

Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Szczeciński”

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniająca inwestycje w zrównoważone rybołówstwo

Świnoujście, grudzień 2015 roku

Spis treści

Rozdział I Charakterystyka LGD	3
Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR	6
Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności	11
Rozdział IV Analiza SWOT	20
Rozdział V Cele i wskaźniki.....	25
Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.....	55
Rozdział VII Plan działania	56
Rozdział VIII Budżet LSR.....	57
Rozdział IX Plan komunikacji.....	57
Rozdział X Zintegrowanie	58
Rozdział XI Monitoring i ewaluacja.....	60
Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	61
Wykaz wykorzystanej literatury	61
Załączniki	64
Załącznik 1 – Procedura aktualizacji LSR.....	64
Załącznik 2 – Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu	66
Załącznik 3 – Plan działania wskazujący harmonogram osiągnięcia wskaźników produktu	75
Załącznik 4 – Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładek.
Załącznik 5 – Plan komunikacji.....	83

Rozdział I Charakterystyka LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Szczeciński” jest organizacją pozarządową powstałą z inicjatywy lokalnych samorządów gmin Świnoujścia, Międzyzdrojów, Wolina i Stepnicy oraz rybaków. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób prawnych i fizycznych, w którego skład wchodzi przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. W stowarzyszeniu zapewniona została istotna reprezentacja sektora rybołówstwa. Rejestracja w KRS nastąpiła w dniu 18 listopada 2009 r. Biuro LGD działa na terenie Bazy Rybackiej w Świnoujściu. Nadzór nad stowarzyszeniem zgodnie z przepisami art. 4 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 2015 rok, poz. 378) sprawuje Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego. Skład stowarzyszenia wypełnia warunki określone art. 34 ust. 3 rozporządzenia (WE) 1303/2013 oraz art. 61 rozporządzenia (WE) 508/2014. Obszar Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) LGR „Zalew Szczeciński” tworzą cztery sąsiadujące ze sobą gminy woj. zachodniopomorskiego: Międzyzdroje, Wolin Stepnica oraz Świnoujście. Gminy Międzyzdroje i Wolin wchodzi w skład powiatu kamieńskiego, gmina Stepnica wchodzi w skład powiatu goleniowskiego, a Miasto-gmina Świnoujście ma status miasta na prawach powiatu. Łączna powierzchnia obszaru LSR wynosi 93 220 ha i pokrywa się z obszarem LSROR wdrażanej w okresie programowania 2007-2013 przez LGR. Położenie obszaru na tle fragmentu mapy województwa zachodniopomorskiego przedstawia poniższa mapa. Kolorem czarnym zaznaczono granice LSR.

MAPA 1 MAPA OBSZARU RLKS LGR ZALEW SZCZECIŃSKI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie podkładu mapy administracyjnej

Obszar LSR od południa ograniczony jest wodami Zalewu Szczecińskiego a od północy Zatoki Pomorskiej. Od wschodu graniczy z gminami powiatów kamieńskiego i goleniowskiego a od zachodu z niemieckim Landem – Maklemburgia Pomorze Przednie. W skład obszaru wchodzi 70 miejscowości i 50 sołectw. Na koniec 2013 r. obszar zamieszkiwało ponad 65 tys. mieszkańców, z tego ponad 60% na terenie gminy Świnoujście (ponad 41 tys. mieszkańców). Średnia gęstość zaludnienia na obszarze LSR wynosiła 69 osób/km².

TABELA 1 PODZIAŁ TERYTORIALNY OBSZARU LSR

Jednostka terytorialna	Powiat	Rodzaj gminy	Liczba miejscowości	Liczba sołectw	Powierzchnia (ha)	Ludność (mieszkańcy)
Międzyzdroje	kamieński	miejsko-wiejska	5	3	11 438	6 596
Świnoujście	m. Świnoujście	miejska	0	1	19 723	41 371
Wolin	kamieński	miejsko-wiejska	48	30	32 746	12 447
Stepnica	goleniowski	miejsko-wiejska	19	16	29 313	4 857
Razem			72	50	93 220	65 271

Celem powstania LGR było opracowanie i wdrożenie wizji zrównoważonego rozwoju obszarów rybackich gmin obszaru LSR, prowadzącej do poprawy jakości życia społeczności związanych z rybactwem. Na podstawie umowy z 8 listopada 2010 r. podpisanej z MRiRW, LGR stała się operatorem środków Osi priorytetowej 4 – „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa PO RYBY 2007-2013” finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR)¹ w kwocie ponad 34 mln zł. Poziom dostępnych środków finansowych LGR Zalew Szczeciński wynikał z wysokiego poziomu wskaźnika rybackości, który według stanu na 2008 r. wynosił 2,64. Elementem spajającym obszar LSR są (obok turystyki) uwarunkowania sektora rybackiego i wynikające z tego tytułu problemy społeczno-gospodarcze. Potwierdzają to opinie mieszkańców wyrażone podczas konsultacji społecznych (badania internetowe CAWI). Wynika z nich, że 69% badanych mieszkańców obszaru czuje więź z historią i tradycją obszaru działania². Do końca XX wieku obszar ten był silnie uzależniony od rybactwa. Głównie dzięki funkcjonującym na tym terenie przedsiębiorstwom: PPDiUR „Odra”³ i SPRM „Certa”⁴. W szczytowym okresie działalności (lata 70-te) kombinat „ODRA” zatrudniał ponad 6 tys. osób, z czego blisko 4 tys. rybaków. W ciągu 50 lat istnienia przedsiębiorstwa przewinęło się przez nie blisko 50 tys. pracowników. W większości byli to mieszkańcy gmin tworzących LGD. Skutkiem upadku ODRY było wystąpienie szeregu negatywnych zjawisk społecznych na obszarze LSR (bezrobocie, przestępczość, spadek poziomu życia mieszkańców). Znacznie mniejsza od ODRY spółdzielnia CERTA (w latach 60-tych jej członkami było ponad 300 rybaków) funkcjonowała przede wszystkim na wodach Zalewu Szczecińskiego i Zatoki Pomorskiej. Ograniczenia połowowe na tych akwenach spowodowały postawienie spółdzielni w stan likwidacji. Znaczna część rybaków związanych ze spółdzielnią straciła pracę. Obecny, ale także przyszły rozwój obszaru LSR jest silnie determinowany przez sytuację społeczno-gospodarczą regionu.

Analiza danych statystycznych i badania obszaru⁵ zlecone przez LGD pozwoliły na identyfikację grup defaworyzowanych mających utrudniony dostęp do lokalnego rynku pracy na obszarze LSR. Do tej grupy zaliczyć należy **rybaków po 55 roku życia, młodych rybaków do 35 roku życia oraz osoby niepełnosprawne**. Według danych PUP z obszaru LSR w ostatnich kilku latach na obszarze LGR rejestrowano średniorocznie 1,2 tys. osób bezrobotnych w grupie wiekowej po 50 roku życia. Kolejną grupę defaworyzowaną stanowią osoby młode w wieku do 35 roku życia. Dane z PUP wskazują na wyższą liczbę bezrobotnych z tej grupy pośród bezrobotnych w powiecie kamieńskim, niż w powiecie goleniowskim. Sytuacja osób młodych jest relatywnie lepsza w Świnoujściu (miasto na prawach powiatu), lecz również w tym mieście występuje problem dostępu do rynku pracy dla młodych ludzi. Ze szczególnym natężeniem problemy te występują w sektorze rybackim. Starzejący się rybacy, w sytuacji niechęci młodszych członków rodziny do podjęcia ciężkiej i coraz mniej opłacalnej działalności, są bardziej skłonni do odejścia z zawodu rybaka. Konsultacje społeczne prowadzone z mieszkańcami obszaru LSR wykazały, że wśród przyczyn, które osłabiają pozycję młodzieży na rynku pracy za najpoważniejsze uważane są: niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, brak umiejętności praktycznych i doświadczenia zawodowego oraz niedostateczne kompetencje miękkie osób młodych. Tymczasem, osoby starsze odchodzące od zawodu rybaka mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Ostatnią grupą osób defaworyzowanych na obszarze LSR są osoby niepełnosprawne. Badania pokazują, że Pomorze Zachodnie zajmuje ostatnią pozycję w kraju pod względem poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych⁶.

W okresie programowania 2007-2013 stowarzyszenie realizowało Lokalną Strategię Rozwoju Obszarów Rybackich LGR Zalew Szczeciński w ramach Osi Priorytetowej 4. PO RYBY 2007-2013. Głównymi celami LSROR były:

- 1) poprawa walorów turystyczno-rekreacyjnych małych miejscowości,
- 2) dywersyfikacja źródeł dochodów rybaków,
- 3) poprawa warunków funkcjonowania sektora rybackiego,
- 4) rozwój lokalnego sektora usług oraz poprawa warunków środowiska naturalnego.

Celom ogólnym przypisanych zostało dwadzieścia dwa cele szczegółowe oraz sześć rodzajów operacji. Łącznie w latach 2010-2014 ogłoszono 8 naborów, w ramach których przeprowadzono 24 konkursy na poszczególne operacje. Złożone wnioski opiewały na kwotę 49,8 mln zł, z czego wnioski na kwotę 47 mln zł były zgodne z LSROR. Zawartych zostało 197 umów o dofinansowanie na łączną kwotę ponad 27 mln zł, stopień wykorzystania budżetu przez wnioski wybrane do dofinansowania przez LGR i dla których została wypłacona pomoc finansowa wyniósł zatem znacznie więcej niż 70%. Najbardziej popularnym środkiem był „4.1.3. Pomoc na realizację operacji polegających na podnoszeniu

¹ EFR na lata 2007-2013 ustanowiony rozporządzeniem Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. Urz. WE nr L223/1 z 15.8.2006 z późn.zm.).

² Wyniki badania CAWI z mieszkańcami obszaru, N=21

³ Przedsiębiorstwo Połowów Dalekomorskich i Usług Rybackich „Odra”

⁴ Spółdzielnia Pracy Rybołówstwa Morskiego „Certa”

⁵ Zobacz. Badanie ewaluacyjne końcowe Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” realizowanej w latach 2010-2015. Raport końcowy, STREFAPLUS, Warszawa 2015

⁶ Osoby niepełnosprawne na Pomorzu Zachodnim, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2014

wartości produktów rybactwa, rozwoju usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa”, 53% wszystkich wniosków wybranych przez Komitet LGR. Stowarzyszenie w wysokim stopniu zrealizowało cele przyjęte w LSROR na lata 2007-2013. Zakładane wartości wskaźników oddziaływania LSROR zostały osiągnięte na poziomie 90%. Realizacja wskaźników rezultatu wyniosła 52% a wskaźników produktu – 61%. Badanie końcowe wdrożenia LSROR wskazało na wysoki stopień trwałości, użyteczności i celowości udzielonej pomocy. Beneficjentem działań była również LGR, która zrealizowała kilkadziesiąt operacji promujących obszar i aktywizujących mieszkańców. LGR realizowała aż 11 projektów współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej LGR. Najwięcej środków w ramach projektów współpracy przeznaczonych zostało na prowadzenie działań mających na celu promocję i rozwój obszarów zależnych od rybactwa. Projekt współpracy pn. *Północny Szlak Rybacki wraz z Centrami Promocji i Edukacji* realizowany był przez LGR w partnerstwie z dziewięcioma innymi LGR⁷. Celem projektu była wymiana informacji oraz doświadczeń grup rybackich północnej Polski w zachowaniu tradycji i historii polskiego rybactwa wraz z edukacją i promocją obszarów zależnych od rybactwa. Projekt został zaprezentowany jako dobra praktyka na skalę krajową podczas X posiedzenia Grupy roboczej ds. polityki regionalnej oraz XXIII posiedzenia Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności działającej przy Ministerstwie Rozwoju i Infrastruktury w dniu 13 czerwca 2014 r. Kolejnym z realizowanych projektów w ramach środka 4.2. przez LGR, na który należy zwrócić uwagę było zorganizowanie we współpracy z Północnokaszubską LGR konferencji szkoleniowo-naukowej „Kormoran w aspekcie zrównoważonej gospodarki rybackiej”. Nowatorskim projektem współpracy był projekt budowy sieci obiektów małej infrastruktury turystycznej pn. „Przystanek ryby”. Projekt obejmował realizację 33 punktów informacyjno-promocyjnych we współpracy z 2 innymi LGR z Województwa Zachodniopomorskiego⁸. Badanie ex-post wdrożenia LSROR z 2015 roku pokazało, że efektem operacji zrealizowanych dzięki wsparciu ze środków LSROR był wzrost zainteresowania turystyką w regionie oraz wzrost liczby mieszkańców obszaru LSROR deklarujących poprawę w obszarze przedsiębiorczości mieszkańców⁹. Badania z udziałem mieszkańców pokazały, że potencjałem wymagającym wsparcia ze środków unijnych są tradycje rybackie regionu i produkty regionalne, co powinno zapewnić wykorzystanie bazy turystycznej po sezonie letnim. W ocenie członków stowarzyszenia korzystnie wypada ocena proponowanej przez LGD oferty integrującej i aktywizującej mieszkańców. Podstawowym miernikiem oceny, czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów jest opinia środowiska lokalnego na temat działalności stowarzyszenia. Wyniki badania ankietowego z mieszkańcami obszaru LSR prowadzone na potrzeby konsultowania kierunków działania stowarzyszenia pozwalają na pozytywną ocenę funkcjonowania LGR. Ankietowani wskazywali, że stowarzyszenie bardzo często podejmuje działania na rzecz lokalnych społeczności. Mieszkańcy pytani o organizacje działające na obszarze LSR nie mieli problemu ze wskazaniem marki LGR Zalew Szczeciński. Wskazania wspomagane (respondentom została odczytana lista organizacji pozarządowych) pokazują podobny układ rozpoznawalności, jak przy pytaniach ankietowych. Ewaluator realizujący badanie ex-post pozytywnie ocenił efektywność realizowanych działań informacyjno-szkoleniowych LGR Zalew Szczeciński oraz funkcjonowanie biura stowarzyszenia¹⁰.

Na koniec 2015 r. LGR liczyła 202 członków, z czego 11 podmiotów reprezentowało sektor publiczny, 23 podmioty sektor społeczny a 168 podmiotów stanowiły sektor gospodarczy, w tym 30 rybaków. Wśród członków z sektora publicznego przeważają zdecydowanie jednostki samorządu terytorialnego (gminy, gminne domy kultury i muzea). Bardzo aktywnym członkiem LGR jest Świnoujski Oddział Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni. Sektor społeczny stanowią organizacje reprezentujące lokalne społeczności i przedsiębiorców (np. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Stepnickiej, Towarzystwo Przyjaciół Świnoujścia, Świnoujska Organizacja Turystyczna) a także prowadzące działalność zarówno społeczną jak i gospodarczą (np. Stowarzyszenie Słowian i Wikingów). Wśród przedsiębiorców, poza rybakami bardzo liczną grupę stanowią firmy z branży turystycznej, która jest bardzo rozwinięta na obszarze LGD i która w znacznym stopniu była beneficjentem pomocy w ramach PO RYBY 2007-2013. Członkami LGD są również firmy zajmujące się obsługą techniczną sektora gospodarki morskiej, w tym rybaków (małe stocznie i warsztaty). Reprezentantem grup defaworyzowanych jest Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. **Zarząd Stowarzyszenia** jest organem wykonawczym, kierującym bieżącymi sprawami stowarzyszenia. Zarząd odpowiedzialny jest między innymi za organizację naboru wniosków oraz realizację projektów własnych, współpracy i grantowych.

⁷ LGR „Pojezierze Bytowskie”, LGR „Kaszuby”, LGR „Mazurskie Morze”, LGR „Zalew Wiślany”, LGR „Wielkie Jeziora Mazurskie”, LGR Pojezierze Suwalsko-Augustowskie, Słowińska Grupa Rybacka, Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka oraz LGR Pojezierze Olsztyńskie.

⁸ LGR była poza tym liderem i koordynatorem następujących projektów współpracy: „Kształtowanie pozytywnych wzorców zagospodarowania przestrzennego obszarów nadmorskich i terenów objętych statusem obszaru Natura 2000 ze szczególnym uwzględnieniem budowni morskich oraz miejsc rekreacji i wypoczynku”; „Wymiana doświadczeń rybaków polskich, niemieckich, duńskich, fińskich i szwedzkich w prowadzeniu działalności rybackiej na Bałtyku, funkcjonowaniu organizacji producenckich, w dywersyfikacji, reorientacji i restrukturyzacji działalności rybackiej” poprzez realizację wizyt studyjnych, zorganizowanie konferencji, wydanie publikacji informacyjnej oraz udział przedstawicieli LGR w seminarium Baltic Sea FLAG w Helsinkach (6 LGR-ów) oraz Promocja najciekawszych miejsc i atrakcji związanych w szczególności z turystyką wodną zlokalizowanych na obszarze działania partnerów projektu, podczas finału wielkich regat żeglarskich Tall Ships Races (TSR) w Szczecinie w sierpniu 2013 roku a także w ramach działań informacyjnych i promocyjnych związanych z tymi regatami lub realizowanych w ramach imprez towarzyszących” (6 LGR-ów).

⁹ Badanie ewaluacyjne końcowe Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” realizowanej w latach 2010-2015. Raport końcowy, STREFAPLUS, Warszawa 2015, str. 4

¹⁰ Zob. Badanie ewaluacyjne końcowe Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” realizowanej w latach 2010-2015. Raport końcowy, STREFAPLUS, Warszawa 2015, str. 96 i nast.

W zarządzie stowarzyszenia liczącym 5 osób, każda gmina ma swojego reprezentanta. Jeden z członków Zarządu jest rybakiem. Zakres kompetencji Zarządu szczegółowo określa Statut Stowarzyszenia. **Rada** jest organem LGD odpowiedzialnym za decyzje w sprawie wyboru operacji. W radzie liczącej 16 osób, każda gmina ma po 4 reprezentantów, przy czym w każdej czwórce dwie osoby reprezentują sektor gospodarczy, jedna osoba sektor społeczny i jedna osoba sektor publiczny. Regulamin Rady wyklucza możliwość reprezentowania sektora społeczno-gospodarczego przez osoby związane z sektorem publicznym. Rybacy stanowią ponad 40% składu Rady. Żadna ze zidentyfikowanych grup interesu nie ma w Radzie ponad 49% głosów. W stowarzyszeniu prowadzony jest rejestr interesów członków Rady. Osoby reprezentujące w Radzie osoby prawne legitymują się uchwałami właściwych organów statutowych, stosownymi dokumentami statutowymi lub odpowiednimi wypisami z rejestrów. Zakres kompetencji Rady, jako organu decyzyjnego szczegółowo określa Statut Stowarzyszenia. Do dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD należy zaliczyć **Statut Stowarzyszenia** – który reguluje cele działania stowarzyszenia, sposoby ich osiągnięcia, prawa i obowiązki członków, strukturę władz i zakres ich kompetencji oraz majątek i sposób rozwiązania LGD; **regulaminy Zarządu, Rady, Walnego Zebrania Członków, Komisji Rewizyjnej** – określające organizację wewnętrzną, zakres i tryb pracy poszczególnych organów LGD oraz **Regulamin Biura LGD** – określa organizację wewnętrzną, zakres i tryb pracy Biura LGD. Dokumenty: Statut LGD, Regulamin Walnego oraz Regulamin Rady są uchwalane i zmieniane przez Walne Zebranie Członków, natomiast Regulamin Biura oraz Regulamin Zarządu są modyfikowane i zatwierdzane przez Zarząd. Regulamin Komisji Rewizyjnej jest modyfikowany i zatwierdzany przez Komisję Rewizyjną. Proces aktualizacji regulaminów wynika z rzeczywistych potrzeb oraz zmian obowiązujących przepisów prawa. W regulaminie Biura LGD określono zakresy czynności i odpowiedzialności na stanowiskach związanych z wykonywaniem poszczególnych zadań. LGD zatrudnia wykwalifikowaną kadrę pracowników, posiadających odpowiednie kompetencje i zasoby do tworzenia i zarządzania procesami rozwoju na poziomie lokalnym. Struktura biura LGD obejmuje trzech pracowników: kierownika Biura LGD, specjalistę ds. administracyjnych i budżetu oraz specjalistę ds. projektów Lokalnej Strategii Rozwoju. Szczegółowy opis kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnionych w biurze LGD znajduje się w regulaminie Biura LGD oraz w zakresach czynności dla poszczególnych stanowisk pracy w Biurze LGD. **W pracy Biura szczególny nacisk położony jest na jakość świadczonych nieodpłatnie usług doradczych na rzecz wnioskodawców i beneficjentów.** Wykorzystując doświadczenia z poprzedniego okresu realizacji PO RYBY, wprowadzono system oceny jakości świadczonego doradztwa przez biuro LSR. System dotyczy wszystkich pracowników Biura. Bazuje na opiniach wyrażanych przez osoby korzystające z doradztwa, które proszone są o wypełnienie odpowiedniego formularza oceny. Kierownik Biura na podstawie analizy tych ocen zobowiązany jest do podejmowania stosownych działań w zakresie doskonalenia jakości doradztwa lub korygujących stwierdzone nieprawidłowości lub problemy (rozmowy wyjaśniające z pracownikami, szkolenia pracowników w przypadku dostrzeżonych braków wiedzy i zapytania do instytucji zarządzającej w przypadku konieczności interpretacji przepisów, itp.). Wprowadzony system oceny jakości doradztwa był konsultowany z Zarządem LGD i Zespołu ds. LSR powołanym do opracowania LSR. Szczegółowe zasady działania Rady LGD zawarte zostały w Regulaminie Rady. Mówią m.in. o zasadach głosowania, zachowania bezstronności, prowadzenia rejestru wyłączeń. **W Regulaminie Rady LSR przewidziano prowadzenie rejestru interesów członków organu decyzyjnego pozwalającego na identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami i poszczególnymi projektami. W Regulaminie Rady wprowadzono niezbędne przepisy regulujące zasady rozpatrywania protestu** oraz opis sposobu informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu (w tym warunki i sposób wniesienia protestu, termin na jego wniesienie zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Określono również rozwiązania gwarantujące, że nieupoważnione osoby nie będą brały udziału w podejmowaniu decyzji, funkcje członków organu decyzyjnego pełnione będą osobiście. Mając na uwadze konieczność zapewnienia wysokiego poziomu merytorycznego działań LGD opracowano **Plan szkoleń pracowników biura LGD oraz organu decyzyjnego.** Celem szkoleń jest stałe podnoszenie poziomu wiedzy i kwalifikacji członków organu decyzyjnego i pracowników biura LGD, które prowadzić będzie do coraz lepszej obsługi interesantów i doskonaleniu umiejętności koniecznych do wykonywania powierzonych zadań.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

Na wstępie zaznaczyć trzeba, iż konsultacje dotyczące potrzeb grup docelowych LSR rozpoczęły się już w 2014 roku, czyli jeszcze przed opublikowaniem projektu legislacji krajowej odnośnie PO Rybactwo i Morze na lata 2014-2020. Prace z mieszkańcami nad kształtem LSR trwały natomiast do grudnia 2015 r. tj. terminu złożenia wniosku o wybór LSR na nowy okres programowania 2014-2020. Podstawą pracy LGD nad nową lokalną strategią była analiza wyników badań ewaluacyjnych wdrożenia LSROR LGR Zalew Szczeciński 2007-2013, badań własnych zleconych przez LGD i dostępnej literatury w przedmiocie działania LGD (Szczegółowy wykaz literatury znajduje się w *Rozdziale LSR. Wykaz wykorzystanej literatury*). Liczne uczestnictwo członków społeczności jest priorytetem we wzmacnianiu trafności, adekwatności, odpowiedzialności i efektywności wdrażania LSR i oczekiwanych wyników. Konsultacje miały zatem

charakter proaktywny. W ramach pracy nad LSR wykorzystano wiele narzędzi partycypacyjnych oraz metod gromadzenia i analizy danych od mieszkańców i grup docelowych LSR. Zastosowano innowacyjne i skuteczne metody partycypacji społecznej. Każda grupa społeczna miała szansę wziąć udział w pracy nad LSR. Zapewniono udział przedstawicieli biznesu i rolników indywidualnych w opracowywaniu strategii gospodarczych na wszystkich etapach jej powstawania. **Kluczowym czynnikiem decydującym o skuteczności wybranych metod była otwartość LGD na współpracę z mieszkańcami i grupami docelowymi LSR, czyli zasada partycypacji. Kolejnym był sposób realizacji partycypacji w procesie tworzenia LSR o kryterium użyteczności.** Kryterium użyteczności dostarczyły zestawu założeń wyjściowych, natomiast partycypacyjny model pracy określił sposób realizacji pracy nad LSR na poziomie operacyjnym. W pracy nad LSR wykorzystano liczne narzędzia partycypacyjne tj. spotkania z mieszkańcami i innymi grupami docelowymi LSR, ankiety papierowe, ankiety internetowe i dyskusje podczas konferencji tematycznych, warsztaty, analizy korespondencji i wniosków kierowanych pisemnie do biura LGD, spotkania indywidualne z potencjalnymi wnioskodawcami w biurze LGD oraz pracę Zespołu ds. LSR. W czasie opracowywania LSR biuro LGD było dostępne dla mieszkańców obszaru przez 5 dni w tygodniu. W okresie tym Stowarzyszenie zapewniło również funkcjonowanie strony internetowej. Zespół ds. LSR powołany został 27 maja 2015 r. i odbył w sumie 6 spotkań. Pomiędzy posiedzeniami Zespołu odbywała się praca własna członków Zespołu i biura LGD, podczas której tworzone były poszczególne rozdziały LSR. Zespół ds. LSR składał się przedstawicieli gmin członkowskich LGD i społeczności lokalnej, w tym z rybaków i przedstawicieli organizacji rybackich działających na obszarze LSR. W trakcie 3-4 godzinnych spotkań dyskutowane były poszczególne, istotne fragmenty projektu LSR. Na podstawie zgłaszanych uwag (specjalny formularz zgłoszeniowy uwag) dokonywane były korekty i modyfikacje, a materiał zatwierdzany był na kolejnym posiedzeniu Zespołu. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystywane były na każdym etapie tworzenia LSR. Poniżej zaprezentowano wykaz zrealizowanych działań partycypacyjnych na każdym z etapów pracy nad LSR:

Lp.	Etap pracy nad LSR	Partycypacyjne metody konsultacji wraz z najważniejszymi wnioskami
1.	Etap definiowania potrzeb i problemów (tzw. partycypacyjna diagnoza)	W początkowym etapie pracy nad LSR w celu identyfikacji potrzeb i problemów społeczno-gospodarczych LSR w okresie programowania 2014-2020 korzystano z badania ankietowego CAWI (z jęz. ang. Computer-Assisted Web Interviewing) z mieszkańcami oraz badania ankietowego CAWI z członkami stowarzyszenia realizowanych podczas badań ewaluacyjnych mid-term i ex-post wdrożenia LSROR w 2013 i 2015 roku. Badanie mid-term wdrożenia LSROR trwało w okresie styczeń-marzec 2013 r. Na potrzeby badania mid-term poprowadzone zostało badanie ankietowe mieszkańców obszaru LSROR oraz członków stowarzyszenia LGR z wykorzystaniem kwestionariusza internetowego CAWI. W badaniu mid-term zebrano ankiety skierowane do mieszkańców i kwestionariusze ankiet skierowanej do członków LGR. Wyniki ankiet z mieszkańcami wskazywały na konieczność odniesienia się w większym zakresie do problemu ograniczonej tożsamości kulturowej mieszkańców obszaru. Badani członkowie LGR w większości ocenili, że opracowana przez LGR lokalna strategia jest zgodna z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców regionu (74%), wskazano na konieczność podjęcia działań ograniczających negatywny wpływ kormorana na środowisko i rybactwo ¹¹ . Wniosek uwzględniono opisując szczegółowo ten temat w Rozdziale 3. „Diagnoza obszaru LSR” i formułując jeden z celów szczegółowych LSR. Badanie ex-post LSROR trwało w okresie październik 2014 r. - czerwiec 2015 r. Wykonawca, jako podstawową zasadę realizacji niniejszego badania przyjął partycypacyjny model badania. Na potrzeby badania zebrano kwestionariusze ankiet CAWI z mieszkańcami i kwestionariusze ankiet CAWI z członkami LGR . W badaniu członków LGR jak również w badaniu skierowanym do ogółu mieszkańców najbardziej aktywni byli mieszkańcy Świnoujścia. Analizy poczynione na potrzeby badania ewaluacyjnego wskazały na przyczyny ograniczonego zainteresowania na pierwszym etapie wdrożenia LSROR środkami skierowanymi do sektora rybackiego. Pośród tych przyczyn należy wymienić przede wszystkim problem braku środków finansowych na wkład własny ¹² . Wniosek został wdrożony poprzez opisanie w Rozdziale 3. „Diagnoza obszaru LSR” i sformułowanie zakresu przedsięwzięcia LSR dotyczącego podniesienia wiedzy rybaków o dostępnych formach wsparcia.

¹¹ Zobacz: *Badanie ewaluacyjne mid-term Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński”*, JWA Centrum Edukacyjne, Lesznowola 2013

¹² Zobacz: *Badanie ewaluacyjne końcowe Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” realizowanej w latach 2010-2015*. Raport końcowy, STREFAPLUS, Warszawa 2015

Na potrzeby badania zrealizowano cztery **Indywidualne wywiady pogłębione (z jęz. ang. In Depth Interview)** z członkami zarządu LGR i pracownikami biura LGD. Podczas wywiadów z przedstawicielami JST zebrano główne problemy obszaru odnoszące się do działania podmiotów sektora publicznego. Identyfikacja i klasyfikacja problemów występujących na obszarze LSR, istotnych z punktu widzenia LGD, została opracowana z uwzględnieniem wniosków ze zrealizowanych na zlecenie stowarzyszenia badań i analiz własnych w kontekście prac nad LSR do nowego okresu programowania na lata 2014-2020¹³. Tak sformułowana diagnoza obszaru i analiza SWOT została poddana konsultacjom i krytycznej ocenie mieszkańców obszaru LSR podczas czterech **spotkań zrealizowanych w dniach 15-18 grudnia 2014r. w każdej z gmin członkowskich LGD**. Podczas spotkań wykorzystywano metody partycypacyjne – **techniki heurystyczne oparte na kreatywnej sile procesu grupowego i zapewniających aktywizację uczestników tj. burzy mózgów, meta planu**. Podczas spotkań zwrócono uwagę na problem sezonowości zysków gospodarczych z turystyki i migrację osób młodych do Niemiec i Szczecina. Wniosek został wdrożony poprzez identyfikację w diagnozie i analizie SWOT. Podczas **warsztatów w Wisielce k/Międzyzdrojów w dniach 6-8 maja 2015r.** dokonano finalnej identyfikacji najważniejszych problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru LSR. Podczas spotkania zwrócono m.in. uwagę na problem grup defaworyzowanych, migracji młodzieży, wskazując że ta właśnie grupa osób powinna być traktowana priorytetowo w strategii. Ponadto określono, że grupami defaworyzowanymi powinny być: rybacy 55+ i osoby niepełnosprawne. W warsztacie udział wzięli członkowie LGD, przedstawiciele gmin członkowskich, NGO's i przedstawiciele sektora rybackiego. Podczas **I posiedzenia zespołu ds. LSR w dniu 8 czerwca 2015 (w sprawie diagnozy i analizy SWOT)** poddano dyskusji propozycje zapisów diagnozy, wskazując między innymi na brak punktu pierwszej sprzedaży świeżej ryby. Zwrócono również uwagę na brak zrozumienia problemów rybaków przez administrację różnych szczebli. Analiza wniosków skłoniła do uzupełnienia analizy SWOT. Finalny kształt diagnozy i analizy SWOT był poddany konsultacjom ze społecznością rybacką. Zorganizowano dwa **spotkania z rybakami: 20 sierpnia 2015r. w Świnoujściu i 1 października 2015r. w Wolinie**. Uzupełniono diagnozę sytuacji sektora rybackiego o zapis mówiący o niewykorzystanych możliwościach portu rybackiego w Świnoujściu. Na etapie formułowania diagnozy odbyły się również – spotkania z przedstawicielami sektora publicznego podczas których wskazano na potrzeby i problemy występujące w każdej z gmin członkowskich LGD. Podczas **spotkania z członkami LGD w ramach Walnego Zgromadzenia Członków w dniu 29 września 2015r.** finalnie doprecyzowano elementy diagnozy obszaru LSR. Zwrócono szczególną uwagę na konieczność zapewnienia spójności opisów diagnostycznych ze strategicznymi dokumentami na poziomie gmin członkowskich. W ramach pracy nad LSR uwzględniono wniosek dokonując ponownej analizy zapisów diagnozy (Więcej na temat zintegrowania LSR określono w Rozdziale X. LSR Zintegrowanie).

2. Etap określania celów i ustalania ich hierarchii Wyniki **badania ankietowych CAWI z mieszkańcami podczas ewaluacji mid-term wdrożenia LSROR** wskazywały na potrzebę większego zaangażowania stowarzyszenia w obszarze promocji dziedzictwa kulturowego i aktywizacji życia kulturowego. Rekomenduje się intensyfikację działań aktywizacyjnych LGR spójnych z polityką promocji regionu zachodniopomorskiego. Celem działań LGR powinna być sukcesywna budowa silnej tożsamości regionalnej mieszkańców oraz *genius loci*. Wnioski zostały uwzględnione w postaci sformułowania jednego z celów szczegółowych odnoszącego się do wsparcia inicjatyw kulturalnych na obszarze LSR. Wyniki **badania ankietowego CAWI z mieszkańcami podczas ewaluacji ex-post LSROR** dotyczyły również przyszłego okresu programowania. Badani mieszkańcy wskazywali w ankiecie główne potrzeby obszaru działania stowarzyszenia LGR Zalew Szczeciński, które powinny być w pierwszej kolejności finansowane ze środków PO RYBY 2014-2020 (analiza SWOT). Pośród odpowiedzi o cele LSR wskazywano najczęściej większą integrację i rozwój regionu oraz promocję jego walorów, a także tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizację mieszkańców; edukację mieszkańców w zakresie wiedzy o otoczeniu i ekologii, inwestowanie w edukację młodych

¹³ Zobacz: *Badanie, analiza i ocena aktualnych uwarunkowań i potrzeb rozwojowych obszaru działania LGR „Zalew Szczeciński” w kontekście prac przygotowawczych do opracowania branżowej rybackiej LSR na lata 2015-2022*, STREFAPLUS, Warszawa 2014; *Ocena wpływu budowy i funkcjonowania terminala LNG w Świnoujściu na życie biologiczne i efektywność rybacką w przyległych akwenach*, MIR –PIB w Świnoujściu, Świnoujście 2014; *Rybacko i rybolówstwo na obszarze działania RLGD "Zalew Szczeciński" obejmujący gminy: Świnoujście, Międzyzdroje, Wolin i Stepnica - raport na potrzeby LSR 2014-2020*, MIR –PIB w Świnoujściu, Świnoujście 2015.

	pokoleń. Wyniki badania internetowego stanowiły podstawę do sformułowania propozycji celów LSR na kolejny okres programowania. Proponowane cele LSR były przedmiotem dyskusji podczas II posiedzenia zespołu ds. LSR w dniu 13 sierpnia 2015 roku. W wyniku dyskusji dokonano modyfikacji zapisów diagnozy w obszarze uwarunkowań prowadzenia działalności rybackiej. Również podczas spotkań ze społecznością rybacką formułowano oczekiwania odnośnie celów LSR. Podczas spotkania z rybakami w Świnoujściu w dniu 14 sierpnia 2015r. zwrócono szczególną uwagę na konieczność walki z kłusownikami wodnym i gatunkami inwazyjnymi ptaków (kormorany). Konsultacje analizy SWOT pozwoliły na wskazanie wag i priorytetów działania LGD w kolejnym okresie programowania. Uczestnicy ankiety przyznawali punkty w skali od 1 do 5, przy czym 1 oznaczało bardzo niski, a 5 bardzo wysoki poziom oceny danego obszaru w analizie SWOT. W ankiecie internetowej CAWI hierarchii obszarów analizy SWOT w okresie lipiec-listopad udział wzięło 58 osób. Podczas spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami w każdej z gmin członkowskich LGD w dniach 1-7 października 2015r. ostatecznie sformułowano cele LSR, określono listę problemów i propozycje ich rozwiązań. Analizie poddane zostały słabe i mocne strony obszaru oraz szanse i zagrożenia, a także wypracowano cele do LSR. Po spotkaniach z mieszkańcami odbyło się spotkanie z przedstawicielami Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Związku Wędkarskiego, jako jednego z potencjalnych beneficjentów działań LGD. Doprecyzowano zapisy celu szczegółowego „Doposażenie odpowiednich urzędów i organizacji w sprzęt do walki z kłusownictwem” oraz określono niezbędne środki do realizacji tego celu i Przedsięwzięcia.
3. Etap poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii	Podczas III posiedzenia Zespołu ds. LSR 10 września 2015r. (w sprawie celów LSR, kryteriów ocen) określono zakres przedsięwzięć odnoszących się do infrastruktury turystycznej rozszerzając planowany zakres działań możliwych do finansowania. Spotkania organizowane ze społecznością rybacką posłużyły do sformułowania propozycji przedsięwzięć LSR związanych z sektorem rybackim. Odbyły się dwa spotkania skierowane do rybaków, spotkanie 20 sierpnia 2015 w Świnoujściu i 1 października 2015r. w Wolinie. W trakcie spotkań rybacy wskazywali na problem zapewnienia 50% wkładu własnego w realizację projektów. Rybacy wypełnili również ankiety PAPI dotyczące planów realizacji operacji w ramach LSR. Propozycje operacji mających być realizowane ze środków LSR zbierano również za pośrednictwem strony internetowej LGD i ankiety internetowej CAWI pn. Mój projekt w ramach lokalnej strategii rozwoju Zalew Szczeciński. Do konsultacji rozwiązań odnoszących się do zidentyfikowanych problemów obszaru wykorzystano stronę internetową LGD. W okresie październik – listopad 2015r. zebrano 17 kwestionariuszy ankiet. Projekty proponowane do realizacji w ramach LSR w większości dotyczyły wykonywania usług turystycznych w ramach reorientacji działalności rybackiej. Zakres rzeczowy planowanych projektów obejmować będzie w większości przypadków zakup sprzętu i wyposażenia. W całym okresie programowania LSR funkcjonowało biuro LGD gdzie potencjalni wnioskodawcy zgłaszali swoje propozycje i zapytania odnośnie operacji planowanych do realizacji w ramach LSR. W wyniku spotkań wnioskodawców z pracownikami biur LGD zaproponowano aby w LSR zapewnić wsparcie i propagowanie nowatorskich rozwiązań na wszystkich etapach łańcucha dostaw lokalnych produktów sektora rybołówstwa. Wyniki badania z mieszkańcami i ankiet zbieranych podczas konsultacji społecznych zostały uwzględnione przy formułowaniu celów i przedsięwzięć LGD.
4. Etap formułowania wskaźników realizacji LSR	Wyniki badania ewaluacyjnego mid-term wdrożenia LSROR pokazały na konieczność ograniczenia w LSROR liczby wskaźników, (pierwotnie przyjętych zostało 61 wskaźników oddziaływania, 80 wskaźników rezultatu i 30 wskaźników produktu). Wyniki badania ankietowego z mieszkańcami CAWI podczas badania mid-term wdrożenia LSROR wskazały na potrzebę bliższego powiązania wskaźników rezultatu z produktem. Wniosek został wdrożony do LSR poprzez sformułowanie logicznego powiązania wskaźników na każdym poziomie za pomocą tabeli wskaźników. Analiza wniosków z ankiet internetowych z członkami LGR CAWI podczas badania ex-post wdrożenia LSROR pozwoliła na sformułowanie wniosku odnośnie wskaźników LSR które powinny w większym zakresie pozwolić na monitorowanie postępu działań aktywizacyjnych i funkcjonowania LGD, a nie jedynie wdrożenia LSR. Podczas spotkania z mieszkańcami obszaru LSR w dniach 1-7 października 2015r. w każdej z gmin członkowskich LGD wskazano, że wskaźnikiem

	rezultatu szkoleń podnoszących kwalifikacje powinny być pozyskane uprawnienia i certyfikaty, a nie wyłącznie liczba osób które przeszła szkolenie. Wniosek uwzględniono w opisie wskaźników LSR. W ramach ankiety internetowej CAWI pn. Mój projekt w ramach lokalnej strategii rozwoju Zalew Szczeciński w okresie październik-listopad 2015r. potencjalni wnioskodawcy wskazywali jakie są oczekiwane przez nich wskaźniki projektów. W ocenie badanych najlepszym wskaźnikiem pomiaru efektywności i skuteczności projektu będzie liczba utworzonych miejsc pracy oraz kwota udzielonego wsparcia. Kolejne, IV posiedzenie zespołu ds. LSR w dniu 30 września 2015 poświęcone zostało wskaźnikom LSR i powiązaniu problemów z planowanymi działaniami (matryca powiązań logicznych celów LSR). Na podstawie wniosków z posiedzenia zespołu ds. LSR wprowadzono zasadę premiowania operacji przyczyniających się do osiągnięcia celów i wpływających na osiąganie wskaźników. Podczas spotkania zwrócono uwagę na niejasną definicję pojęcia innowacyjności.
5. Etap identyfikacji grup docelowych strategii	Podstawą do identyfikacji grup docelowych LSR były trzydniowe warsztaty w Wiselce k/Międzyzdrojów w dniach 6-8 maja 2015r. z udziałem członków Komitetu, Zarządu, pracowników Biura oraz zaproszonych przedstawicieli organizacji społecznych. Podczas warsztatów dyskutowano i pracowano w grupach zadaniowych nad wskazaniem potencjalnych beneficjentów działań LGD. Wypracowane rozwiązania skutecznej aktywizacji lokalnej społeczności w procesie wdrożenia LSR posłużyły do określenia przedsięwzięć LSR. W celu identyfikacji grup docelowych LSR dokonano analizy ankiet internetowych CAWI z mieszkańcami realizowanych na potrzeby badania ex-post wdrożenia LSROR. W badaniu internetowym mieszkańcy wskazywali na zasadność wprowadzenia do lokalnej strategii LGD programów skoncentrowanych na osobach młodych i osobach starszych po 55 roku życia. Grupy defaworyzowane zostały określone w Rozdziale 1. LSR Charakterystyka LGD. W dniu 4 sierpnia 2015r. odbyło się spotkanie Kierownika biura LGD i członków Świnoujskiej Organizacji Turystycznej. W trakcie spotkania poinformowano o możliwościach uzyskania wsparcia z PO RYBY 2014-2020 oraz uzyskano deklarację realizacji operacji w zakresie turystyki przez ŚOT. Przedstawiciel ŚOT włączył się w proces tworzenia LSR zostając członkiem Zespołu ds. LSR. Na tym etapie pracy odbyły się również spotkania konsultacyjne partnerów Północnego Szlaku Rybackiego w sprawie projektów współpracy w ramach lokalnych strategii rozwoju (30 lipca 2015r. podczas spotkania w Łupawsku k/Bytowa 9 LGR-ów z województw: pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i Pomorza zachodniego wyraziło wolę realizacji projektów współpracy w ramach PO „Rybacko i Morze 2014-2020”). W wyniku spotkań wstępnie uzgodniono dwa projekty porozumień w sprawie projektów współpracy, w tym jeden z udziałem partnerów zagranicznych. Kierownik biura LGD odbył w dniu 30 lipca 2015r. spotkanie z członkami Północnej Izby Gospodarczej z obszaru LSR, z udziałem Marszałka Województwa, p. Jarosława Rzepy, poświęcone możliwościom uzyskania wsparcia w ramach LSR, a także pracom nad LSR (przedstawiciel PIG został członkiem Zespołu ds. LSR). Konsultacje ze środowiskiem wędkarskim odbywały się za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz na spotkaniu z przedstawicielem OW PZW w Szczecinie w dniu 15 października 2015r. Na terenie Lokalnej Grupy Rybackiej Zalew Szczeciński działają dwie Społeczne Straże Rybackie powiatów Kamień Pomorski i Goleniów. W wyniku konsultacji uzgodniono, że organizacje te mogą stanowić potencjalną grupę docelową działań LSR nakierowanych na walkę z kłusownictwem. Wskazaniu grupy docelowej tego przedsięwzięcia służyło spotkanie wnioskodawców z pracownikami biura LGD. W wyniku bieżących konsultacji pozyskano deklarację chęci realizacji przedsięwzięcia związanego z walką z kłusownikami ze strony Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie. V posiedzenie zespołu ds. LSR w dniu 4 listopada 2015r. poświęcone zostało wskaźnikom LSR i identyfikacji grup docelowych LSR. Spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami sektora publicznego poświęcone celom i przedsięwzięciom LSR, które miało miejsce w dniu 6 listopada 2015r. w Świnoujściu pozwoliło na sprecyzowanie zapisu celu szczegółowego 2.1.4 „Budowa, przebudowa, remont i wyposażenie obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką”.

Jak przedstawiono powyżej w pracy nad LSR stowarzyszenie wykorzystywało szeroki dobór partycypacyjnych metod konsultacji z grupami docelowymi LSR, w szczególności mieszkańcami obszaru LSR na każdym etapie programowania LSR. Współpracę z mieszkańcami, w tym sektorem rybackim przewidziano również na etapie wdrożenia LSR. Zmiana

kryteriów wyboru operacji również będzie poddawana konsultacjom społecznym. LGD planuje także partycypacyjny udział mieszkańców w ewaluacji wdrożenia LSR.

Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności

Analizę stanu istniejącego obszaru LSR opracowano na podstawie danych dostępnych w bazach GUS, danych FARNET Support Unit, dokumentów strategicznych województwa zachodniopomorskiego, powiatu grodzkiego Świnoujście, kamieńskiego i goleniowskiego oraz strategii rozwoju lokalnego i turystyki gmin członkowskich LGD. Analizie poddano informacje dostępne na stronach internetowych gmin członkowskich LGD oraz stron pokrewnych, np. Encyklopedia Pomorza Zachodniego Pomerania.pl. Dane dostępne w bazach GUS przeanalizowano w przedziale czasowym 2007-2013. Finalny kształt diagnozy obszaru LSR był wynikiem konsultacji z mieszkańcami LSR. Szerzej opisano w *Rozdziale 2 LSR. Partycypacyjny charakter LSR*.

Uwarunkowania przestrzenne

Położenie obszaru LSR jest największą determinantą jego rozwoju. **Ze względu na transgraniczne położenie, obszar LSR jest atrakcyjny pod względem inwestycyjnym. Przywodne położenie gmin z obszaru LSR umożliwia dogodne warunki rozwoju turystyki wodnej, wędkarstwa, rybactwa i przetwórstwa rybnego.** Obszar LSR jest dobrze skomunikowany z niemiecką siecią dróg i kolei, takich jak np. Nadmorska Kolej Uzdrowska (UBB) i PKP Świnoujście – Szczecin – Berlin. Funkcjonują połączenia wodne Świnoujścia i Międzyzdrojów z gminami niemieckimi na wyspie Uznam oraz Świnoujścia, Wolina, Wapnicy i Stepnicy ze Szczecinem. 10 km od centrum Świnoujścia, po niemieckiej stronie Wyspy Uznam zlokalizowany jest port lotniczy w Heringsdorfie, z którego utrzymywane są regularne połączenia lotnicze z kilkunastoma dużymi miastami w Niemczech, Austrii, Szwajcarii i Polsce (Warszawa). Dzięki regularnym połączeniom promowym przez Bałtyk ze Świnoujścia do Ystad i Trelleborg w Szwecji, przez obszar LGR wiedzie ważne, międzynarodowe połączenie Skandynawii z Europą Środkową i dalej z państwami położonymi nad Adriatykiem i Morzem Śródziemnym. Problemem obszaru jest przeciążony, szczególnie w czasie sezonu układ drogowy oraz brak stałego połączenia wysp Uznam i Wolin. Komunikację między wyspami zapewniają dwie przeprawy promowe w północnej i południowej części Świnoujścia. W tym kontekście miasto nie spełnia wymaganych standardów jakościowych dla życia mieszkańców i rozwoju turystyki. Warunkiem zmiany tej sytuacji jest pilna potrzeba realizacji połączenia stałego¹⁴. Pomimo aktualności tego problemu i dużego znaczenia dla mieszkańców obszaru LSR środki PO RYBY 2014-2020 nie będą mogły oddziaływać na rozwiązanie problemu stałego połączenia w Świnoujściu i polepszenia stanu dróg lokalnych na obszarze LSR. Niewykorzystanym do tej pory środkiem transportu na obszarze LSR jest wewnętrzny transport wodny. Ma on szczególne znaczenie w okresie sezonu wakacyjnego. Brak dostatecznej liczby przystani wodnych uniemożliwia pełne wykorzystanie wyjątkowych atrakcji przyrodniczych rozlewiska Deltę Świny i terenów leżących wzdłuż wybrzeży Zalewu Szczecińskiego. Z wyłączeniem miasta Świnoujście, gminy członkowskie LGD będą mogły ubiegać się o wsparcie na budowę lub modernizację dróg lokalnych w ramach PROW 2014-2020, za pośrednictwem Urzędu Marszałkowskiego, poddziałanie „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. **Transgraniczne położenie i wyjątkowo cenne wartości przyrodnicze i naturalne obszaru (środowisko przyrodnicze akwenu Zalewu Szczecińskiego i Deltę Świny) stanowią ogromny potencjał rozwojowy obszaru LSR.** Lepsze jego wykorzystanie wymaga rozbudowy systemu małych przystani wodnych i pomostów. Na uwarunkowania przestrzenne rozwoju obszaru LSR pozytywny wpływ będzie miało członkostwo Świnoujścia i Stepnicy w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym (SOM) 2014-2020. Na obszarze SOM będzie możliwość realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) mających na celu wzmocnienie konkurencyjnej pozycji Szczecina, jako ośrodka wzrostu i innowacji, jak też wzmocnienie wielowymiarowych powiązań funkcjonalnych tego obszaru sprzyjających rozbudowie jego potencjału ekonomicznego oraz poprawie jakości życia mieszkańców, a w konsekwencji rozszerzenie zasięgu oddziaływania procesów rozwojowych na obszary sąsiadujące. Dostępne w Regionalnym Programie Operacyjnym WZ na lata 2014-2020 środki pomocowe (również w ramach ZIT) mogą być komplementarnie wykorzystane ze środkami PO Rybactwo i Morze 2014-2020.

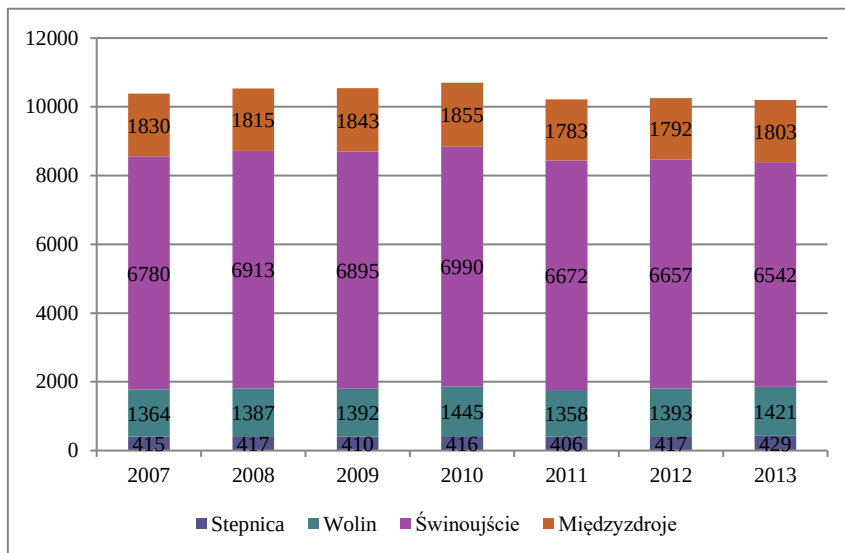
Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość

Dominującym sektorem w gospodarce obszaru LSR jest sektor prywatny. Liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na stałym poziomie od 10 do 11 tys. W 2013 r. wyniosła 10 195. Najwięcej podmiotów działało w 2010 r. – 10 706. Obecnie liczba ta jest najniższa w ciągu 7 lat objętych analizą, co może być skutkiem kryzysu gospodarczego jaki miał miejsce w ostatnich latach. Spośród ponad 10 tys. podmiotów gospodarczych 6,5 tys. to podmioty zarejestrowane w Świnoujściu. Stanowi to ponad 64% ogółu wszystkich podmiotów zarejestrowanych na obszarze LSR. Poziom aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru LSR jest wysoki. Należy zaznaczyć jednak, że wartość wskaźnika przedsiębiorczości spada systematycznie od 2007 r. (161,01) do poziomu 156,19 pod koniec 2013 r. **Wskaźnik**

¹⁴ Na ten problem wskazują lokalne dokumenty strategiczne, w szczególności przyjęta w 2013 roku Strategia Rozwoju Miasta Świnoujście na lata 2014-2024.

przedsiębiorczości mieszkańców obszaru LSR (liczba podmiotów gospodarczych w systemie REGON na 1000 mieszkańców) jest jednak wyższy niż średnia dla kraju (127,75) oraz województwa zachodniopomorskiego (105,73). W sektorze publicznym dominujący udział posiadają państwowe i samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, natomiast w sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą związaną z handlem (23,62% podmiotów) i usługami gastronomicznymi (13,98%). Pozostałe istotne dla gospodarki rodzaje działalności to budownictwo (10,63%), działalność związana z rynkiem nieruchomości (7,56%) oraz przetwórstwo przemysłowe (6,08%).

WYKRES 1 PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON DZIAŁAJĄCE NA OBSZARZE DZIAŁANIA LGD W 2013 R.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL [dostęp 31.11.2014]

Branże kluczowe dla gospodarki gmin członkowskich związane są z gospodarką morską i turystyką. W gminach Wolin i Stepnica duże znaczenie odgrywa rolnictwo. Dobrze rozwinięte jest lecznictwo uzdrowiskowe (Świnoujście posiada status miejscowości uzdrowiskowej). **Ze względu na duże znaczenie letniej turystyki, na obszarze LSR występuje znaczna sezonowość zysków gospodarczych. Przywodne położenie gminy stwarza dogodne warunki rozwoju rybactwa i przetwórstwa rybnego.** Determinantą rozwoju obszaru LSR jest port morski w Świnoujściu będący jednym z czterech portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej.¹⁵ Linia promowa Świnoujście-Ystad stanowi jedno z najważniejszych połączeń promowych ze Skandynawią. W ostatnich latach, przy znaczącym współudziale funduszy UE następuje dynamiczny rozwój tego portu, wzrastają obroty ładunkowe. Rozwój portu w dużym stopniu określony został w planach rządowego dokumentu pn. *Polityka morską Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020*¹⁶ Funkcjonowanie i rozwój portu morskiego w Świnoujściu warunkować będą również przyjęte programy europejskie: Strategia rozwoju europejskiego transportu morskiego do 2018 r.¹⁷, ustanowienie wspólnej przestrzeni transportu morskiego UE bez barier¹⁸ oraz program MARCO POLO II, którego celem jest przenoszenie ładunków z transportu drogowego na transport morski, kolejowy i wodno-śródlądowy. Na rozwój całego obszaru LSR wpływ będzie miało oddanie do użytku terminala LNG w Świnoujściu. Jego budowa to jedna z największych polskich inwestycji energetycznych ostatnich lat, uznana przez rząd polski za strategiczną dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Jest to również największa inwestycja województwa zachodniopomorskiego. Całkowita wartość nakładów inwestycyjnych tego projektu to 4,4 mld zł. Analizy Samorządu Województwa wskazują, że oceniając przedsiębiorczość w skali regionu bardzo korzystna sytuacja występuje szczególnie w zachodniej części województwa (tj. między innymi na obszarze LSR) oraz w Szczecinie. W tej części województwa występuje duża liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (Świnoujście i powiat kamieński). Wysokie wartości w tym względzie województwo zawdzięcza przede wszystkim rozwojowi turystyki na wybrzeżu Bałtyku oraz specyfice tej branży opartej na funkcjonowaniu małych i średnich firm. Z drugiej strony mechanizmy informacji i współpracy w zakresie obsługi transferu technologii, wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności Pomorza Zachodniego są niedostosowane do potrzeb rynku. **Brak jest spójnego systemu wspierania przedsiębiorczości. W regionie Pomorza Zachodniego nie powstał**

¹⁵ ustawa o portach i przystaniach morskich z dnia 20 grudnia 1996 r. wymienia porty morskie w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Świnoujściu

¹⁶ Polityka Morską Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020, Międzyresortowy zespół do spraw polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej, projekt, (2013). Międzyresortowy Zespół ds. Polityki Morskiej Rzeczypospolitej Polskiej jest organem pomocniczym Prezesa Rady Ministrów powołanym zarządzeniem nr 103 Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 września 2008 r. w sprawie powołania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Polityki Morskiej Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 70, poz. 635 z późn. zm.).

¹⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Strategiczne cele i zalecenia w zakresie polityki transportu morskiego UE do 2018 r., COM (2009) 8.

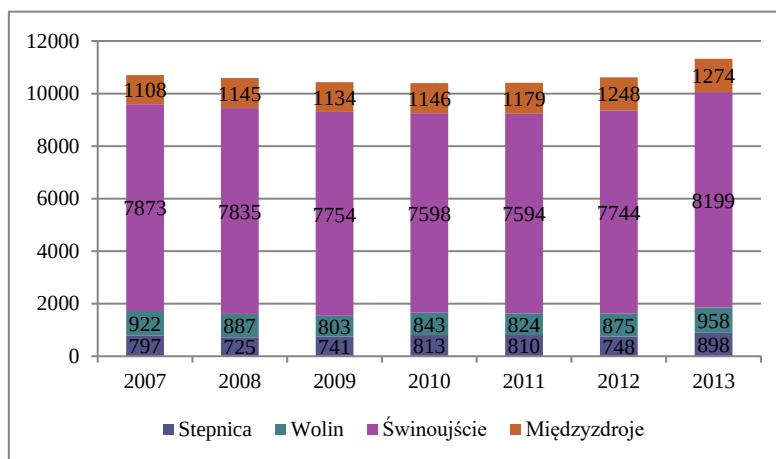
¹⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Komunikat i plan działania dotyczący utworzenia europejskiego obszaru transportu morskiego bez barier, COM (2009) 10.

jeszcze system instytucji wspierających innowacyjność oraz transfer technologii, który – tak jak w Europie zachodniej – przyspieszałby dyfuzję rozwiązań innowacyjnych¹⁹. Potencjał innowacyjny przedsiębiorstw jest niski, podobnie jak nakłady na badania i rozwój. Słaba jest również kultura innowacyjna, a poziom transferu wiedzy do biznesu należy uznać za niedostateczny. Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami pokazały, że odczuwalny jest niski poziom zaangażowania instytucji okołobiznesowych w realizację usług z zakresu transferu technologii.

Zasoby pracy

Zatrudnienie ogółem w 2013 r. na obszarze działania LGD wyniosło 11 329. Najwięcej osób, bo aż ponad 8 tys. zatrudnionych było w gminie Świnoujście, najmniej natomiast w gminie Stepnica. **Poziom zatrudnienia w latach 2007-2013 systematycznie, z niewielkimi fluktuacjami rósł.** W 2007 r. wynosił 10 700, natomiast w 2013 r. już o 629 osób więcej. Wśród osób zatrudnionych dominują kobiety, w 2013 r. stanowiły 52,71% osób zatrudnionych.

WYKRES 2 PRACUJĄCY W LATACH 2007-2013 NA OBSZARZE LSR

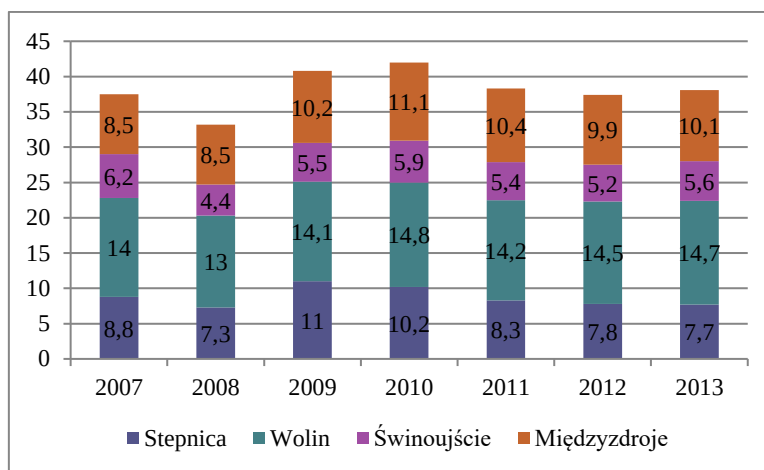

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL [dostęp 31.10.2014]

Stopa bezrobocia w 2013 r. średnio dla obszaru LSR wyniosła 9,5%. Wartość ta jest niższa niż średnia dla całego województwa, która wyniosła 11,1%. Pod względem wysokości stopy bezrobocia zauważalne jest znaczne zróżnicowanie pomiędzy gminami obszaru LGR. Najniższa stopa bezrobocia jest w gminie Świnoujście i wynosi 5,6%, następnie w gminie Stepnica – 7,7%. Najwyższy poziom bezrobocia występuje w gminie Wolin – 14,7% i przekracza średnią stopę bezrobocia dla województwa. Wskaźnik ten ponownie obrazuje zróżnicowanie w rozwoju gospodarczym obszaru LGR. Stopa bezrobocia jest niższa u mężczyzn (w 2013 r. wyniosła mniej niż 7%), niż wśród kobiet, gdzie w 2013 r. wyniosła 9,5%. Różnica ta najbardziej zauważalna jest wśród mieszkańców gminy Wolin, gdzie stopa bezrobocia wśród kobiet wyniosła w 2013 r. 18,4%, a wśród mężczyzn 11,6%.

WYKRES 3 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM

¹⁹ Program Strategiczny Gospodarka, Szczecin 2013 r., Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL [dostęp 31.10.2014]

Obszar LSR charakteryzuje się rosnącym od kilku lat poziomem zatrudnienia i spadkiem poziomu bezrobocia rejestrowanego. Średnioroczna liczba bezrobotnych na obszarze LSR w latach 2007-2013 uległa zmniejszeniu o 4% (z 3506 w 2007 r. do 3377 w 2013). Wśród osób bezrobotnych dominują osoby wchodzące na rynek pracy, osoby po 50 roku życia, osoby niepełnosprawne, mieszkańcy obszarów wiejskich oraz osoby długotrwale bezrobotne. **Kwalifikacje i kompetencje osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych są często niedostosowane do potrzeb pracodawców. Stosunkowo dobra znajomość języka niemieckiego wśród mieszkańców obszaru pozytywnie wpływa na rozwój usług turystycznych, ale jednocześnie skutkuje odpływem wykwalifikowanych pracowników do pracy w sąsiednich gminach niemieckich, gdzie są oferowane bardziej atrakcyjne warunki pracy.** Istotną barierą w podjęciu zatrudnienia jest brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego²⁰. Wnioski z badań i analiz obszaru LSR potwierdzają wyniki konsultacji społecznych z mieszkańcami obszaru LSR.

Uwarunkowania działalności i rozwoju sektora rybackiego, przetwórstwa i rynku rybnego

Przewaga połowów dokonywanych przez polskich rybaków na Morzu Bałtyckim nie zawsze była regułą. Eksploatację innych łowisk Polska rozpoczęła w latach 50. W latach 60 połowy na Bałtyku stanowiły jedynie 40% połowów morskich, a w latach 70 już tylko 25%. Dopiero od początku lat 90 udział ten zaczął się systematycznie zwiększać, ze względu na drastyczne zmniejszenie połowów na łowiskach dalekomorskich. Polski sektor rybołówstwa zaczął podupadać w 1979 r. w związku z rosnącymi trudnościami ze znalezieniem odpowiednich łowisk należących do krajów dysponujących wyłącznymi strefami ekonomicznymi o szerokości 200 mil. Skutki transformacji gospodarczej w latach 90-tych XX wieku szczególnie boleśnie dotknęły polskie przedsiębiorstwa połowów dalekomorskich (cofnięte dotacje, wysokie koszty obsługi zaciągniętych kredytów). Sytuację pogarszał brak polityki państwa w zakresie rybołówstwa dalekomorskiego. Polski sektor rybołówstwa został uzależniony od połowów na Bałtyku, a zwłaszcza od stanu biomasy czterech gatunków: dorsza, szprota, śledzia i łososia. Te negatywne procesy i zdarzenia, w połączeniu ze spadkiem produktywności łowisk, spowodowały poważne problemy w funkcjonowaniu PPD i UR „ODRA” w Świnoujściu. Połowy dalekomorskie uległy znacznemu zmniejszeniu pociągając za sobą redukcje zatrudnienia, a następnie upadek przedsiębiorstwa. Produktywność biologiczna na polskich obszarach morskich południowego Bałtyku jest bardzo wysoka, co sprawia, że wody te są miejscem rozmnażania się i żerowania licznych cennych gatunków. Połowy na tych wodach powinny być zrównoważone i proporcjonalne do zmienności zasobów rybnych we wrażliwych ekosystemach. Warunki przyrodnicze występujące na terenie tych wód (użyźniający wpływ wód rzecznych, wpływ cofek wody morskiej) powoduje bardzo dużą żyzność zbiorników, a co za tym idzie obecność wielu gatunków ryb. W wodach tych występuje stale lub okresowo 62 gatunki ryb (29 gatunków ryb słodkowodnych, 8 gatunków ryb dwuśrodowiskowych i 25 gatunków ryb morskich). Na obszarze LSR położonych jest 5 portów rybackich: Stepnica, Świnoujście, Świnoujście-Karsibór, Świnoujście-Przytór, Wolin. Porty te położone są w ujściu rzeki Odry, nad Zalewem Szczecińskim oraz nad brzegami Zatoki Pomorskiej. Największy port znajduje się w Świnoujściu (Baza Rybacka im. Lechosława Goździka). Port został gruntownie przebudowany w latach 2008-2010 ze środków unijnych. Jego potencjał jest jedna słabo wykorzystany. Flota rybacka składa się z jednostek starych, a możliwości ich unowocześnienia są ograniczone. Od czasu przystąpienia do UE nowe statki można budować tylko wtedy, gdy mają one zastąpić dotychczasowe, ale muszą mieć co najwyżej taką samą moc jak wycofywane statki, zgodnie z systemem wejścia-wyjścia²¹. Odnotować należy gwałtowny spadek liczby jednostek rybackich na obszarze LSR w ostatnich 10 latach – ze 138 w roku 2004 do 77

²⁰ Zobacz więcej w Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa zachodniopomorskiego dla Regionalnego Programu Operacyjnego 2014 – 2020, Wydział Rozwoju Regionalnego, Biuro Programowania Rozwoju, Szczecin 2013

²¹ Rybołówstwo w Polsce, opracowanie tematyczne, 2011 r., Departament Tematyczny B Polityka Strukturalna i Polityka Spójności

w 2014r.²² Wyniki spotkań konsultacyjnych ze społecznością rybacką wskazują, że **problemami szczególnie zagrażającymi sektorowi są ograniczenia obszaru połowów dla rybołówstwa przybrzeżnego, związane z koniecznością wdrożenia środków ochrony zasobów i środowiska morskiego, spadek populacji cennych gatunków ryb oraz nakładająca się jurysdykcja Wolińskiego Parku Narodowego i Urzędu Morskiego Szczecin nad wodami morskimi Zatoki Pomorskiej i Zalewu Szczecińskiego**. Na spotkaniach konsultacyjnych rybacy wyrażali rozczarowanie z powodu braku zrozumienia ich problemów i postulatów przez administracje różnych szczebli. Na prowadzenie działalności rybackiej na obszarze LSR niekorzystny wpływ będzie miała inwestycja terminala LNG w Świnoujściu. Zgodnie z opracowaniem przygotowanym na zlecenie LGD *Ocena wpływu budowy i funkcjonowania terminala LNG Świnoujściu na życie biologiczne i efektywność rybacką w przyległych akwenach* można założyć, że negatywne efekty budowy terminala będą odłożone w czasie i będą miały charakter wieloletni (wieloletnie wyłączenia niektórych akwenów, lata potrzebne na odbudowę zniszczonych siedlisk, wydłużone trasy przelotu jednostek rybackich zmuszonych do omijania wybudowanego portu zewnętrznego w drodze do i z łowisk na Zatoce Pomorskiej). **W ocenie ekspertów od środowiska naturalnego również pogłębienie toru wodnego – Świnoujście – Szczecin do 12,5 wpłynie negatywnie na warunki prowadzenia rybołówstwa w Delcie Świny i na rzece Dziwna ponieważ spowoduje znaczące obniżenie poziomu wody na tych akwenach**. Wielu cennych informacji o aktualnej sytuacji i problemach rybactwa na obszarze LSR dostarcza opracowanie MIR-PIB w Gdyni, wykonane na zlecenie LGD pt. „Rybactwo i rybołówstwo na obszarze działania RLGD „Zalew Szczeciński”, obejmującym gminy: Świnoujście, Międzyzdroje, Wolin i Stepnica – raport na potrzeby LSR 2014-2020”. Z opracowania tego wynika, że w 2014r. wartość połowów w relacji wyładunkowej wyniosła wg danych z Centrum Monitoringu Rybołówstwa 12 272 tys. złotych (wg danych z 64% jednostek rybackich, których armatorzy złożyli w tym zakresie RRW-19, wartość połowów wyniosła 7 838 tys. zł); deklarowana wielkość zatrudnienia na 72% jednostek rybackich, których armatorzy złożyli formularze RRW-19 wyniosła 154 osoby; liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa ryb na terenie LGR w 2014 roku wyniosła 1 (jeden) natomiast wartość zarybienia w obwodach rybackich wyniosła 1 483 tys. zł. Według danych RZGW w Szczecinie na wodach płynących i jeziorach ustanowiono 15 okręgów rybackich. W dwóch z nich podpisane są umowy użytkowania z osobami uprawnionymi do rybactwa. Konsultacje społeczne ze środowiskiem rybackim i władzami gmin członkowskich przeprowadzone na podstawie w/w opracowania MIR, wskazały ponadto na następujące problemy sektora rybackiego na analizowanym obszarze tj. niestabilny i mocno ograniczony popyt na ryby świeże, całe; brak lokalnych zakładów obróbki wstępnej ryb słodkowodnych; brak wiedzy o potrzebach lokalnego rynku na ryby świeże, słodkowodne; brak lokalnych firm zajmujących się skupem i dystrybucją ryb dla podmiotów prowadzących zbiorowe żywienie (stołówki, restauracje, smażalnie) na obszarze wysp Wolin i Uznam; brak znajomości alternatywnych metod połowów ryb oraz innych organizmów wodnych; brak skutecznych metod przeciwdziałania kłusownictwu; brak działań ograniczających wpływ na rybołówstwo gatunków inwazyjnych (np. kormorana); brak centrum pierwszej sprzedaży ryb oraz niewykorzystany potencjał największego na obszarze LSR portu rybackiego w Świnoujściu. **Obszar LSR bogaty jest w doświadczoną i wykwalifikowaną kadrę rybacką, co związane jest z długą tradycją sektora rybołówstwa. Flota rybacka, choć stara, przystosowana jest do prowadzenia zróżnicowanej działalności połowowej. Potencjał portów i przystani rybackich jest słabo wykorzystany. Problemem jest również malejąca atrakcyjność zawodu rybaka i brak zainteresowania młodych ludzi pracą w tym zawodzie**. Podczas konsultacji społecznych podkreślano, że **produkty rybactwa są słabo przetworzone i niskiej wartości**. Lokalny rynek pozbawiony jest zatem dostaw ryby świeżej złowionej przez lokalnych rybaków (brak zakładów obróbki wstępnej ryb). **Środowisko rybackie niechętnie angażuje się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi. Rozczarowane jest brakiem zrozumienia problemów rybackich przez administracje różnych szczebli (limity połowowe śledzia, plany ochrony obszarów Natura 2000, oddziaływanie inwestycji**

Terminala

LNG

w Świnoujściu). Znaczący wpływ na rozwój rybactwa mają ograniczenia wynikające z obowiązujących przepisów i kłusownictwo wodne. Podczas posiedzeń zespołu ds. LSR z udziałem rybaków wskazywano na problem niskiej rentowności lokalnego rybołówstwa oraz brak odpowiedniej infrastruktury niezbędnej do zagospodarowania przyłowów w miejscach wyładunku. Szansą dla sektora rybackiego jest wzrost konkurencyjności produktów rybactwa oraz zwiększenie wartości dodanej lokalnych produktów rybactwa.

Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne

Wielkim atrybutem obszaru LSR są cenne, unikatowe zasoby przyrodnicze, umiarkowany klimat i czyste piaszczyste plaże. W rejonie Świnoujścia i Międzyzdrojów oraz dalej na wschód występuje specyficzny mikroklimat, w którym termika powietrza i wody jest bardziej zmienna niż nad otwartymi obszarami Zatoki Pomorskiej. Dzięki klimatowi o właściwościach leczniczych, zasobom borowiny i wód leczniczych. Świnoujście funkcjonuje jako renomowane uzdrowisko specjalizujące się w leczeniu różnego rodzaju schorzeń, w szczególności kardiologicznych i reumatologicznych. Hydrodynamika wód zalewu Szczecińskiego ma pozytywny wpływ na prowadzenie działalności

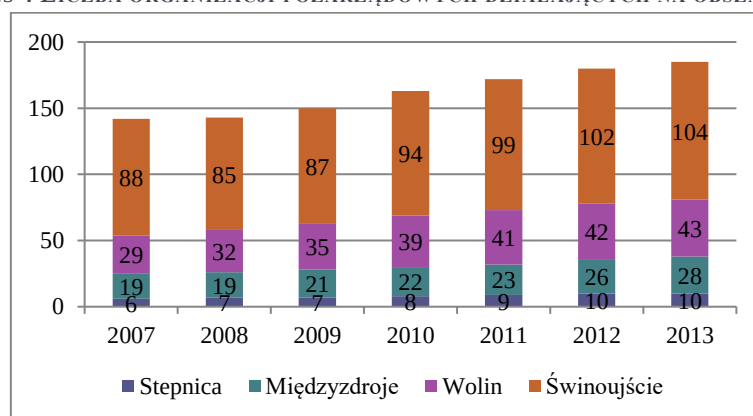
²² Rybactwo i rybołówstwo na obszarze działania RLGD „Zalew Szczeciński”, obejmującym gminy: Świnoujście, Międzyzdroje, Wolin i Stepnica – raport na potrzeby LSR 2014-2020, MIR-PIB, Gdynia 2015

rybackiej na tym terenie. Cechą charakterystyczną obszaru LSR są produkty lokalne bazujące na zasobach naturalnych. Charakterystyczne dla obszaru Zalewu Szczecińskiego są dania z ryb stanowiące kulinarne dziedzictwo Pomorza Zachodniego. Produkty bazujące na rybie tj. zupa rybna stanowią istotną część dań serwowanych turystom odwiedzającym miejscowości obszaru LSR. Nad morzem rybacy wędzą na znacznie większą skalę, ponieważ świeża ryba prosto z wędzarni jest uznawana za atrakcję turystyczną. Przyrządzana jest w każdym miejscu, w którym są rybacy. **Charakterystyczne dla obszaru LSR są okoń, węgorz wędzony, węgorz woliński, leszcz wędzony, zupa z leszczą, szczupak faszerowany w galarecie. Produkty lokalne z ryb Zalewu Szczecińskiego należy uznać za mocną stronę gmin obszaru LSR.** Cechą obszaru LSR jest wysoka jakość środowiska przyrodniczego, w tym duża powierzchnia obszarów chronionych różnymi formami prawnymi tj. parki narodowe, rezerваты, puszcze: Woliński Park Narodowy, rezerwat Karsiborska Kępa, Park Natury Zalewu Szczecińskiego oraz znajdujące się w południowo zachodniej części wyspy Uznam rezerваты Orła Białego i Karsiborskich Paproci a także obszary Natura 2000, (w tym również tzw. morskie obszary Natura 2000): Wyspy Wolin i Uznam (PLH 320019), Uroczyska w Lasach Stepnickich (PLH 320033), Zalewu Szczecińskiego (PLB 320009), Łąk Skoszewskich (PLB 320007), Dłty Świny (PLB 32002), Puszczy Goleniowskiej (PLB 320012). Obszary chronione stanowią znaczny atrybut i potencjał dla rozwoju turystyki wodnej, turystyki aktywnej, wędkarstwa i rekreacji. Plany ochrony obszarów objętych statusem Natura 2000 powodują jednak coraz częstsze konflikty z niektórymi grupami mieszkańców, w szczególności z rybakami. Największy problem stanowi rosnąca populacja kormorana czarnego, będącego przedmiotem ochrony. Efektem większej presji pokarmowej populacji kormorana jest spadek wielkości połowów szczególnie dotyczący okonia i sandacza. Badania pokazują, że rozwój populacji kormorana wpływa na ichtiofaunę w sposób, który narusza równowagę ekologiczną i ogranicza możliwości korzystania z zasobów rybnych przez człowieka. Poważnym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego jest działalność i obecność człowieka, szczególnie w małych miejscowościach leżących nad Zalewem Szczecińskim. Przejawia się to dużą emisją zanieczyszczeń będących konsekwencją stosowania starych kotłowni i brakiem systemów kanalizacji sanitarnej. Niskie dochody ludności na tych terenach uniemożliwiają skuteczne rozwiązanie tego problemu. **Poważne szkody w środowisku wyrządzają kłusownicy.** Wg danych uzyskanych z KW Policji w Szczecinie, na terenie Świnoujścia w 2014 roku ujawniono w zakresie kłusownictwa 9 przestępstw i dziesiątki wykroczeń. Analiza danych uzyskanych z Polskiego Związku Wędkarskiego, w tym samym okresie na terenie powiatu kamieńskiego i goleniowskiego pokazuje, że członkowie Społecznej Straży Rybackiej ujawnili łącznie 28 przestępstw i prawie 300 wykroczeń. Wg zgodnej opinii PZW i Policji, ilość przestępstw i wykroczeń jest wielokrotnie większa. Braki w wyposażeniu Policji i SSR znacznie ograniczają skuteczność podejmowanych działań przeciwdziałających zjawisku kłusownictwa na obszarze LSR. Pożądanym kierunkiem działania LGD będzie doposażenie organizacji i instytucji w sprzęt do walki z kłusownictwem.

Działalność sektora społecznego

Działalność organizacji trzeciego sektora na obszarze LSR jest zróżnicowana. W mniejszych miejscowościach działają organizacje związane głównie z edukacją, kulturą oraz sportem, natomiast w większych pojawiają się też organizacje związane z rozwojem gospodarczym i turystyką. Szczególnie aktywne są organizacje reprezentujące interesy sektora rybackiego: np. Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków a także Towarzystwo Przyjaciół Rzeki Iny i Gowienicy. Organizacje rybackie i rybacy domagają się większego respektowania ich głosu w sprawach ważnych dla środowiska rybackiego. W 2013 roku na obszarze działania LGD zarejestrowanych było 185 organizacji pozarządowych. Najwięcej NGO-sów funkcjonuje w Świnoujściu (ponad 56% ogółu organizacji). **Liczba organizacji pozarządowych systematycznie wzrasta od 2007 roku, co świadczy o kształtowaniu się coraz większego kapitału społecznego wśród mieszkańców.**

WYKRES 4 LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA OBSZARZE LSR

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL [dostęp 31.10.2014]

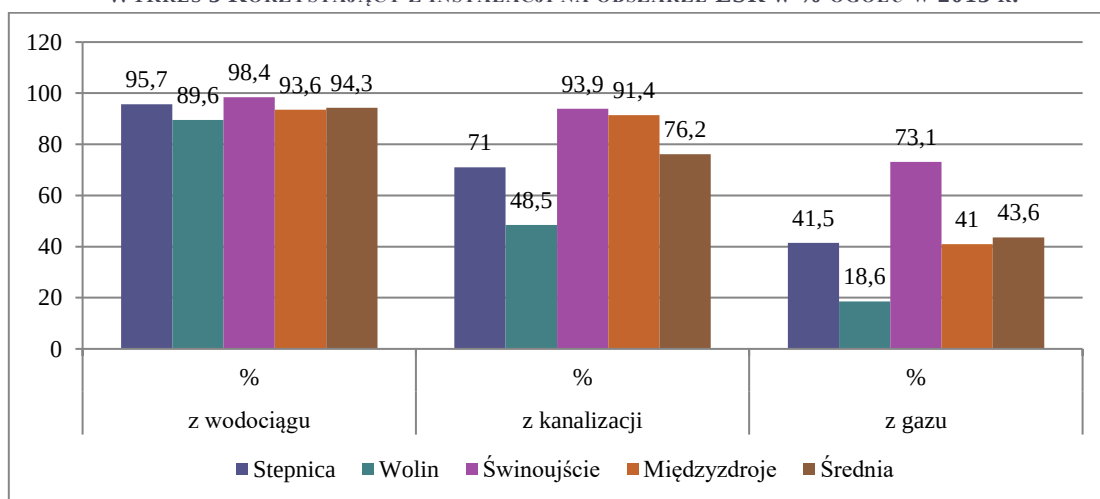
Dane GUS pokazują, że na terenie czterech gmin członkowskich LGD na jedną organizację pozarządową przypada średnio 367 mieszkańców. Liczba mieszkańców przypadających na jedną organizację pozarządową jest niższa niż średnia

zarówno dla kraju (1115) jak i województwa (1057), co jest zjawiskiem pozytywnym. Liczba osób przypadających średnio na jedną organizację w gminie obszaru LSR spadła względem 2007 r. o ponad 100, co świadczy o znanym przyroście liczby organizacji pozarządowych. Na obszarze LSR działają również dwie LGD finansujące swoją aktywność ze środków PROW: *LGD Partnerstwo w Rozwoju* działająca na terenie gminy Wolin i Międzyzdroje oraz *LGD Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego* działająca na terenie gminy Stepnica. Funkcjonowanie na jednym obszarze stowarzyszeń dysponujących środkami funduszy rolnych i rybackich może korzystnie wpływać na zrównoważony rozwój społeczności lokalnej. Rozwinięty sektor organizacji pozarządowych posłuży dalszemu kształtowaniu kapitału społecznego.

Problemy społeczne i dostęp do infrastruktury publicznej

Obszar LSR, tak jak całe Pomorze Zachodnie, charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem integracji mieszkańców. Jest to konsekwencja wielkich ruchów ludności, procesów migracyjnych i kulturowych jakie miały tutaj miejsce po drugiej wojnie światowej. **Nie sprzyjały one cementowaniu więzi społecznych i budowaniu silnych struktur życia społeczno-kulturalnego.** Jednym z ważniejszych wskaźników ubóstwa na poziomie gminy jest liczba mieszkańców (poszczególnych członków rodzin), którym przyznano świadczenie, w stosunku do liczby mieszkańców. Wskaźnik deprywacji lokalnej, liczony jako liczba korzystających z pomocy społecznej (beneficjentów) na 1000 mieszkańców gmin członkowskich LGD, jest przestrzennie zróżnicowany. Najwyższa wartość tego wskaźnika jest w gminie Stepnica, 176 osób na każdy 1000 mieszkańców, najniższa gminie Świnoujście 54 osoby na każdy 1000 mieszkańców²³. Wskaźnik ten jest jednak nieznacznie wyższy od średniej wojewódzkiej (104) a jego przeciętna wartość oscyluje wokół liczby 118 beneficjentów pomocy na 1000 mieszkańców czterech gmin tworzących LGD. **Zagrożeniem dla rozwoju obszaru może być nasilenie się zjawiska wykluczenia społecznego.** Zidentyfikowane grupy defaworyzowane to: rybacy po 55 roku życia, osoby odchodzące z zawodu rybaka oraz młodzi rybacy do 35 roku życia. Do grupy defaworyzowanej zaliczyć należy również osoby niepełnosprawne. Dane w tym obszarze potwierdzają badania zlecone przez SW dla potrzeb programowania RPO WZ 2014-2020²⁴. Przedsiębiorczość społeczna na obszarze LSR jest w ograniczonym stopniu rozwinięta. W Wolinie działa Spółdzielnia socjalna Drakkar zajmująca się rękodziełem, pracami budowlanymi, gastronomią, produkcją gadżetów i pamiątek oraz organizacją różnego rodzaju eventów. Działalność gospodarcza spółdzielni może być rozwijana. Ponadto, w zakresie reintegracji społecznej na terenie powiatów goleniowskiego i kamieńskiego działa po jednym domu opieki społecznej. W Świnoujściu nie ma natomiast DPS-u. Dostęp do miejscowej infrastruktury jest wyznacznikiem poziomu życia mieszkańców obszaru LSR. Odsetek osób korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obrazuje stopień rozwoju społecznego obszaru. Średni odsetek osób korzystających z instalacji wodociągowej wynosi 94,3%, kanalizacyjnej 76,2%, a gazowej 43,6%. Najlepiej wyposażoną w infrastrukturę techniczną gminą jest Świnoujście. Wynika to z miejskiego charakteru obszaru LSR. Najgorzej pod tym względem wypada gmina Wolin, w której wskaźnik dostępu do np. sieci kanalizacyjnej jest poniżej 50%. Dane obrazują, że stopień doposażenia obszaru w sieci kanalizacji i gazu jest niezadowalający i wymaga inwestycji.

WYKRES 5 KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI NA OBSZARZE LSR W % OGÓŁU W 2013 R.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL [dostęp 31.10.2014]

Na tle województwa zachodniopomorskiego obszar LSR pozytywnie wyróżnia się pod względem demografii, z dość liczną grupą osób w wieku przedprodukcyjnym. Obszar LSR narażony jest na konkurencję ze strony dużych ośrodków metropolitalnych tj. Szczecina i Berlina w stosunku do osób młodych i wykształconych. Mimo to wskaźnik migracji,

²³ Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2013 dla województwa zachodniopomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Szczecin 2014

²⁴ Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa zachodniopomorskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014 – 2020, Wydział Rozwoju Regionalnego, Biuro Programowania Rozwoju, Szczecin 2013

w porównaniu z innymi gminami jest pozytywny. W latach 2007, 2008 i 2013 był na plusie. Najniższą wartością wskaźnika odnotowano w 2012r. – (-)1,79%, natomiast rok później wskaźnik był już dodatni. Wskaźnik nieznacznie odbiega od zera, co świadczy o stałym poziomie rozwoju społecznego na obszarze LSR. Na obszarze LSR działa 31 przychodni, z czego zdecydowana większość w Świnoujściu. Funkcjonują 24 apteki, gdzie również większość zlokalizowana jest w Świnoujściu. Dostęp do ochrony zdrowia jest zróżnicowany w poszczególnych gminach obszaru LGR, co również opisuje dostęp ludności do miejscowej infrastruktury. Ludność obszaru ma zapewniony dostęp do podstawowej opieki medycznej, jednak nie do specjalistycznych usług medycznych. Jeżeli chodzi o dostęp do infrastruktury kultury to w 2013 r. na obszarze LSR działało 15 bibliotek, z czego 5 przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Gminy Wolin i Świnoujście posiadają najwięcej, bo po 6 takich obiektów. Najliczniejszy księgozbiór (prawie 185 tys.) znajduje się w Świnoujściu, natomiast najmniej liczny księgozbiór jest w gminie Stepnica. Należy uznać, że obszar LGR jest odpowiednio doposażony w infrastrukturę bibliotek. Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury technicznej zwiększa szanse w konkurencji o nowych mieszkańców, turystów oraz inwestorów, co stanowi motor rozwoju każdej jst. Dostęp do infrastruktury społecznej umożliwia dyfuzję informacji, a także przepływ energii i materii oraz kształtowanie cech człowieka jako najważniejszego składnika sił wytwórczych²⁵.

Uwarunkowania turystyczne

Najważniejszymi zasobami decydującymi o turystycznym charakterze obszaru LSR są piaszczyste plaże charakteryzujące się wysoką oceną atrakcyjności i jakości stanu sanitarnego. Nadmorska plaża w Świnoujściu (najszerza w Polsce, o długości 10 km) wyróżniana jest corocznie tzw. Błękitną flagą. Należy podkreślić, że jest to jedyne kąpielisko w Polsce, które to wyróżnienie otrzymuje systematycznie od kilkunastu lat. Jedną z atrakcji turystycznych oferowaną w miejscowościach nadmorskich obszaru LSR są rejsy statkami białej floty. Latem można skorzystać z rejsów po porcie, Bałtyku i do pobliskich niemieckich miejscowości letniskowych: Ahlbecku, Heringsdorfu i Bansinu. Katamaranem można popłynąć na wyspę Rugia. Unikatowe zasoby wodne pozwalają oferować pełną gamę atrakcji związanych z rekreacją i sportami wodnymi: kajakarstwa, wędkarstwa, pływania, nurkowania, wioślarstwa, żeglarstwa, windsurfingu, kitesurfingu, paralotniarstwa oraz pływania skuterem wodnym. Ogromne znaczenie dla rozwoju turystyki na obszarze LSR stanowi produkt o znaczeniu ponadregionalnym – Zachodniopomorski Szlak Żeglarski. Projekt został zrealizowany dzięki wsparciu ze środków unijnych w latach 2007 – 2013. W ramach projektu zbudowano infrastrukturę sieci portów i przystani jachtowych w otoczeniu Zalewu Szczecińskiego, w Szczecinie oraz na wybrzeżu Bałtyku. Dzięki projektowi w zachodniopomorskich marinach powstało ponad 820 nowych miejsc postojowych dla jachtów. Na obszarze LSR duże porty jachtowe powstały w Stepnicy i w Świnoujściu. Mniejsze, kameralne przystanie jachtowe zrealizowano Wapnicy i w Wolinie. Obszar LSR wyposażony jest w znaczną liczbę obiektów agroturystycznych. Oferta agroturystyczna na tle kraju wyróżnia się tym, że wypoczynek jest najczęściej związany ze środowiskiem wodnym. **Atrakcyjne i bogate w ryby zasoby wodne mogą być wykorzystane do rozwoju całorocznej turystyki wędkarskiej.** Obszary leśne, takie jak Puszcza Goleniowska i Woliński Park Narodowy wyposażone są w infrastrukturę turystyczną w postaci szlaków pieszych, rowerowych i kajakowych. Na terenie Świnoujścia i WPN wytyczone zostały międzynarodowe szlaki rowerowe: Międzynarodowy szlak rowerowy wokół Bałtyku R-10 oraz Międzynarodowy szlak rowerowy wokół Zalewu Szczecińskiego R-66. Atrakcją turystyczną WPN stanowi Zagroda Pokazowa Żubrów. Frekwencja zwiedzających Zagrodę Pokazową Żubrów kształtuje się na poziomie 160 tys. turystów rocznie. Na terenie LSR wyznaczony został niebieski szlak pieszy Świnoujście-Międzydroje. Funkcjonują również dobrze oznakowane szlaki kajakowe (w okolicach Karsiborza, Przytoru i Kołczewa). Ukształtowanie terenu obszaru LSR sprzyja różnym formom rekreacji i wypoczynku: spacer, wędkowanie, obserwacja przyrody, Nordic Walking, agroturystyka; średniej intensywności – jazda konna, jazda na rowerze, kajakarstwo, samochodowe rajdy terenowe oraz intensywne – bieganie, pływanie, ekstremalna jazda na rowerze. Turystyka dla obszaru objętego analizą ma kluczowe znaczenie dla gospodarki oraz ze względu na transgraniczne położenie – potencjał do dalszego rozwoju. Dostępne dane statystyczne wskazują, że na terenie działania LGD systematycznie z roku na rok rośnie liczba turystów. W tej grupie ponad 30% stanowią turyści zagraniczni, głównie z Niemiec, ale również z krajów skandynawskich. **Wzrost popularności analizowanego obszaru w krajach skandynawskich i Niemczech stanowi szansę dla lepszego wykorzystania jego potencjału turystycznego. Szczególnie istotne w tym zakresie może być podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami niemieckimi.** Analiza danych statystycznych pokazała, że wartość wskaźnika intensywności turystycznej (wskaźnik Schneidera) obszaru LSR na koniec 2013r. (6484,21) jest kilkunastokrotnie wyższa niż średnia wojewódzka wynosząca 409,95 i krajowa na poziomie 322,86. Najwyższą wartość wskaźnik Schneidera osiągnął w gminie Międzydroje, w niej przypada ponad 20 tys. korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców. Znaczną wartość wskaźnik osiągnął w gminie Świnoujście - ponad 5 tys. Natomiast gminy Stepnica i Wolin osiągnęły wskaźnik na poziomie około 100. Różnica pomiędzy intensywnością ruchu turystycznego na obszarze LGR jest ponad 200-krotna. Wynika to głównie z jakości oferowanych usług turystycznych oraz renomy miejscowości Świnoujście i Międzydroje, ukształtowanej już w XIX wieku. Z prognozą trendów w zakresie

²⁵ Ratajczak M, Infrastruktura a wzrost i rozwój gospodarczy, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, UCH PRAWNICZY, EKONOMICZNY I SOCJOLOGICZNY Rok LXII — zeszyt 4 — 2000

popytu i podaży w turystyce, określonych w *Marketingowej Strategii Polski w sektorze turystyki na lata 2012-2020*, w znacznym stopniu spójna jest *Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020*, która także podkreśla wpływ struktury demograficznej społeczeństwa na charakter turystyki w województwie (znacząco zwiększy się liczba osób dorosłych

i starszych, a także zmniejszy średnia liczba osób w rodzinie). Oznacza to, że w ciągu najbliższej dekady wyraźnie wzrośnie dochód do dyspozycji jednej osoby, wydatkowany na turystykę i wypoczynek. Większe znaczenie dla klientów będzie miała jakość i wygoda. Autorzy Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego wskazują dodatkowo, że turystyka i pobyty sanatoryjno-uzdrowiskowe stanowiąc będą istotny składnik dochodów z turystyki w województwie. Pod względem ogólnej liczby gości w stosunku do liczby stałych mieszkańców województwo zachodniopomorskie ma wskaźniki nieznacznie wyższe od woj. małopolskiego i kilkakrotnie wyższe od innych województw²⁶. **Zagrożeniem dla rozwoju turystyki na obszarze LSR są: rosnąca popularność wypoczynku w ciepłych krajach, konkurencja ze strony obszarów nadmorskich Pomorza Środkowego i Wschodniego oraz negatywny, antropogeniczny wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój turystyki obszaru LSR mogą wzmocnić liczne projekty realizowane przez Samorząd Województwa mające na celu promocję marki turystycznej obszaru Pomorza Zachodniego**²⁷. Badania mieszkańców obszaru LSR wskazywały na potrzebę dalszego działania LGD w zakresie wykorzystania infrastruktury turystycznej obszaru. **W ocenie mieszkańców baza turystyczna jest dość dobra, ale istnieją braki w zakresie infrastruktury rekreacyjnej. Negatywne oceny dotyczyły również zachowań wielu przedsiębiorców zorientowanych wyłącznie na osiąganie szybkich zysków w ciągu krótkiego sezonu letniego.** Skutkuje to niestety brakiem nawyku dbania o turystów. Największe braki i dysproporcje w infrastrukturze turystycznej wskazano w gminie Stepnica, która w większym stopniu wykorzystywać powinna istniejące zaplecze w postaci portu rybackiego i jachtowego. Problemem na który wskazywali mieszkańcy obszaru w ramach konsultacji społecznych była ograniczona długość sezonu wypoczynkowego, atrakcyjnego dla turystów. Wnioski z konsultacji społecznych z mieszkańcami są spójnie z wynikami audytu potencjału turystycznego opracowanym na zlecenie Samorządu Województwa²⁸.

Uwarunkowania historyczno-kulturalne

Jednym z warunków niezbędnych wprowadzania korzystnych zmian i przyspieszenia rozwoju, a co za tym idzie podniesienia konkurencyjności danego obszaru, jest przede wszystkim uwzględnienie lokalnych zasobów kulturowych. Kultura w znacznym stopniu kształtuje dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego. Ze względu na położenie nad Morzem Bałtyckim i Zalewem Szczecińskim, historia obszaru od początku związana jest z rybołówstwem. Obraz społeczności rybackiej rozwijającej się nad Zalewem Szczecińskim był przedmiotem licznych dzieł literatury pięknej^{29,30}. Nad Zalewem Szczecińskim odbywają się liczne festyny rybackie, podczas których promowane są dania z ryb. Podstawowym gwoździem programu jest zawsze zupa rybna. Przykładem takich imprez jest organizowany corocznie przez LGR Zalew Szczeciński Dzień Rybaka w Świnoujściu oraz Święto Leszcza w Nowym Warpnie. Do najważniejszych historycznych atrakcji obszaru należy zaliczyć: XIX wieczne pruskie kompleksy forteczne (Fort Gerharda, Fort Zachodni i Fort Anioła), tradycje uzdrowiskowe Świnoujścia (1812 rok) oraz ostatnio oddane do użytku (2013 rok) muzeum Podziemne Miasto na Wyspie Wolin. Źródłem potencjału kulturowego obszaru jest Pomorska droga św. Jakuba³¹. Pomorska Droga św. Jakuba wraz z dziedzictwem św. Ottona z Bambergu stwarzają możliwości rozwoju turystyki pielgrzymkowej. Szlak daje również możliwość aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców. Na uwarunkowania historyczno-kulturalne pozytywny wpływ ma dziedzictwo Plemion Wolinian, które rozwinęło niezliczone ośrodki życia plemiennego, czyniąc w X wieku z Wolina jedno największych miast północnej Europy³². Corocznie w Wolinie odbywa się impreza plenerowa w formie archeologii ekstremalnej o nazwie Festiwal Słowian i Wikingów. Festiwal uznawany jest za największą tego typu imprezę w Europie. Odwiedzany jest przez 30-40 tys. osób z różnych krajów – Niemiec, Litwy, Rosji, Białorusi³³. Badania potencjału turystycznego Pomorza zachodniego oceniają Festiwal Słowian i Wikingów jako produkt turystyczny kluczowy dla rozwoju województwa wskazując na konieczność rozwijania

²⁶ Miedziński M., Koncentracja ruchu turystycznego w Polsce w latach 2011 i 2012 z uwzględnieniem nadmorskiego regionu turystycznego

²⁷ Zobacz więcej na www.turystyka.wzp.pl

²⁸ Audyt Turystyczny Województwa Zachodniopomorskiego. ZROT Szczecin 2005 r

²⁹ Społeczno-ekonomiczne aspekty rybołówstwa zachodniopomorskiego (w kontekście przemian historycznych) występują również w poezji Niny Rydzewskiej, laureatki Nagrody Literackiej Szczecina (1957). Wątek potrzeby scalenia kulturowego napływających z różnych stron ludności pojawia się również w twórczości Czesława Schabowskiego (Wielka Zatoka (1967), Archipelag urzeczonych (1978)).

³⁰ Wiele ciekawych informacji dotyczących historii rybaków Zalewu Szczecińskiego po 1945 roku i ich wpływu na życie lokalnych społeczności dostarcza publikacja Wydawnictwa Naukowego Wydziału Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego pt. „Tradycyjne rybołówstwo łódzowe w Regionie Zachodniopomorskim po 1945 roku”. Publikacja powstała dzięki środkom finansowym z PO RYBY 2007 -2014 w ramach projektu współpracy zachodniopomorskich lokalnych grup rybackich

³¹ Zobacz więcej: Analiza i ocena osiągniętych efektów projektu pn. „Rewitalizacja Europejskiego Szlaku Kulturowego na obszarze Południowego Bałtyku – Pomorska Droga św. Jakuba” zrealizowanego w latach 2011-2013 oraz określenie kierunków i możliwości zintegrowania działań dla zachowania jego trwałości i rozwoju na obszarze województwa zachodniopomorskiego, a także możliwości wsparcia finansowego w okresie programowania 2014-2020”, Agrotec Polska Sp. z o.o., Warszawa 2014

³² Rys historyczny. W: Danuta Jeżowska, Krzysztof Próchniewicz: Wolin – miasto i gmina. zdjęcia Bogdan Jakuczun. Wołczkowo: Oficyna In Plus, 1996, s. 7–9

³³ Dobre praktyki z zakresu ekonomii społecznej, Anna Łukaszk, Zachodniopomorska Biblioteka Ekonomii Społecznej

potencjału tego unikatowego na skalę europejską wydarzenia³⁴. Szeroki program wydarzeń kulturalnych realizowanych w ciągu całego roku, w tym szczególnie wydarzeń cyklicznych, powiązanych z określoną porą roku, stanowi bardzo istotny element marketingu promocyjnego gmin członkowskich LGD. Istotnym wydarzeniem kulturalnym ważnym z uwagi na potencjał turystyczny jest Festiwal Gwiazd w Międzyzdrojach, w którym corocznie bierze udział wiele gwiazd kina i teatru. W gminie Stepnica odbywają się popularne, cyklicznie organizowane imprezy plenerowe tj. wybory „Miss Lata Nad Zalewem” oraz „Jarmark Rybacki”. W Wolinie (Sułomino) co roku odbywa się kilkudniowy festiwal muzyki Country, na który z całej Europy przyjeżdżają tysiące fanów tej muzyki. Świnoujście znane jest z Festiwalu Piosenki Morskiej „Wiatrak” i Festiwalu Młodzieży Akademickiej i Artystycznej „FAMA”. Motywy morskie i rybackie są obecne na wielu imprezach kulturalnych.

Rozdział IV Analiza SWOT

Analiza strategiczna SWOT obejmuje rozpoznanie sił i słabości (analiza wewnętrzna) oraz obecnych i przyszłych zmian w jej otoczeniu, czyli jego szans i zagrożeń (analiza zewnętrzna). Prezentowana poniżej procedura SWOT jest syntezą przedstawionego wcześniej opisu stanu i tendencji rozwojowych obszaru LSR zawartych w diagnostycznej części opracowania. Podstawą analizy SWOT były wnioski i rekomendacje z badań własnych LGD³⁵. Wstępne propozycje analizy SWOT dla obszaru LSR wypracowane zostały w toku dyskusji z mieszkańcami obszaru LSR podczas spotkań zrealizowanych w dniach 15-18 grudnia 2014 roku w każdej z gmin członkowskich. W ramach pracy z mieszkańcami na etapie formułowania obszarów analizy strategicznej wykorzystane zostały metody partycypacyjne – techniki heurystyczne, oparte na wykorzystywaniu kreatywnej siły procesu grupowego i zapewniających aktywizację uczestników tj. burzy mózgów. W spotkaniach z mieszkańcami licznie uczestniczyli rybacy i przedstawiciele organizacji reprezentujących interesy środowiska rybaków. Wnioski z konsultacji z mieszkańcami obszaru poddane zostały ocenie i analizie przez specjalnie powołany w celu opracowania LSR na lata 2014-2020 Zespół ds. Strategii. Poniżej zaprezentowano tabelaryczną matrycę logiczną powiązań diagnozy obszaru i ludności oraz analizy SWOT (tabela). Przeprowadzona analiza SWOT jednoznacznie wskazuje, że obszar LSR charakteryzuje się spójnością uwarunkowań przestrzennych, kulturowych i historycznych. **Obszar zróżnicowany jest jednak pod względem poziomu rozwoju gospodarczego i intensywności turystyki. Do najważniejszych czynników wpływających na rozwój obszaru LSR należy wymienić bardzo dobrze rozwiniętą funkcję turystyczno-uzdrowiskową i gospodarki morskiej.** Biorąc pod uwagę zakres tematyczny Priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020 w dalszej analizie problemów obszaru i budowaniu celów LSR, za grupy docelowe LSR należy uznać rybaków, jednostki samorządu terytorialnego oraz mieszkańców miejscowości związanych ze środowiskiem wodnym. Na podstawie wyników analizy SWOT sformułowano cele ogólne, szczegółowe oraz przedsięwzięcia LSR.

³⁴ Raport z badania wizerunku i rozpoznawalności województwa zachodniopomorskiego wraz z opracowaniem dokumentacji z badań”, Konsorcjum Bluehill Sp. z o.o. oraz Quality Watch Sp. z o.o. dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, Warszawa 2014

³⁵ Raport *Badanie, analiza i ocena aktualnych uwarunkowań i potrzeb rozwojowych obszaru działania LGR „Zalew Szczeciński” w kontekście prac przygotowawczych do opracowania branżowej rybackiej LSR na lata 2015-2022*, Warszawa 2014r. został przygotowany przez firmę STREFAPLUS na zlecenie LGD. Celem badania obszaru LGR była analiza obecnej sytuacji na obszarze działania i zebranie wniosków wynikających z dotychczasowego wdrożenia LSROR w latach 2010-2014.

TABELA 2 ANALIZA SWOT OBSZARU LSR ZALEW SZCZECIŃSKI NA LATA 2014-2020

MOCNE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	WAGA	SŁABE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	WAGA
Transgraniczne, dogodne położenie obszaru	Uwarunkowania przestrzenne	4,6	Zróżnicowanie obszaru pod względem rozwoju gospodarczego i turystyki	Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość	3,6
Dogodne warunki rozwoju rybactwa i przetwórstwa rybnego z uwagi na przyrodne położenie gmin członkowskich LGD	Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne	4,3	Sezonowość dochodów związanych z branżą turystyczną	Uwarunkowania turystyczne	4,0
Cenne zasoby przyrodnicze	Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne	4,4	Brak spójnego systemu wspierania przedsiębiorczości	Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość	3,8
Względnie wysoka atrakcyjność inwestycyjna	Uwarunkowania przestrzenne	3,8	Niski potencjał innowacyjny, niskie nakłady na badania i rozwój w przedsiębiorstwach	Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość	3,7
Promocja marki turystycznej obszaru Pomorza Zachodniego	Uwarunkowania turystyczne	3,7	Słaba kultura innowacyjna, mało innowacyjny system łańcucha dostaw produktów rybołówstwa i akwakultury (od producenta do konsumenta), który gwarantowałby podniesienie dochodów rybaków	Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość	3,5
Ponadprzeciętna znajomość języka niemieckiego (poziom komunikacyjny)	Zasoby pracy	2,7	Niedostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy	Zasoby pracy	3,7
Rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna w tym nadmorska plaża w Świnoujściu	Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne	4,2	Niedostateczne wykorzystanie potencjału zasobów turystycznych	Uwarunkowania turystyczne	3,4
Uzdrowiskowy charakter obszaru	Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne	3,7	Niskie zróżnicowanie oferty turystyczno-wypoczynkowej	Uwarunkowania turystyczne	3,2
Rosnący poziom zatrudnienia i spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego	Zasoby pracy	3,3	Niewykorzystany potencjał portów i przystani rybackich	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5
Rozwinięta przedsiębiorczość mieszkańców	Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość	3,4	Malejąca atrakcyjność zawodu rybaka i brak zainteresowania młodych ludzi pracą w tym zawodzie	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,7

Rosnąca liczba NGO-sów	Działalność sektora społecznego	3,1	Niska jakość produktów rybactwa, w tym utrata jakości na etapie wyładunku	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,1
Doświadczona i wykwalifikowana kadra rybacka oraz długa tradycja sektora rybołówstwa	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	4,0	Niechęć środowiska rybackiego do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowym	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5
Flota rybacka przystosowana do prowadzenia zróżnicowanej działalności połowowej	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5	Rozczarowanie rybaków brakiem zrozumienia ich problemów przez administrację różnych szczebli	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5
Produkty lokalne z ryb pochodzące z zalewu szczecińskiego (m.in. okoń, węgorz wędzony, węgorz woliński, zupa z leszcza, szczupak faszerowany w galarecie)	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,6	Brak odpowiedniej infrastruktury niezbędnej do zagospodarowania przyłowów w miejscach wyładunku	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5
Wzrost popytu na świeżą rybę przez lokalnych odbiorców	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5	Niedostateczna walka z kłusownikami wodnymi i gatunkami inwazyjnymi (kormorany)	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego warunki przyrodnicze i zasoby naturalne	3,2
			Brak lokalnych firm zaopatrujących hotele, stołówki w świeżą rybę pochodzącą od lokalnych rybaków oraz małych przetwórni i wędzarni rybnych	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	4,5
			Niski poziom integracji mieszkańców i więzi społecznych	Problemy społeczne i dostęp do infrastruktury publicznej	3,5
SZANSE	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	WAGA	ZAGROŻENIA	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	WAGA
Wykorzystanie środków unijnego wsparcia przeznaczonego dla obszarów zależnych od rybactwa z UE Programu operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020	Uwarunkowania przestrzenne	4,5	Wzrost popularności wypoczynku w ciepłych krajach	Uwarunkowania turystyczne	3,7
Realizacja działań na rzecz rozwoju portów morskich przewidzianych w polityce morskiej Rzeczypospolitej polskiej do roku 2020	Uwarunkowania przestrzenne	3,7	Konkurencja ze strony obszarów nadmorskich pomorza	Uwarunkowania turystyczne	3,8

Wzrost popularności regionu w krajach skandynawskich i w Niemczech	Uwarunkowania turystyczne	4,0	Negatywny, antropogeniczny wpływ na środowisko przyrodnicze	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego. Uwarunkowania turystyczne	3,3
Większa integracja i współpraca z granicznymi gminami niemieckimi	Uwarunkowania przestrzenne	3,7	Zmiany klimatyczne i gwałtowne zjawiska meteorologiczne	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,1
Rozwój zainteresowania turystyką i sportami wodnymi	Uwarunkowania turystyczne	4,4	Ograniczenie obszaru połowów dla rybołówstwa przybrzeżnego, związane z koniecznością wdrożenia środków ochrony zasobów i środowiska morskiego	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,8
Odpowiednie i nowoczesne warunki pracy na statkach i w portach, co przyczyni się do napływu młodych ludzi do zawodu	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5	Spadek populacji cennych gatunków ryb	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	4,1
Wzrost konkurencyjności produktów rybactwa	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,7	Bardziej atrakcyjne warunki pracy w sąsiednich gminach niemieckich czego skutkiem jest problem w znalezieniu odpowiednich pracowników na rynku lokalnym	Zasoby pracy	4,1
Dywersyfikacja źródeł dochodów rybaków oraz zwiększenie wartości dodanej produktów rybactwa	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,7	Nasilenie zjawiska wykluczenia społecznego	Problemy społeczne i dostęp do infrastruktury publicznej	3,1
Rozwój morskiej żeglugi promowej	Uwarunkowania przestrzenne	3,6	Nakładająca się jurysdykcja WPN i urzędu morskiego Szczecin nad wodami morskimi i Zalewu Szczecińskiego	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,8
Rozwój całorocznej turystyki wędkarskiej (połowy sportowo-rekreacyjne)	Uwarunkowania gospodarcze i przedsiębiorczość/ uwarunkowania turystyczne	3,7	Pogłębienie toru wodnego – Świnoujście-Szczecin do 12.5 m (obniżenie poziomu wody w delcie Świny i na rzece Dziwna)	Uwarunkowania sektora rybołówstwa, przetwórstwa i rynku rybnego	3,5
Wzrost zapotrzebowania na usługi skierowane do osób starszych – wzrost popularności uzdrowisk	Uwarunkowania turystyczne	3,8			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie partycypacyjnej diagnozy obszaru LSR i konsultacji społecznych

Rozdział V Cele i wskaźniki

Prace nad wypracowaniem celów LSR oparte zostały o partycypacyjną metodologię tworzenia lokalnej strategii rozwoju opisaną w *Poradniku PULS rozwoju, czyli Pozytywnie Ułożona Lokalna Strategia rozwoju* opracowanym przez FAPA w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w 2015 roku. Cele i przedsięwzięcia LSR zostały bezpośrednio powiązane z diagnozą i stanowią wynik konsultacji społecznych z mieszkańcami na podstawie prowadzonych badań i analiz zleconych przez LGD. Szczegółowy opis konsultacji został opisany w *Rozdziale 2. Partycypacyjny charakter LSR*. **Cele LSR przyczyniać się będą do osiągnięcia priorytetu 4 PO RYBY 2014-2020 zgodnie z art. 6 pkt. 4 rozporządzenia (WE) nr 508/2014** „zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej przez realizację następującego celu szczegółowego: promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego oraz tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie zdolności do zatrudnienia i mobilności rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury, w tym dywersyfikacja działalności w ramach rybołówstwa, a także w kierunku innych sektorów gospodarki morskiej”. W związku z tym, że realizujemy strategię mono-fundusową, wszystkie zaplanowane do realizacji cele będą dofinansowane z EFMiR. Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne ze wszystkimi celami przekrojowymi, o których mowa w art. 63 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014. Poniżej zaprezentowano spójność celów LSR z celami Europejskiego Funduszu Rybackiego i Morskiego na lata 2014-2020.

TABELA 3 WYKAZANIE ZGODNOŚCI CELÓW Z CELAMI PROGRAMÓW, W RAMACH KTÓRYCH PLANOWANE JEST FINANSOWANIE LSR

EFM i R realizujący RLKS Cele wskazane w art. 63 ust. 1 rozporządzenia (WE) 508/2014	Cel 1. LSR Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy				Cel 2. LSR Poprawa wykorzystania walorów turystyczno–rekreacyjnych wzmacniającą związek mieszkańców z miejscem zamieszkania		
	1.1. Zwiększenie konkurencyjności i lokalnego sektora rybackiego	1.2. Zwiększenie dochodów ze sprzedaży ryby świeżej, wstępnie przetworzonej oraz wędzonej	1.3. Reorientacja i różnicowanie działalności rybaków oraz rozwój przedsiębiorczość i na obszarze LSR	1.4. Zwiększenie udziału środowisk rybackich w zrównoważonym zarządzaniu akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich	2.1. Wzbogacenie i rozszerzenie oferty turystycznej obszaru	2.2. Poprawa stanu środowiska na terenach i akwenach atrakcyjnych dla rozwoju turystyki wodnej i wędkarstwa	2.3. Zwiększenie aktywności mieszkańców w i poczucia więzi z obszarem
Cel 1. Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury							

EFM i R realizujący RLKS Cele wskazane w art. 63 ust. 1 rozporządzenia (WE) 508/2014	Cel 1. LSR Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy				Cel 2. LSR Poprawa wykorzystania walorów turystyczno-rekreacyjnych wzmacniająca związek mieszkańców z miejscem zamieszkania		
	1.1. Zwiększenie konkurencyjności i lokalnego sektora rybackiego	1.2. Zwiększenie dochodów ze sprzedaży ryby świeżej, wstępnie przetworzonej oraz wędzonej	1.3. Reorientacja i różnicowanie działalności rybaków oraz rozwój przedsiębiorczości i na obszarze LSR	1.4. Zwiększenie udziału środowisk rybackich w zrównoważonym zarządzaniu akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich	2.1. Wzbogacenie i rozszerzenie oferty turystycznej obszaru	2.2. Poprawa stanu środowiska na terenach i akwenach atrakcyjnych dla rozwoju turystyki wodnej i wędkarstwa	2.3. Zwiększenie aktywności mieszkańców w i poczucia więzi z obszarem
Cel 2. Wsparcie zróżnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich.							
Cel 3. Wsparcie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu							
Cel 4. Propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego							

EFM i R realizujący RLKS Cele wskazane w art. 63 ust. 1 rozporządzenia (WE) 508/2014	Cel 1. LSR Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy				Cel 2. LSR Poprawa wykorzystania walorów turystyczno-rekreacyjnych wzmacniająca związek mieszkańców z miejscem zamieszkania		
	1.1. Zwiększenie konkurencyjności i lokalnego sektora rybackiego	1.2. Zwiększenie dochodów ze sprzedaży ryby świeżej, wstępnie przetworzonej oraz wędzonej	1.3. Reorientacja i różnicowanie działalności rybaków oraz rozwój przedsiębiorczość i na obszarze LSR	1.4. Zwiększenie udziału środowisk rybackich w zrównoważonym zarządzaniu akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich	2.1. Wzbogacenie i rozszerzenie oferty turystycznej obszaru	2.2. Poprawa stanu środowiska na terenach i akwenach atrakcyjnych dla rozwoju turystyki wodnej i wędkarstwa	2.3. Zwiększenie aktywności mieszkańców w i poczucia więzi z obszarem
Cel 5. Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską							

Uzasadnieniem realizacji poszczególnych celów i przedsięwzięć są wnioski wynikające z oceny zdiagnozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LSR i konsultacji społecznych z mieszkańcami. Wybór celów i przedsięwzięć jest uzasadniony w odniesieniu do diagnozy problemów, grup docelowych i obszarów interwencji wskazanych w *Rozdziale 2. LSR Diagnoza – opis obszaru i ludności. Cel ogólny 1. LSR Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy* skierowany jest do rybaków i armatorów oraz osób chcących podejmować, wykonywać lub rozwijać działalność gospodarczą na terenie LSR. Dla zwiększenia mobilności zawodowej niezbędne jest wspieranie mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności poza rybackiej, w tym działań służących dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa. *Cel ogólny 2. LSR Poprawa wykorzystania walorów turystyczno-rekreacyjnych wzmacniająca związek mieszkańców z miejscem zamieszkania* wykorzystywać ma trendy w turystyce polegające na poznawaniu własnego kraju, tradycji i kultury. Przedsięwzięcia realizowane w ramach celu ogólnego skierowane są do JST, instytucji kultury i NGO's.

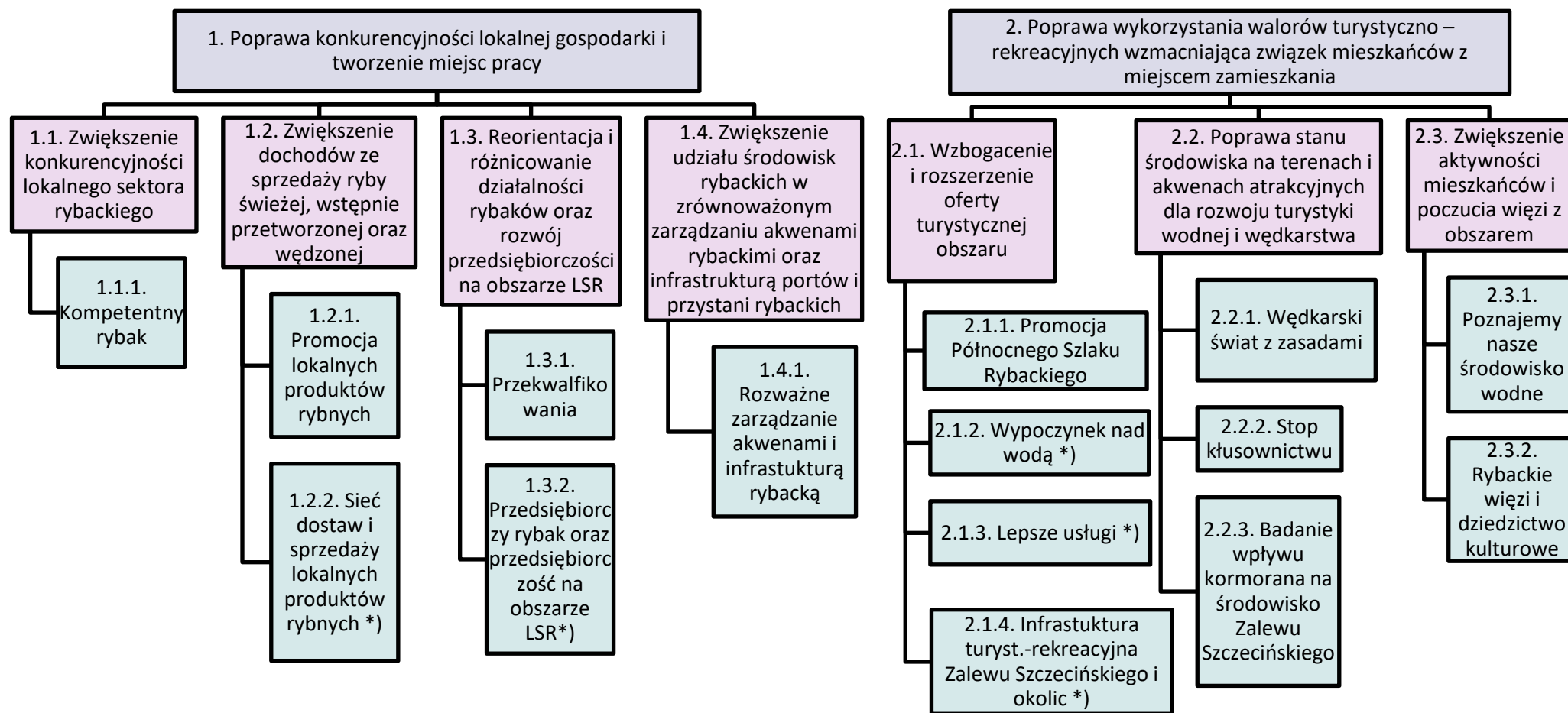
Wsparcie infrastruktury turystycznej będzie szczególnie pozytywnie oddziaływać na zidentyfikowany problem sezonowości dochodów związanych z branżą turystyczną. Uzasadnieniem do realizacji operacji w ramach celu ogólnego jest również oczekiwanie ze strony mieszkańców obszaru LSR przeniesienia na lokalne społeczności rybackie większej odpowiedzialności za zarządzanie zasobami oraz za tworzenie sieci współpracy między lokalnymi i regionalnymi uczestnikami rynku rybnego.

W poniżej załączonej matrycy pokazano logiczne powiązanie diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT, celów i wskaźników LSR oraz PO Rybactwo i Morze 2014-2020. W rubryce ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY/WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE wskazano obszary wymienione w Analizie SWOT zaliczone do mocnych i słabych stron, które są szczególnie ważne dla społeczności lokalnej. Z kolei, w rubryce CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW wskazano szanse lub zagrożenia odpowiadające zidentyfikowanym problemom społeczno-gospodarczym mogące mieć wpływ na skuteczność oddziaływania środków LSR. Niezależnie od obszarów wskazanych w Analizie SWOT w rubryce dotyczącej czynników zewnętrznych wprowadzono zidentyfikowane czynniki mogące mieć wyłącznie wpływ na osiąganie założonych wartości docelowych wskaźników. W poszczególnych rubrykach celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć wskazano procentowy udział środków budżetu LSR na poszczególne cele i przedsięwzięcia. Szczegółowy opis założeń budżetowych znajduje się w *Rozdziale VIII. LSR Budżet LSR*.

Wykaz kosztów kwalifikowanych operacji w ramach LSR określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4 „Zwiększanie zatrudnienia i spójności terytorialnej”, objętego Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020. Kosztami niekwalifikowanymi zgodnie z art. 69 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013:

- wkłady rzeczowe w formie robót budowlanych, towarów, usług, gruntów i nieruchomości;
- zakup używanych rzeczy;
- amortyzacja środków trwałych, jeżeli beneficjent nie przedstawił pisemnego oświadczenia, że dokonał odpisów amortyzacyjnych środków trwałych;
- koszty związane z umową leasingu, w której brak jest postanowień przenoszących na beneficjenta własność rzeczy będących przedmiotem leasingu, kosztów leasingu zwrotnego, kosztów.

WYKRES 6 ZESTAWIENIE CELÓW LSR LGD ZALEW SZCZECIŃSKI NA LATA 2014-2020

*) – inwestycje realizowane w ramach przedsięwzięcia nie mogą znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 231, poz. 1397)

TABELA 4 TABELA MATRYCY LOGICZNEJ POWIĄZAŃ DIAGNOZY OBSZARU I LUDNOŚCI, ANALIZY SWOT ORAZ CELÓW I WSKAŹNIKÓW LSR

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<u>NISKA RENTOWNOŚĆ RYBACTWA NA ZALEWIE SZCZECIŃSKIM I ZATOCE POMORSKIEJ</u> UTRATA JAKOŚCI PRODUKTÓW RYBACTWA NA ETAPIE WYŁADUNKU BRAK ODPOWIEDNIEJ INFRASTRUKTURY NIEZBĘDNEJ DO ZAGOSPODAROWANIA PRZYŁÓWÓW W MIEJSCACH WYŁADUNKU NIEDOSTOSOWANIE KSZTAŁCENIA DO	1. Poprawa konkurencyjności i lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy 34,9603% budżetu PK 35,000000 % budżetu PW	1.1. Zwiększenie konkurencyjności lokalnego sektora rybackiego 0,8907% budżetu PK¹ 12,3041% budżetu PW²	1.1.1. KOMPETENTNY RYBAK 0,8907% budżetu PK 12,3041% budżetu PW	1. Usługi doradcze dla rybaków dotyczące sfinansowania wkładu własnego. 2. Szkolenia w zakresie: a) nowych technik połowowych b) bieżących trendów oraz uwarunkowań funkcjonowania sektora rybackiego, rozwijające zdolności rybaków do analizy rynku pod kątem możliwości wdrażania innowacji, min. w ramach sprzedaży bezpośredniej	Armatorzy rybacy i rybacy, którzy podnieśli swoją wiedzę w obszarze lokalnych uwarunkowań rynkowych	POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI, WZROST LICZBY OSÓB ZATRUDNIONYCH	Działania z zakresu współpracy (art. 64)³⁶	WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW UNIJNEGO WSPARCIA PRZEZNACZONEGO DLA OBSZARÓW ZALEŻNYCH OD RYBACTWA, PROGRAMU OPERACYJNEGO RYBACTWO I MORZE 2014-2020 KRAJOWE PROGRAMY WSPARCIA NA RZECZ POPRAWY SYTUACJI NA RYNKU PRACY WZRASTAJĄCE KOSZTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ/NIESTABILNE WARUNKI KREDYTOWE, PODATKOWE/PRZEPISY DOTYCZĄCE

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
POTRZEB RYNKU PRACY BRAK LOKALNYCH FIRM ZAOPATRUJĄCYCH HOTELE, STOŁÓWKI W ŚWIEŻĄ RYBĘ POCHODZĄCĄ OD LOKALNYCH RYBAKÓW ORAZ MAŁYCH PRZETWÓRNI I WĘDZARNI RYBNYCH MALEJĄCA ATRAKCYJNOŚĆ ZAWODU RYBAKA I BRAK ZAINTERESOWANIA MŁODYCH LUDZI PRACĄ W TYM ZAWODZIE				3. Analizy lokalnego rynku produktów rybnych, w tym inwentaryzacja produktów, cen, miejsc i sposobów dystrybucji i promocji, potrzeb odbiorców, wraz z konferencją podsumowującą wyniki badań.			Wspieranie dialogu społecznego i udziału lokalnych społeczności w badaniu zasobów rybołówstwa i zarządzaniu tymi zasobami (§ 8 pkt 1) ³⁷ (art. 63 ust. 1 lit. e) ³⁸	POMOCY PUBLICZNEJ SPADEK POPULACJI CENNYCH GATUNKÓW RYB NAKŁADAJĄCA SIĘ JURYSDYKCJA WPN I URZĘDU MORSKIEGO SZCZECIN NAD WODAMI MORSKIMI I ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO
		1.2 Zwiększenie dochodów ze sprzedaży ryby świeżej, wstępnie przetworzonej oraz wędzonej 9,4391 % budżetu PK 10,000000 % budżetu PW	1.2.1. PROMOCJA LOKALNYCH PRODUKTÓW RYBNYCH 10,000000 % budżetu PW	Wydarzenia i akcje informacyjne lub promocyjne zachęcające do kupowania i spożywania produktów miejscowego rybołówstwa oraz akwakultury	Zwiększenie sprzedaży produktów rybnych podmiotów sektora rybackiego		Działania z zakresu współpracy (art. 64) ³⁹	ZMIANY POLITYKI EUROPEJSKIEJ WPŁYWAJĄCEJ NA INWESTYCJE NA OBSZARACH NATURA 2000 (DODATKOWE WYMOGI, RESTRYKCJE ITP.).

³⁷ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANIE	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
NIECHĘĆ ŚRODOWISKA RYBACKIEGO DO ANGAŻOWANIA SIĘ WE WSPÓŁPRACĘ Z ORGANIZACJAMI SPOŁECZNYMI I NAUKOWYMI ROZCZAROWANIE RYBAKÓW BRAKIEM ZROZUMIENIA ICH POSTULATÓW ZE STRONY ADMINISTRACJI.			1.2.2. SIEĆ DOSTAW I SPRZEDAŻY LOKALNYCH PRODUKTÓW RYBNYCH*) 9,4391 % budżetu PK	Sieć produkcji i sprzedaży lokalnych produktów rybnych (małe przetwórnice, wędzarnie, sklepy, środki do transportu ryby świeżej, punkty sprzedaży ryby świeżej)			Podnoszenie wartości produktów sektora rybołówstwa i akwakultury przez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw, obejmującego działalność związaną z produkcją, przetwarzaniem i obrotem produktami sektora rybołówstwa i akwakultury (§ 4.1 pkt 1 lit. a)⁴⁰ (art. 63 ust. 1 lit. a)⁴¹.	KONKURENCJA PRODUKTÓW RYBACKICH SPOZA OBSZARU LSR POGŁĘBIAJĄCE SIĘ ROZWARSTWIE NIE SPOŁECZNE BARDZIEJ ATRAKCYJNE WARUNKI PRACY W SĄSIEDNICH GMINACH NIEMIECKICH CZEGO SKUTKIEM JEST PROBLEM W ZNALEZIENIU ODPOWIEDNICH PRACOWNIKÓW NA RYNKU LOKALNYM

⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁴¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		1.3. Reorientacja i różnicowanie działalności rybaków oraz rozwój przedsiębiorczość i na obszarze LSR 23,1116% budżetu PK	1.3.1. PRZEKWALIFIKOWANI A 0,0000 % budżetu PK	Nowe kwalifikacje zawodowe rybaków lub osób chcących podejmować, wykonywać lub rozwijać działalność gospodarczą na terenie LSR umożliwiające podjęcie nowej pracy	Utrzymane miejsca pracy poza sektorem rybołówstwa Poprawa warunków na rynku pracy, co przełoży się na wzrost zatrudnienia we wspartych przedsiębiorstwach (Utworzone lub utrzymane miejsca pracy poza sektorem rybołówstwa)		a) Różnicowanie działalności lub dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybołówstwa i akwakultury poprzez tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy nie związanych z podstawową działalnością rybacką, lub b) podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury, lub c) wspieranie uczenia się osób związanych z sektorem rybołówstwa i akwakultury oraz wymianę przez takie osoby doświadczeń i dobrych praktyk (§ 5.1 pkt 1 lit. a lub b lub c)⁴² (art. 63 ust. 1 lit. b)⁴³	

⁴² Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁴³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			1.3.2. PRZEDSIĘBIORCZY RYBAK ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA TERENIE LSR*) 23,1116% budżetu PK	Nowe działalności poza sektorem rybackim uruchomione przez rybaków i podmioty gospodarcze sektora rybackiego oraz podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze LSR			a)Różnicowanie działalności lub dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybołówstwa i akwakultury przez tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy niezwiązanych z podstawową działalnością rybacką lub b) podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury, lub c)wspieranie uczenia się osób związanych z sektorem rybołówstwa i akwakultury oraz wymianę przez takie osoby doświadczeń i dobrych praktyk. <i>(§ 4 pkt 1 lit. a)</i> <i>(§ 5.1 pkt 1 lit. a lub b lub c)</i> <i>(art. 63 ust. 1 lit. b)</i>	

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		1.4. Zwiększenie udziału środowisk rybackich w zrównoważonym zarządzaniu akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich 1,5189% budżetu PK 12,6959% budżetu PW	1.4.1. ROZWAŻNE ZARZĄDZANIE AKWENAMI I INFRASTRUKTURĄ RYBACKĄ 1,5189% budżetu PK 12,6959% budżetu PW	1. Ekspertyzy (analizy, badania) dotyczące a) planów ochrony obszarów Natura 2000 istotnych dla rybactwa b) zarządzania portami i przystaniami rybackimi 2. Konferencje tematyczne	Uczestnicy konferencji tematycznych. Odbiorcy ekspertyz		Wspieranie dialogu społecznego i udziału lokalnych społeczności w badaniu zasobów rybołówstwa i zarządzaniu tymi zasobami <i>(§ 8 pkt 1)⁴⁴</i> <i>(art. 63 ust. 1 lit. e)⁴⁵</i> Działania z zakresu współpracy <i>(art. 64)⁴⁶</i>	BRAK ZAINTERESOWANIA ZE STRONY ADMINISTRACJI WSPÓŁPRACĄ Z ORGANIZACJAMI I RYBACKIMI

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁴⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁴⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANIE	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ZRÓŻNICOWANIE OBSZARU POD WZGLĘDEM ROZWOJU GOSPODARCZEGO I INTENSYWNOŚCI TURYSTYKI NIETYKORZYSTANY POTENCJAŁ PORTÓW I PRZYSTANI RYBACKICH <u>NISKI POZIOM SYNERGII DZIAŁAŃ MIESZKAŃCÓW W WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO TURYSTYKI NAD ZALEWEM SZCZECIŃSKIM</u> SEZONOWOŚĆ RUCHU TURYSTYCZNEGO SŁABA KULTURA INNOWACYJNA, NIEDOSTATECZNY	2. Poprawa wykorzystania walorów turystyczno-rekreacyjnych wzmacniająca związek mieszkańców z miejscem zamieszkania 65,0397 % budżetu PK 65,0000 % budżetu PW	2.1. Wzbogacenie i rozszerzenie oferty turystycznej obszaru 55,8473 % budżetu PK 35,0000 % budżetu PW	2.1.1 PROMOCJA PÓŁNOCNEGO SZLAKU RYBACKIEGO 20,000000% budżetu PW	1. Kampanie promocyjne całego PSR i atrakcji PSR na obszarze LSR. 2. Oznakowane atrakcje PSR	Nowe lub wzbogacone atrakcje turystyczne Utworzone lub utrzymane miejsca pracy	WZROST KONKURENCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ OBSZARU	Działania z zakresu współpracy (art. 64)⁴⁷	WZROST POPULARNOŚCI REGIONU W KRAJACH SKANDYNAWSKICH I W NIEMCZACH WIĘKSZA INTEGRACJA I WSPÓŁPRACA Z GRANICZNYMI GMINAMI NIEMIECKIMI POTENCJAŁ DLA ROZWOJU TURYSTYKI I SPORTÓW WODNYCH NAKŁADAJACA SIĘ JURYSDYKACJA WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO I URZĘDU MORSKIEGO NAD WODAMI MORSKIMI I ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
POZIOM TRANSFERU WIEDZY DO BIZNESU								
NISKIE ZRÓŻNICOWANIE OFERTY TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWEJ			2.1.2 WYPOCZYNEK NAD WODĄ *) 14,4114% budżetu PK 15,000000 % budżetu PW	1. Sprzęt, ekologiczne jednostki pływające do obsługi turystów lub obiekty turystyczne wykorzystujące wodny potencjał Zalewu Szczecińskiego, Zatoki Pomorskiej i innych akwenów 2. Nowe i zrewitalizowane szlaki turystyczne przebiegające przez najatrakcyjniejsz e przyrodniczo obszary związane ze środowiskiem wodnym			Podjęmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury (§ 5.1 pkt 1 lit. b) ⁴⁸ (art. 63 ust. 1 lit. b) ⁴⁹ Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁵⁰	POTENCJAŁ INWESTYCYJNO-OPERACYJNY PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA INFRASTRUKTURĘ TURYSTYCZNĄ I OKOŁOTURYSTYCZNĄ W TYM MOŻLIWOŚCI ZAPEWNIENIA WKŁADU WŁASNEGO
WYSOKI POZIOM EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ Z GOSPODARSTW DOMOWYCH NA								

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁴⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁴⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁵⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
OBSZARACH CENNYCH POD WZGLĘDEM PRZYRODNICZYM NIEDOSTATECZNA WALKA Z KŁUSOWNIKAMI WODNYM I GATUNKAMI INWAZYJNYMI (KORMORANY)			2.1.3 LEPSZE USŁUGI *) 4,3564% budżetu PK	Nowe lub poszerzone usługi okołoturystyczne służące w szczególności mieszkańcom			Podjęmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury (§ 5.1 pkt 1 lit. b) ⁵¹ (art. 63 ust. 1 lit. b) ⁵² Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁵³	
			2.1.4 INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNO-REKREACYJNA ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO I OKOLIC *) 37,079448 % budżetu PK	Nowe, przebudowane, rozbudowane, wyremontowane lub wyposażone budynki, budowle, obiekty małej architektury, punkty widokowe, pomosty, miejsca biwakowe, przystanie, drogi dojazdowe do akwenów, ślipy, parkingi przy akwenach			Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskigo dziedzictwa kulturowego (§ 7 pkt 1 lit. b a) ⁵⁴ (art. 63 ust. 1 lit. d) ⁵⁵	

⁵¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁵² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁵³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁵⁴ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁵⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
NISKI POZIOM INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW ZANIKAJĄCA ŚWIADOMOŚĆ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW HISTORYCZNEGO ZNACZENIA		2.2. Poprawa stanu środowiska na terenach i akwenach atrakcyjnych dla rozwoju turystyki wodnej i wędkarstwa 5,3989% budżetu PK	2.2.1 WĘDKARSKI ŚWIAT Z ZASADAMI 0,2580% budżetu PK	Publikacje, spotkania i wydarzenia zwiększające poziom świadomości ekologicznej wędkarzy	Uczestnicy działań informacyjnych i wydarzeń.		Wspieranie atutów środowiska wodnego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury przez przeciwdziałanie kłusownictwu (§ 6 pkt 1 lit. a)⁵⁶ (art. 63 ust. 1 lit. c.)⁵⁷	ROZWÓJ CAŁOROCZNEJ TURYSTYKI WĘDKARSKIEJ NEGATYWNY, ANTROPOGENICZNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE NOWE REGULACJE I AKTY PRAWNE OPRACOWYWANE Z POZIOMU KRAJOWEGO (DOTYCZĄCE M.IN. RLKS).
			2.2.2 STOP KŁUSOWNICTWU 5,1409% budżetu PK	Sprzęt lub urządzenia do walki z kłusownictwem dla odpowiednich urzędów i organizacji	Urzędy i organizacje wyposażone w sprzęt do walki z kłusownictwem			

⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁵⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
RYBOŁÓWSTWA DLA ROZWOJU OBSZARU			2.2.3 BADANIE WPŁYWU KORMORANA NA ŚRODOWISKO ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO 0,0000 % budżetu PK	1. Ekspertyzy środowiskowe i ekonomiczne dotyczące skutków dla środowiska związanych z obecnością kolonii kormorana na obszarze LSR, w tym dla rybostanu, terenów leśnych, gospodarki leśnej i rybackiej). 2. Ekspertyzy określające działania prawne i środki techniczne możliwe do podjęcia w celu ograniczenia populacji kormorana na obszarze LSR.	Plany działań ograniczających negatywny wpływ kormorana na środowisko na obszarze LSR.		Przywracanie lub zabezpieczanie potencjału produkcyjnego sektora rybołówstwa i akwakultury lub odtwarzanie pierwotnego stanu środowiska obszarów rybackich i obszarów akwakultury, w przypadku jego zniszczenia w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej lub szkody spowodowanej działalnością chronionych gatunków zwierząt. (§ 6 pkt 1 lit. b)⁵⁸ (art. 63 ust. 1 lit. c.)⁵⁹	

⁵⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁵⁹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2.3. Zwiększenie aktywności mieszkańców i poczucia więzi z obszarem 3,7936% budżetu PK 30,000000 % budżetu PW	2.3.1. POZNAJEMY NASZE ŚRODOWISKO WODNE 25,0014 % budżetu PW	Programy edukacyjne i działania proekologiczne związane ze środowiskiem wodnym	Uczestnicy programów/ działań edukacyjnych lub pro-ekologicznych Uczestnicy festynów Odbiorcy publikacji i wydawnictw promujących rybackie dziedzictwo kulturowe		Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁶⁰	
			2.3.2 RYBACKIE WIĘZI I DZIEDZICTWO KULTUROWE 3,7936% budżetu PK 4,9986 % budżetu PW	1. Wydarzenia w ramach Północnego Szlaku Rybackiego 2. Publikacje 3. Festyny rybackie			Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego (§ 7 pkt 1 lit. b) ⁶¹ (art. 63 ust. 1 lit. d) ⁶² Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁶³	

⁶⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁶¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁶² Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁶³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY / WYZWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓLOWE	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA I ZAKRES PRZEDSIĘWZIĘĆ	PRODUKTY	REZULTATY	ODDZIAŁYWANI E	DZIAŁANIE PO RYBY 2014-2020 art. rozporządzenia (WE) nr 508/2014)	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ I OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKÓW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Cele ogólne LSR	Cele szczegółowe LSR	Animacja	Liczba działań informacyjno-konsultacyjnych LGD (spotkania, szkolenia, artykuły, ulotki, doradztwo, imprezy)	Obiorcy działań informacyjno-konsultacyjnych LGD	POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI, WZROST LICZBY OSÓB ZATRUDNIONYCH WZROST KONKURENCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ OBSZARU	Koszty bieżące i aktywizacja (art. 62 ust. 1 lit. d) ⁶⁴	

*) – inwestycje realizowane w ramach przedsięwzięcia nie mogą znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 231, poz. 1397)

¹PK – projekty konkursowe (w tym projekty własne, o których mowa w art. 17 ust.3 p 2 ustawy o RLKS)

²PW – projekty współpracy, o których mowa w art. 64 ust. 1 lit. a rozporządzenia (WE) nr 508/2014

⁶⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

TABELA 5 OPIS DZIAŁAŃ OBJĘTYCH POMOCĄ W RAMACH PRZEDSIĘWZIĘĆ LSR ZALEW SZCZECIŃSKI NA LATA 2014-2020

SYMBOL NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA	OPIS DZIAŁAŃ OBJĘTYCH POMOCĄ
CEL OGÓLNY 1. POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI LOKALNEJ GOSPODARKI I TWORZENIE MIEJSC PRACY	
1.1.1 KOMPETENTNY RYBAK	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: 1) w ramach PK¹: badania lokalnego rynku produktów rybnych wraz z publiczną prezentacją wyników badań (konferencja, publikacja), 2) w ramach PW²: szkolenia, warsztaty, wyjazdy studyjne, konferencje i seminaria podnoszące poziom wiedzy i kompetencji rybaków w zakresie możliwości pozyskania środków na wkład własny, nowych technik połowowych, bieżących trendów i uwarunkowań funkcjonowania sektora rybackiego, innowacyjnych metod sprzedaży bezpośredniej, itp. Operacje będą finansowane w ramach Celu 5. Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską oraz w ramach działania z zakresu współpracy (art. 64)
1.2.1 PROMOCJA LOKALNYCH PRODUKTÓW RYBNYCH	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PW: organizacja wydarzeń i akcji promocyjnych zachęcających do kupowania i spożywania lokalnych produktów rybołówstwa i akwakultury (prezentacje kulinarne, konkursy, audycje w lokalnych stacjach telewizyjnych, promocja w Internecie i na portalach społecznościowych itp.). Operacje będą finansowane w ramach działania z zakresu współpracy (art. 64).
1.2.2 SIEĆ DOSTAW I SPRZEDAŻY LOKALNYCH PRODUKTÓW RYBNYCH	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: budowa i wyposażenie punktów sprzedaży ryby świeżej i wstępnie przetworzonej (na targowiskach, przy nabrzeżach portowych); budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont lokali umożliwiających wstępne przetwórstwo, składowanie, konfekcjonowanie, wędzenie, smażenie lub sprzedaż ryb i produktów rybnych; zakup maszyn i urządzeń do wstępnego przetwórstwa, składowania, konfekcjonowania, wędzenia, smażenia lub sprzedaży ryb i produktów rybnych; zakup środków transportu do dystrybucji ryb i produktów rybnych; zakup sprzętu i oprogramowania do ewidencji obrotu rybą i komunikacji w ramach systemu bezpośrednich dostaw. Operacje będą finansowane w ramach Celu 1 Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury.
1.3.1 PRZEKWALIFIKOWANIA	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: udział w szkoleniach, kursach, warsztatach, praktykach zawodowych prowadzonych przez wyspecjalizowane podmioty (szkoły, uczelnie, ośrodki szkoleniowe, itp.) umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych. Operacje będą finansowane w ramach Celu 2. Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich.
1.3.2 PRZEDSIĘBIORCZY RYBAK ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA OBSZARZE LSR	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: 1) w ramach PK: budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont lokali umożliwiających rozwinięcie działalności gospodarczej 2) zakup maszyn, urządzeń, sprzętu, oprogramowania i licencji do prowadzenia działalności gospodarczej. Operacje będą finansowane w ramach Celu 2. Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich.

1.4.1 ROZWAŻNE ZARZĄDZANIE AKWENAMI I INFRASTRUKTURĄ RYBACKĄ	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: 1) w ramach PK: uzyskanie ekspertyz, analiz i badań naukowych, dot.: a) planów ochrony obszarów Natura 2000 istotnych dla sektora rybackiego, b) planów inwestycji na akwenach istotnych dla lokalnego sektora rybackiego, c) skutków oddziaływanie przedsięwzięć mających wpływ na funkcjonowanie lokalnego sektora rybackiego, - d/ zarządzania portami i przystaniami rybackimi, 2) w ramach PW: organizacja konferencji poświęconych różnym aspektom zarządzania akwenami istotnymi dla sektora rybackiego, zasobami rybnymi oraz portami i przystaniami rybackimi; organizacja wyjazdów studyjnych umożliwiających zapoznanie się z problemami i dobrymi praktykami w zarządzaniu sektorem rybackim, zasobami rybnymi oraz portami i przystaniami rybackimi. Operacje będą finansowane w ramach Celu 5. Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym i zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską
CEL 2. POPRAWA WYKORZYSTANIA WALORÓW TURYSTYCZNO–REKREACYJNYCH WZMACNIAJĄCA ZWIĄZEK MIESZKAŃCÓW Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA	
2.1.1 PROMOCJA PÓŁNOCNEGO SZLAKU RYBACKIEGO	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PW: organizacja kampanii promujących Północny Szlak Rybacki i atrakcje Północnego Szlaku Rybackiego (PSR) na obszarze LSR, znakowanie atrakcji PSR, tworzenie innowacyjnych form promocji Północnego Szlaku Rybackiego, wizyty studyjne u partnerów PSR, organizacja święta PSR. Operacje będą finansowane w ramach działania z zakresu współpracy (art. 64).
2.1.2 WYPOCZYNEK NAD WODĄ	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: 1) w ramach PK: a) zakup ekologicznych jednostek pływających i sprzętu pływającego umożliwiających dostęp do unikalnych wartości przyrodniczych związanych ze środowiskiem wodnym lub wykorzystujących wodny potencjał Zalewu Szczecińskiego, Zatoki Pomorskiej i jezior, b) budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont obiektów turystycznych wykorzystujących wodny potencjał Zalewu Szczecińskiego, Zatoki Pomorskiej i innych akwenów (agroturystyka, wypożyczalnie sprzętu wodnego, nabrzeża i przystanie wodne, pola biwakowe nad wodą wraz z parkingami i drogami dojazdowymi, stacje wędkarskie) 2) w ramach PW: znakowanie lokalnych szlaków turystycznych (nowych i rewitalizowanych) przebiegających przez atrakcyjne przyrodniczo obszary związane ze środowiskiem wodnym. Operacje będą finansowane w ramach Celu 2. Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich oraz w ramach działania z zakresu współpracy (art. 64).
2.1.3 LEPSZE USŁUGI	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont lokali (wraz z wyposażeniem) służących wykonywaniu działalności usługowej w miejscowościach leżących nad Zalewem Szczecińskim, Zatoką Pomorską lub innymi akwenami; zakup sprzętu i środków transportu służących wykonywaniu działalności usługowej w miejscowościach leżących nad Zalewem Szczecińskim, Zatoką Pomorską i innymi akwenami. Operacje będą finansowane w ramach Celu 2. Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich.

2.1.4 INFRASTRUKTURA TURYSTYCZO- REKREACYJNA ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO I OKOLIC	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont (wraz z wyposażeniem) budynków, budowli i innych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką (ośrodki kultury, punkty widokowe, nabrzeża, pomosty, miejsca biwakowe, przystanie wodne, place zabaw, wewnętrzne drogi dojazdowe, slipy, parkingi, stacje wędkarskie). Operacje będą finansowane w ramach Celu 4. Propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego.
2.2.1 WĘDKARSKI ŚWIAT Z ZASADAMI	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: wydawanie publikacji, organizacja spotkań i wydarzeń zwiększających poziom świadomości ekologicznej wędkarzy. Operacje będą finansowane w ramach Celu 3. Wspieranie i wykorzystanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu.
2.2.2 STOP KŁUSOWNICTWU	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: zakup sprzętu i urządzeń służących walce z kłusownictwem wodnym, pojazdów terenowych, łodzi motorowych, noktowizorów, systemów monitoringu elektronicznego, itp. Operacje będą finansowane w ramach Celu 3. Wspieranie i wykorzystanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu.
2.2.3 BADANIE WPŁYWU KORMORANA NA ŚRODOWISKO ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PK: uzyskanie ekspertyz środowiskowych, prawnych i ekonomicznych dotyczących skutków dla środowiska związanych z obecnością kolonii kormorana na obszarze LSR; uzyskanie ekspertyz określających prawne i techniczne środki umożliwiające ograniczenie populacji kormorana. Operacje będą finansowane w ramach Celu 3. Wspieranie i wykorzystanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu.
2.3.1 POZNAJEMY NASZE ŚRODOWISKO WODNE	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: - w ramach PW: organizacja zajęć terenowych dla dzieci i młodzieży umożliwiających poznanie flory i fauny cennych przyrodniczo obszarów związanych ze środowiskiem wodnym, promocja piękna przyrody związanej ze środowiskiem wodnym poprzez: prezentacje audiowizualne w szkołach i ośrodkach kultury, wydanie albumów, organizowanie warsztatów, spotkań edukacyjnych, konkursów, np. fotograficznych. Operacje będą finansowane w ramach działania z zakresu współpracy (art. 64).
2.3.2 RYBACKIE WIĘZI I DZIEDZICTWO KULTUROWE	Wsparcie może dotyczyć następujących działań: 1) w ramach PK: organizacja lokalnych festynów rybackich (Święto Śledzia, Dzień Rybaka, biesiady rybne, itp.) lub wydarzeń kulturalnych wykorzystujących lokalne motywy rybackie, 2) w ramach PW: organizacja wydarzeń w ramach Północnego Szlaku Rybackiego (Święto PSR, spotkania edukacyjne i kulturalne w centrum Kultury, Edukacji i Promocji PSR, organizacja konkursów tematycznie związanych z rybackim dziedzictwem kulturowym). Operacje będą finansowane w ramach Celu 5. Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym i zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską oraz w ramach działania z zakresu współpracy (art. 64).

TABELA 6 WSKAŹNIKI CELU OGÓLNEGO 1. LSR POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI LOKALNEJ GOSPODARKI I TWORZENIE MIEJSC PRACY

1.0	CEL OGÓLNY	1. POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI LOKALNEJ GOSPODARKI I TWORZENIE MIEJSC PRACY				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Zwiększenie konkurencyjności lokalnego sektora rybackiego				
1.2		Zwiększenie dochodów ze sprzedaży ryby świeżej, wstępnie przetworzonej oraz wędzonej				
1.3		Reorientacja i różnicowanie działalności rybaków oraz rozwój przedsiębiorczości na obszarze LSR				
1.4		Zwiększenie udziału środowisk rybackich w zrównoważonym zarządzaniu akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2013 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
w1.0	Wskaźnik przedsiębiorczości (liczba podmiotów gospodarczych w systemie REGON na 1000 mieszkańców)		szt.	156,19	179	Opracowanie własne na podstawie GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2013 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
w1.1	Liczba armatorów rybackich, którzy podnieśli swoją wiedzę w obszarze lokalnych uwarunkowań rynkowych		szt.	0	15	Badanie własne LGD/badanie
w1.2	Przychody ze sprzedaży produktów rybnych podmiotów sektora rybackiego (roczne)		mln zł	3,6	4,1	Opracowanie własne na podstawie GUS
w1.3	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy poza sektorem rybołówstwa		szt.	0	48	Dane od beneficjentów
w1.4	Liczba inicjatyw podjętych przez lokalną społeczność na rzecz zrównoważonego zarządzania akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich		szt.	0	10	Dane od beneficjentów
w1.5	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD		szt.	0	50	Dane własne LGD
w1.6	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno–konsultacyjnych		szt.	0	250	Dane własne LGD
	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD		szt.	0	200	Dane własne LGD

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
		początko wa 2013 rok	końcowa 2023 rok					
1.1.1	KOMPETENTNY RYBAK	Rybacy/ Wszyscy przedsiębiorcy	PROJEKTY WSPÓŁPRACY KONKURS OPERACJA WŁASNA	Liczba godzin szkoleń i warsztatów podnoszących poziom wiedzy rybaków niezbędnej do lepszego wykorzystania środków pomocowych	godz.	0	64	Dane od beneficjentów
				Liczba uczestników konferencji podsumowującej wyniki badań	os.	0	40	Dane od beneficjentów
1.2.1	PROMOCJA LOKALNYCH PRODUKTÓW RYBNYCH	Rybacy i przedsiębiorcy	PROJEKT WSPÓŁPRACY	Liczba wydarzeń i akcji promocyjnych	szt.	0	8	Dane od beneficjentów
1.2.2	SIEĆ DOSTAW I SPRZEDAŻY LOKALNYCH PRODUKTÓW RYBNYCH	Rybacy i przedsiębiorcy	KONKURS OPERACJA WŁASNA	Liczba podmiotów tworzących sieć dostaw i sprzedaży.	szt.	0	6	Dane od beneficjentów

1.3.1	PRZEKwalifikowania	Rybaczy i przedsiębiorcy z obszaru LSR	KONKURS	Liczba osób, które ukończyły szkolenia i zdobyły certyfikat	os.	0	0	Dane od beneficjentów
1.3.2	PRZEDSIĘBIORCZY RYBAK ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA OBSZARZE LSR	Rybaczy oraz przedsiębiorcy z obszaru LSR	KONKURS	Liczba nowych lub rozwiniętych działalności poza sektorem rybackim uruchomionych przez rybaków lub osoby chcące podejmować, wykonywać lub rozwijać działalność gospodarczą na terenie LSR	szt.	0	14	Dane od beneficjentów
1.4.1	ROZWAŻNE ZARZĄDZANIE AKWENAMI I INFRASTRUKTURĄ RYBACKĄ	Mieszkańcy obszaru LSR	PROJEKTY WSPÓŁPRACY KONKURS	Liczba powstałych ekspertyz	szt.	0	6	Dane od beneficjentów
				Liczba uczestników konferencji	szt.	0	80	Dane od beneficjentów
1.5	FUNKCJONOWANIE LGD	Osoby zaangażowane we wdrażanie LSR	KOSZTY BIEŻĄCE	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	szt.	0	30	Dane własne LGD
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	szt.	0	40	Dane własne LGD
1.6	ANIMACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	Mieszkańcy obszaru LSR, Beneficjenci aplikujący	AKTYWIZACJA	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	0	100	Dane własne LGD

		o wsparcie w ramach operacji LSR		Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	0	15	Dane własne LGD
SUMA					3 963 765,00 zł			

TABELA 7 WSKAŹNIKI CELU OGÓLNEGO LSR 2. POPRAWA WYKORZYSTANIA WALORÓW TURYSTYCZNO–REKREACYJNYCH WZMACNIAJĄCA ZWIĄZEK MIESZKAŃCÓW Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA

2.0	CEL OGÓLNY	2. POPRAWA WYKORZYSTANIA WALORÓW TURYSTYCZNO–REKREACYJNYCH WZMACNIAJĄCA ZWIĄZEK MIESZKAŃCÓW Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA					
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	<i>Wzbogacenie i rozszerzenie oferty turystycznej obszaru</i>					
2.2		<i>Poprawa stanu środowiska na terenach i akwenach atrakcyjnych dla rozwoju turystyki wodnej i wędkarstwa</i>					
2.3		<i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i poczucia więzi z obszarem</i>					
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2013 rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>	
w2.0		Intensywność ruchu turystycznego (Wskaźnik Schneidera) (liczba turystów/1000 mieszkańców)	szt.	6484	7 200	obliczenia własne na podstawie GUS	
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2013 rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>	
w2.1	Liczba nowych lub wzbogaconych atrakcji turystycznych		szt.	0	12	Dane od beneficjentów	
	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy		szt.	0	2	Dane od beneficjentów	
w2.2	Liczba uczestników działań informacyjnych i wydarzeń		os.	0	20 tys.	Dane od beneficjentów	
	Liczba urzędów i organizacji wyposażonych w sprzęt do walki z kłusownictwem		szt.	0	2	Dane od beneficjentów	
w2.3	Liczba uczestników działań edukacyjnych lub pro-ekologicznych		os.	0	10 tys.	Dane od beneficjentów	

	Liczba uczestników działań służących zachowaniu, upowszechnianiu oraz promocji rybackiego dziedzictwa kulturowego			szt.	0	20 tys.	Dane od beneficjentów	
w2.4	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD			szt.	0	50	Dane własne LGD	
w2.5	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno–konsultacyjnych			szt.	0	250	Dane własne LGD	
	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD			szt.	0	200	Dane własne LGD	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2013 rok	końcowa 2023 rok	
2.1.1	PROMOCJA PÓŁNOCNEGO SZLAKU RYBACKIEGO	Mieszkańcy obszaru LSR oraz turyści	PROJEKT WSPÓŁPRACY	Liczba kampanii promocyjnych Północnego Szlaku Rybackiego	szt.	0	1	Dane własne LGD
				Liczba oznakowanych atrakcji Północnego Szlaku Rybackiego	szt.	0	12	Dane własne LGD
2.1.2	WYPOCZYNEK NAD WODĄ	Mieszkańcy obszaru LSR oraz turyści	KONKURS PROJEKTY WSPÓŁPRACY	Liczba wyznaczonych i zrewitalizowanych szlaków turystycznych	szt.	0	4	Dane od beneficjentów
				Liczba sprzętu, ekologicznych jednostek pływających lub obiektów	szt.	0	8	Dane od beneficjentów/ Dane własne LGD

				turystycznych wykorzystujących wodny potencjał Zalewu Szczecińskiego i jezior				
2.1.3	LEPSZE USŁUGI	Mieszkańcy obszaru LSR oraz turyści	KONKURS	Liczba nowych, przebudowanych lub wyremontowanych punktów usługowych lub handlowych.	szt.	0	3	Dane od beneficjentów
2.1.4	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZO-REKREACYJNA ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO I OKOLIC	Mieszkańcy obszaru LSR oraz turyści	KONKURS	Liczba nowych, przebudowanych, rozbudowanych lub wyremontowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	szt.	0	16	Dane od beneficjentów
2.2.1	WĘDKARSKI ŚWIAT Z ZASADAMI	Mieszkańcy obszaru LSR oraz turyści	KONKURS	Liczba działań informacyjnych oraz wydarzeń zwiększających poziom świadomości ekologicznej wędkarzy	szt.	0	4	Dane od beneficjentów
2.2.2	STOP KŁUSOWNICTWU	Rybackie Organizacje pozarządowe	KONKURS	Liczba sprzętu lub urządzeń do walki z kłusownictwem	szt.	0	4	Dane od beneficjentów
2.2.3	BADANIE WPLYWU KORMORANA NA ŚRODOWISKO ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO	Mieszkańcy	KONKURS OPERACJA WŁASNA	Liczba ekspertyz	szt.	0	0	Dane od beneficjentów

2.3.1	POZNAJEMY NASZE ŚRODOWISKO WODNE	Mieszkańcy	PROJEKTY WSPÓŁPRACY	Liczba działań z zakresu edukacji pro-ekologicznej związanych ze środowiskiem wodnym	szt.	0	2	Dane własne LGD
2.3.2	RYBACKIE WIĘZI I DZIEDZICTWO KULTUROWE	Mieszkańcy, turyści	PROJEKTY WSPÓŁPRACY KONKURS	Liczba wydarzeń służących zachowaniu, upowszechnianiu oraz promocji rybackiego dziedzictwa kulturowego	szt.	0	15	Dane od beneficjentów/ Dane własne LGD
					szt.	0	1	
2.4	FUNKCJONOWANIE LGD	Osoby zaangażowane we wdrażanie LSR	KOSZTY BIEŻĄCE	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	szt.	0	30	Dane własne LGD
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	szt.	0	40	Dane własne LGD
2.5	ANIMACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	Mieszkańcy obszaru LSR, Beneficjenci aplikujący o wsparcie w ramach operacji LSR	AKTYWIZACJA	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	0	100	Dane własne LGD
				Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	0	15	Dane własne LGD
SUMA					7 043 372,00 zł			

Przyjęte przedsięwzięcia LSR stanowią zestaw interwencji planowanych do przeprowadzenia w ramach realizacji LSR. W sposób szczególny można wskazać na etapowość i sekwencyjność projektów przewidzianych do realizacji w Przedsięwzięciu 1.4.1. ROZWAŻNE ZARZĄDZANIE AKWENAMI I INFRASTRUKTURĄ RYBACKĄ. Produktem operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia mają być m.in. ekspertyzy i analizy w obszarze ochrony obszarów Natura 2000 istotnych dla rybactwa. W ramach KOMPETENTNY RYBAK rybacy zostaną wyposażeni w wiedzę konieczną do unowocześnienia działalności (np. analiza rynku, nowe techniki połowowe) lub przekwalifikowaniu się i reorientacji zawodowej w ramach przedsięwzięcia PRZEKWALIFIKOWANIE. Wszystkie te przedsięwzięcia, zaplanowane na pierwszy okres realizacji LSR mają przygotować rybaków do absorpcji środków zaplanowanych w ramach przedsięwzięcia PRZEDSIĘBIORCZY RYBAK ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA OBSZARZE LSR gdzie będą realizowane nowe działania poza sektorem rybackim. Podobnie w działalności turystycznej LGD zamierza podjąć działania promujące środowisko wodne (PROMOCJA PÓŁNOCNEGO SZLAKU RYBACKIEGO) a następnie ogłosić konkurs na projekty gospodarcze i infrastrukturalne wykorzystujące potencjał przyrodniczy Zalewu Szczecińskiego (INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNO-REKREACYJNA ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO I OKOLIC). Podkreślenia wymaga, że w ramach działań informacyjnych i promocyjnych LGD (Planu Komunikacji) zaplanowano informowanie o efektach zrealizowanych projektów (dobre przykłady), co zapewni konieczną wymianę informacji w celu skorzystania z efektów zrealizowanych uprzednio operacji przez inną grupę docelową lub innego wnioskodawcę. Zapewniony zostanie tym samym efekt rozlewania (ang. *spill-over*) funduszy publicznych⁶⁵. **LGD zaplanowało różne sposoby realizacji celów szczegółowych przez podmioty z różnych sektorów.** Przykładem jest *cel szczegółowy 1.4. Zwiększenie udziału środowisk rybackich w zrównoważonym zarządzaniu akwenami rybackimi oraz infrastrukturą portów i przystani rybackich*. Cel ten bezpośrednio oddziałuje na zidentyfikowany problem niechęci środowiska rybackiego do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi a także rozczarowania rybaków brakiem zrozumienia ich postulatów ze strony administracji. W ramach tego celu realizowane będą projekty konkursowe oraz projekty współpracy, których celem będzie zmiana tych postaw. Wsparcie polegać będzie na finansowaniu kosztów operacji związanych z ekspertyzami, analizami, badaniami itp. w sprawach istotnych dla sektora rybackiego oraz organizowaniu konferencji tematycznych. **Realizacja tego typu operacji zapewni integrację sektorów: gospodarczego, w tym rybackiego, społecznego oraz publicznego.** Produktem tych operacji będą publikacje i materiały, które pozwolą dotrzeć z informacją do różnych odbiorców i grup społecznych z różnych sektorów. **Cele LSR realizowane mają być przez projekty konkursowe, własne oraz projekty współpracy. LGD nie planuje na tym etapie programowania realizacji operacji grantowych. W przypadku realizacji operacji własnych LGD przewiduje większy udział środków własnych niż wynikający z przepisów dotyczących PO RYBY 2014-2020.** Projektom współpracy przypisano cele i wskaźniki LSR jakie te projekty będą realizować. **Projekty współpracy kierowane są do podmiotów sektora rybackiego i branży turystycznej.** LGD planuje realizację następujących projektów współpracy:

Tytuł projektu współpracy: ROZWÓJ I UDOSKONALANIE PÓŁNOCNEGO SZLAKU RYBACKIEGO

Partnerzy: projekt ponadregionalny, LGR-y z innych województw

Cel i zakres projektu: Projekt współpracy będzie polegał na udoskonaleniu (nowe formy oraz sposób wykorzystania i promocji zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych) partnerskiego produktu „Północny Szlak Rybacki” stworzonego w ramach PO RYBY 2007 – 2014 przez 9 Lokalnych Grup Rybackich.

Zadania projektu. Rozwój i udoskonalenie Północnego Szlaku Rybackiego odbędzie się poprzez: budowę, rozbudowę lub doposażenie infrastruktury funkcjonujących Centrów Edukacji i Promocji, działania edukacyjne (parki kulturowe, zielone szkoły, seminaria, szkolenia m.in. z zakresu wizerunku marketingu turystycznego, warsztaty, konferencje, wyjazdy studyjne), działania promocyjne (wspólna publikacja, film, mapy, targi (Agrotravel), nowoczesne formy promocji i edukacji (aplikacje na urządzenia mobilne).

Tytuł projektu współpracy: WYMIANA DOŚWIADCZEŃ PARTNERÓW PROJEKTU W SPRAWACH ISTOTNYCH DLA SEKTORA RYBACKIEGO

Partnerzy: 6 LGR-ów – partnerów w ramach Północnego Szlaku Rybackiego (w tym LGR „Zalew Szczeciński”);

Partnerzy zagraniczni: „Ostvorpommern –LEADER/FIWIG , Anklam (Niemcy), South Baltic FLAG - Sydkusten, Simrishamn (Szwecja)

Cel i zakres projektu wymiana informacji i doświadczeń Partnerów w zakresie działań, które mogą przyczynić się do : a) podnoszenia wartości produktów rybackich i propagowania innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury, b) wykorzystania portów rybackich i potencjału lokalnego sektora rybackiego dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru LGD, c) organizowania warunków do rozwoju wędkarstwa jako czynnika rozwoju lokalnego

⁶⁵ Por. Efekt rozlewania się (ang. *spill-over*) oznacza dyfuzję czy też rozprzestrzenianie się działań podjętych w pewnej sferze lub na pewnym obszarze na kolejne sfery i obszary. Podejście to jest pochodną filozofii zaproponowanej przez J. Monnetta, który opowiadał się za stopniowym przechodzeniem do kolejnych etapów współpracy opartej na wcześniejszych osiągnięciach.

Zadania projektu: przygotowanie wizyt studyjnych pod kątem tematów, które bezpośrednio dotyczą zainteresowanych grup uczestników. W każdym wyjeździe studyjnym przewiduje się udział moderatora (eksperta), który będzie odpowiedzialny za zebranie wniosków i przedstawienie ich na spotkaniu podsumowującym projekt.

Tytuł projektu współpracy: WYMIANA DOŚWIADCZEŃ PARTNERÓW PROJEKTU W REALIZACJI PO „RYBACTWO I MORZE” W ZAKRESIE SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ RYB, SELEKTYWNYCH POŁOWÓW RYB, OCHRONY GATUNKOWEJ RYB, DYWERSYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI RYBAKÓW

Partnerzy: Projekt międzyregionalny; LGR-y z terenu Województwa Zachodniopomorskiego i innych województw.

Cel projektu: Współpraca na rzecz obszarów zależnych od rybactwa, podnoszenia wartości produktów rybactwa oraz wsparcia osób bezpośrednio związanych z sektorem rybackim. poprzez transfer wiedzy i wymianę doświadczeń

Zadania projektu: Organizowanie wyjazdów studyjnych, konferencji tematycznych, akcji informacyjno-promocyjnych, szkoleń dla rybaków podnoszących wiedzę i kompetencje rybaków

System wskaźników przyjęty w LSR ma charakter hierarchiczny. Zgodnie z literaturą przedmiotu⁶⁶ w LSR wyróżniono wskaźniki mierzące bezpośrednie efekty interwencji (wskaźniki produktu), wskaźniki odnoszące się do konsekwencji tych interwencji, wykraczających poza natychmiastowe efekty (wskaźniki rezultatu) oraz wskaźniki mierzące długofalowy efekt realizowanych operacji (wskaźniki oddziaływania). W LSR uwzględniono także wskaźniki oddziaływania pochodzące ze źródeł statystyki publicznej (wskaźnik przedsiębiorczości) oraz intensywności ruchu turystycznego (wskaźnik Schneidera). Mierniki pomiaru skutków wdrożenia LSR (wskaźniki) zostały dobrane i określone w sposób jak najbardziej spójny z logiką interwencji zaplanowaną w strategii. Dobór wskaźników LSR 2014-2020 uwzględniał doświadczenia LGR z okresu programowania 2007-2013 i wyniki badań ewaluacyjnych z 2012 i 2015 roku. W Raporcie ewaluacyjnym z oceny wdrożenia mid-term LSROR z 2013 roku rekomendowano ograniczenie liczby wskaźników wybranych do pomiaru postępów LSROR. Dobór ten opierał się na kryteriach: *Trafności, Adekwatności, Spójności, Użyteczności oraz Efektywności*. **Każdy z rodzajów wskaźników produktu oraz oddziaływania odpowiada bezpośrednio przyjętym celom szczegółowym oraz ogólnym.** Wskaźniki produktu mierzą fizyczne efekty (produkty usług) będące wynikiem pojedynczych operacji składających się na przedsięwzięcia. Wskaźnik produktu został skonstruowany w taki sposób, aby dawał wprost informację o postępach w realizacji przedsięwzięć. Wskaźniki oddziaływania służą ocenie osiągnięcia celów ogólnych strategii. Wskaźniki te dobrane zostały w taki sposób, aby określały zmiany w środowisku makroekonomicznym i makrospołecznym LGD. Wskaźniki oddziaływania mierzą konsekwencje poszczególnych operacji wykraczając poza bezpośrednie, natychmiastowe efekty dotyczące bezpośrednich beneficjentów oraz adresatów znajdujących się w otoczeniu. W tabelach wskazano mierzalne, przejrzyste wskaźniki. Do każdego wskaźnika są podane źródła danych i okresy pomiaru, wartość bazowa oraz termin osiągnięcia wartości docelowych. W Regulaminie biura LGD zapewniono mechanizmy właściwej kontroli jakości danych i walidacji statystycznej wskaźników w okresie wdrożenia LSR.

Informacje na potrzeby systemu monitoringu wskaźników pozyskane zostaną z kilku źródeł. W przypadku wskaźników oddziaływania ze statystyk publicznych, ogólnodostępnych, czyli z danych GUS. Informacje do kontrolowania postępu w przypadku wskaźników produktu pozyskiwane będą bezpośrednio od beneficjentów wspartych w wyniku realizacji LSR. Beneficjenci w umowach zawieranych z LGD zobowiązani zostaną do sprawozdawania stopnia osiąganych przez nich wskaźników. Niektóre z zebranych przez LGD informacji będą wymagały przetworzenia w celu określenia wartości wskaźników. Wskaźniki oddziaływania będą wyliczane corocznie przez biuro LGD na podstawie danych GUS za dany rok. Dane do wskaźników produktu pozyskiwane będą od beneficjentów, którzy zobowiązani zostaną umową do systematycznej sprawozdawczości z osiąganych wskaźników obowiązkowych. W ramach biura LGD prowadzona będzie sprawozdawczość rzeczowa i finansowa oraz monitoring. Postęp osiągania wartości wskaźników przedstawiany będzie w rocznych sprawozdaniach zamieszczanych do publicznej informacji. Do szacowania wskaźników LSR wykorzystano – tam gdzie było to możliwe – doświadczenia poprzednich okresów programowania funduszy UE, szczególnie LSROR LGR Zalew Szczeciński na lata 2007-2013.

Stan początkowy wskaźników oddziaływania określony został w sposób adekwatny do tego, jak będzie robiło to biuro LGD, czyli został zaczerpnięty z danych GUS. Szacowania wartości docelowej dokonano w oparciu o dane dostępne w zasobach statystyki publicznej, wykorzystując do tego celu metodę przedłużenia trendu logarytmicznego. Wskaźniki produktu z założenia mają przyjętą wartość zero, jednak beneficjent będzie zobowiązany do określenia wartości wskaźnika istniejącego w chwili rozpoczęcia projektu. Wartość docelowa wskaźników oddziaływania oszacowana została poprzez zastosowanie modelowania statystyczno-matematycznego z uwzględnieniem poziomu alokacji na realizację LSR. Modelowanie umożliwia oszacowanie wartości docelowych w poszczególnych latach (zobacz poniżej): Stan docelowy wskaźników produktu oszacowany został poprzez określenie kosztu jednej jednostki wskaźnika. Koszt ten określony został za pomocą analizy rynkowych cen danych usług/produktów oraz ich historycznej wartości. Alokacja na dane

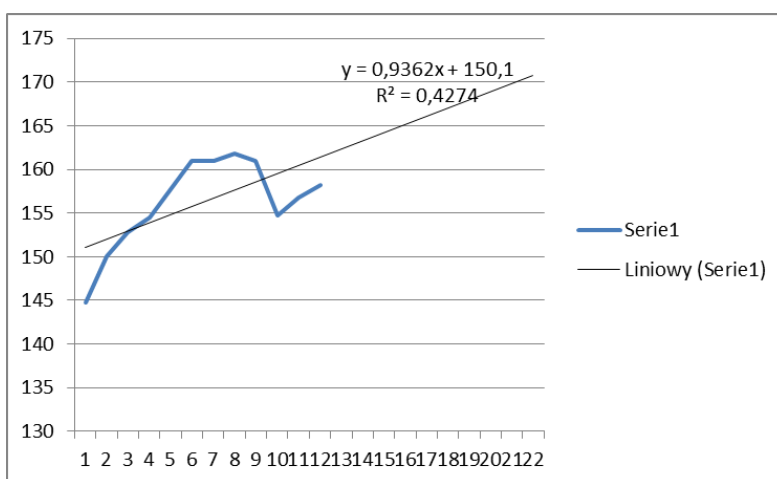
⁶⁶ Np. Górniak J., Mazur S. (red.), *Zarządzanie strategiczne rozwojem*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012. Zalecenia dla tworzenia systemu wskaźników można również znaleźć w wytycznych MRR (obecnie MIR) dla opracowania programów operacyjnych na lata 2014-2020: *Podręcznik systemu programowania i wdrażania programów operacyjnych 2014-2020* oraz *Szablon programu operacyjnego 2014-2020 w Polsce*.

przedsięwzięcie została podzielona przez koszt jednej jednostki wskaźnika, co umożliwiło określenie wartości docelowych wskaźników.

Wartości docelowe wskaźników, jakie mają zostać osiągnięte dzięki realizacji LSR zostały określone proporcjonalnie do planowanej wielkości zaangażowania środków programów, z których LSR ma być finansowana. LGD wskazała, które ze wskaźników i w jakim stopniu osiągane będą za pomocą środków finansowych poszczególnych funduszy, w tym opisała bieżący sposób monitorowania realizacji wskaźników w podziale na poszczególne źródła finansowania (projekty konkursowe, projekty współpracy).

WYKRES 7 METODOLOGIA SZACOWANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W SYSTEMIE REGON NA 1000 MIESZKAŃCÓW)

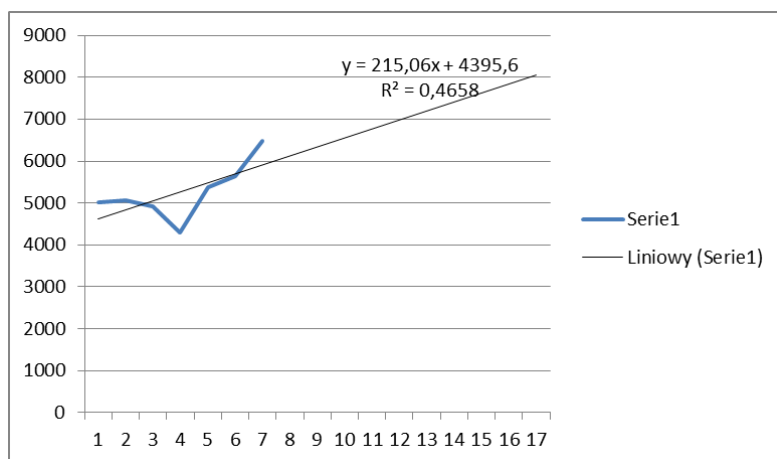
Jednostka terytorialna	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2023
Stepnica (2)	72	74	76	77	80	87	87	86	84	83	86	88	
Międzyzdroje (3)	250	259	268	275	278	281	276	279	276	266	269	273	
Wolin (3)	101	107	105	106	109	110	112	113	115	109	112	114	
Świnoujście (1)	156	160	162	160	164	166	169	169	169	161	160	158	
Średnia LSR	145	150	153	155	158	161	161	162	161	155	157	158	171
													179,23122

Źródło: Opracowanie własne

WYKRES 8 METODOLOGIA SZACOWANIA WSKAŹNIKA ODDZIAŁYWANIA INTENSYWNOŚĆ RUCHU TURYSTYCZNEGO (LICZBA TURYSTÓW POLSKICH I ZAGRANICZNYCH KORZYSTAJĄCYCH Z NOCLEGÓW/1000 MIESZKAŃCÓW)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Stepnica	42	41	12	40	69	66	116	
Międzyzdroje	16418	16481	16394	14183	18332	17869	20602	
Wolin	617	569	358	210	158	170	131	
Świnoujście	2985	3125	2913	2790	2968	4417	5088	6546,2
	5016	5054	4919	4306	5382	5631	6484	7200,82

Źródło: Opracowanie własne

Procedury wyboru i oceny operacji stanowią część Regulaminu Rady. Projekt Regulaminu był konsultowany podczas spotkań z mieszkańcami. Podstawowym celem procedur wyboru i oceny jest stworzenie sprawnych mechanizmów oceny i wyboru operacji przez Radę, zgodnych z obowiązującymi przepisami i wykorzystującymi doświadczenia wyniesione z poprzedniego okresu funkcjonowania Rady w ramach PO RYBY 2007-2013. Przyjęte procedury wyboru operacji charakteryzują się tym, że:

- wybór operacji przez organ decyzyjny LGD (Radę) odpowiada wymogom trójsektorowości wskazanym w rozporządzeniu (WE) 1303/2013 oraz rozporządzenia (WE) 508/2014,
- w składzie Rady zapewniono udział przedsiębiorców, rybaków, kobiet oraz osobom poniżej 35 roku życia;
- zapewniono reprezentację sektora rybackiego na podwyższonym poziomie 40%,
- LGD wyznaczyła zasady premiowania projektów, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w poszczególnych programach,
- zastosowano mechanizmy gwarantujące utrzymanie zasady parytetów przy wyborze operacji dotyczących sektora publicznego i pojedynczych grup interesu, w tym celu wprowadzono rejestr interesu członków organu decyzyjnego,
- zapewniono, że wyniki oceny i wyboru operacji przez Radę będą podawane do publicznej wiadomości po zakończeniu pracy Rady,
- zastosowano mechanizmy gwarantujące wyłączenie członków Rady z oceny operacji w przypadku wystąpienia ich powiązań lub konfliktu interesów z wnioskodawcą zarówno na wniosek członka Rady oraz z uzasadnionych przyczyn na wniosek Przewodniczącego Rady,
- stosowane będą transparentne, obiektywne, jasne i nie zmieniane w trakcie naboru kryteria ocen wniosków,
- umożliwiono wnioskodawcom składanie protestów od decyzji Rady,
- wprowadzono zasady ustalania przez Radę kwot wsparcia poszczególnych operacji
- określono wzory dokumentów np. karta oceny zgodności z Programem, karta oceny operacji pod względem spełniania kryteriów

Procedury wyboru operacji określają poza tym sposób i zasady postępowania Rady na wszystkich etapach oceny zgodności operacji z LSR i PO RYBY 2014-2020 oraz ustalania list operacji wybranych, w tym rozstrzygania o miejscu na liście gdy kilka operacji otrzymało jednakową liczbę punktów. Przyjęte kryteria wyboru operacji promują innowacyjność, tworzenie miejsc pracy, większe od wymaganego zaangażowanie wkładu własnego wnioskodawcy, wpływ operacji na poprawę stanu środowiska oraz realizację celów i wskaźników LSR. **W LSR doprecyzowano pojęcie innowacyjności zdefiniowane w PO RYBY 2014-2020 i dokumentacji konkursowej na wybór lokalnych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS).** Przez innowacyjność należy rozumieć wprowadzenie nowego produktu, nowego procesu, nowej organizacji lub nowego rynku; zalicza się tu produkty, procesy i metody, które dana firma (organizacja) opracowała jako pierwsza, oraz te, które zostały przyswojone od innych firm lub podmiotów spoza gminy lub obszaru LSR. To zespół cech określonego przedsięwzięcia, które powstaje w oparciu o nowy pomysł (inwencję), stanowiącego, co do formy i zawartości merytorycznej, nowość na danym obszarze i/lub środowisku. Za projekty innowacyjne na obszarze LSR uważa się również projekty umożliwiające lepsze wykorzystanie wyjątkowych wartości przyrodniczych obszaru, z zachowaniem wymogów ochrony środowiska. Innowacyjne może być ich nietypowe, niestandardowe wykorzystanie, czy promocja. Punkty przyznawane są poza tym dla operacji zwiększających atrakcyjność turystyczną obszaru, wykorzystujących jego walory przyrodnicze i realizowanych przez cały rok (te zagadnienia, związane z lepszym wykorzystaniem potencjału turystycznego obszaru zostały szczególnie podniesione w diagnozie i analizie SWOT). W kryteriach ocen znaczącą liczbę punktów mogą otrzymać wnioski dobrze przygotowane, kompletne pod względem wymaganych załączników (eliminacja wniosków nie przemyślanych, nie gotowych do realizacji). Wszystkie kryteria zostały szczegółowo opisane, a na użytek niektórych z nich sformułowane zostały definicje kluczowych pojęć, np. grupy defaworyzowanej na rynku pracy. W stosunku do kryteriów obowiązujących w 2007-2013 zwiększono udział kryteriów oceniających liczbę utworzonych miejsc pracy i innowacyjność. Zmiany będą dokonywane na podstawie wniosków członków składanych do Zarządu LGD a także na podstawie wyników ewaluacji LSR dokonywanych zgodnie z przyjętym planem ewaluacji. Procedura ogłaszania naborów wniosków opisana została jako załącznik do Regulaminu Biura. **Proces oceny i wyboru operacji odbywa się na zasadach określonych w Procedurze oceny wniosków i wyboru operacji oraz ustalania kwot wsparcia, z zastrzeżeniem że w przypadku operacji własnych LGD przewiduje w ramach projektów własnych LGD większy udział środków własnych niż wynikający z przepisów dotyczących poszczególnych Programów.**

Rozdział VII Plan działania

Plan działania zakłada realizację LSR w trzech etapach : Etap I – od drugiej połowy 2016 do końca 2018 roku, Etap II – od początku 2019 do końca 2021 roku oraz Etap III – od początku 2022 roku do końca 2023 roku. Podział na poszczególne etapy wynika z wymogów unijnych nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020, wyznaczenie celów pośrednich na 2018 r. i celów końcowych na 2023 r. Podział na poszczególne etapy wynika z wymogów unijnych nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020, wyznaczenie celów pośrednich na 2018 r. i celów końcowych na 2023 r. i powiązanie wyników z finansowymi karami i nagrodami (tzw. ramy wykonania). Szczegółowa informacja o planie działania LSR obejmująca harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników LSR znajduje się w tabeli Plan działania stanowiącej załącznik do LSR. **Szczegółowa informacja o planie działania LSR obejmująca harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników LSR znajduje się w tabeli Plan działania stanowiącej załącznik do LSR.**

Etapy I i II będą podobne co do sposobu, sekwencji i intensywności działań, wzajemnie ze sobą powiązanych. Każdy z tych etapów będzie się rozpoczynał realizacją działań miękkich umożliwiających przyszłym wnioskodawcom zdobycie wiedzy niezbędnej do przygotowania dobrych wniosków. W ramach projektów współpracy z innymi LGD przeprowadzone zostaną w tym czasie szkolenia w zakresie nowych technik połowowych, trendów i uwarunkowań funkcjonowania sektora rybackiego, możliwości pozyskania środków finansowych na pokrycie wkładu własnego. Wykonane zostaną analizy lokalnego rynku produktów rybnych, rozwijające zdolności rybaków do lepszego funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej i wdrażania innowacji w ramach sprzedaży bezpośredniej. Zorganizowane zostaną wizyty studyjne w miejscach realizacji przedsięwzięć uznanych za przykłady dobrych praktyk. Przeprowadzone zostaną działania promujące Północny Szlak Rybacki i wyjątkowe wartości przyrodnicze obszaru LSR (w szczególności Wolińskiego Parku Narodowego i terenów leżących nad Zalewem Szczecińskim). W ramach projektów konkursowych osoby zainteresowane reorientacją i dywersyfikacją działalności rybackiej będą mogły skorzystać ze szkoleń umożliwiających osiągnięcie nowych kwalifikacji zawodowych. Organizacje rybackie będą mogły pozyskać środki finansowe na promocje lokalnych produktów rybnych. Kapitał wiedzy zdobyty przez potencjalnych wnioskodawców, lepsze rozpoznanie lokalnego rynku usług turystycznych i produktów rybnych powinny w rezultacie przyczynić się do podjęcia racjonalnych decyzji o realizacji projektów, które w ramach LSR będą mogły uzyskać wsparcie finansowe. Chodzi przede wszystkim o dostarczenie wiedzy i argumentów do podejmowania inwestycji o charakterze gospodarczym, bowiem wskaźniki realizacji celów i przedsięwzięć gospodarczych będą miały decydujące znaczenie z punktu widzenia oceny skuteczności realizacji całej LSR a jednocześnie będą najtrudniejsze do osiągnięcia. Ten zakres działań przewidziany jest do realizacji w drugiej części każdego z dwóch pierwszych etapów. Przedsięwzięcia w zakresie publicznej infrastruktury a także działania miękkie związane z upowszechnianiem i promocją rybackiego dziedzictwa kulturowego oraz integracją mieszkańców przewidziane są do realizacji w środkowej części LSR, wymagają bowiem dłuższego czasu na przygotowanie. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych konieczne będzie przeprowadzenie ocen oddziaływania na środowisko ponieważ niektóre z tych inwestycji realizowane będą w środowisku wodnym, na obszarach objętych statusem NATURA 2000. Ostatni, III etap realizacji LSR polegał będzie na dokończeniu niektórych projektów współpracy, rozliczeniu całej LSR i przygotowaniu LGD do nowego okresu programowania.

Rozdział VIII Budżet LSR

W ramach programowania LSR określono planowany budżet na poszczególne zakresy wsparcia tj. realizację LSR, współpracę, koszty bieżące i aktywizację. Kwoty wsparcia finansowego zaplanowane w budżecie LSR, stanowiącym Załącznik nr 4 do LSR nie przekraczają kwot na LSR określonych w Załączniku nr 6 do Regulaminu konkursu, *Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR* w zakresie LSR finansowanej jedynie ze środków EFMiR. Wysokość środków na realizację LSR ustalona została względem wartości „wskaźnika rybackości” wskazującego II próg odnoszący się do wysokości zatrudnienia w sektorze rybackim oraz wartości całkowitej rocznej produkcji/ połowów ryb, w tym wartość zarybień w publicznych śródlądowych powierzchniowych wodach płynących. Na realizację LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013) przeznaczonych zostanie 9 680 000 zł, Współpracę (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013) 220 000 zł, Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) 980 000 zł, Aktywizację (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013) 120 000 zł.

Kwoty na realizację LSR wskazane w Planie Działania wyrażone zostały w złotych przy zastosowaniu indykacyjnego kursu euro tj. 1 euro = 4 PLN. Mając na uwadze fakt, iż kwoty na realizację Lokalnych Strategii Rozwoju wskazane w umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zostały wyrażone w euro.

Kwotę dostępnej alokacji w ramach danego naboru, wyrażoną w zł wylicza się według aktualnego arkusza dostępnych alokacji dla Rybackich Lokalnych Grup Działania, który jest sporządzany na podstawie Arkusza Kalkulacyjnego Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze”, według aktualnego kursu euro.

Szczegółowy podział środków na dane cele oraz przedsięwzięcia odzwierciedla natomiast aktualny harmonogram planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Rozdział IX Plan komunikacji

Plan komunikacji znajdujący się w załączniku do LSR posłuży wspieraniu realizacji celów LSR poprzez zachęcenie potencjalnych beneficjentów i mieszkańców obszaru LGD do korzystania ze środków przeznaczonych na realizację LSR. Działania informacyjno-promocyjne spójne są ze Strategią komunikacji PO RYBY 2014-2020. Celami szczegółowymi Planu komunikacji będą:

- 1) Informowanie i wsparcie beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz doradztwo w procesie realizacji projektów
- 2) Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej z uwzględnieniem jej trójsektorowości, w tym sektora rybackiego w celu efektywnego wdrożenia LSR
- 3) Budowanie pozytywnego wizerunku LSR wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o już zrealizowanych w ramach lokalnej strategii projektach i bezpośrednich korzyściach wynikających z ich realizacji

Plan komunikacji skierowany jest do wszystkich grup społecznych zamieszkujących obszar LSR. Szczególne narzędzia komunikacji przewidziano dla zidentyfikowanych grup docelowych interwencji, w tym grup defaworyzowanych. W II połowie 2016 r. zaplanowano przeprowadzenie kampanii informacyjnej nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020. W III kwartale 2016 r. przewidziane są działania służące aktywizacji mieszkańców obszaru LSR i członków LGD. Na II połowę 2017 r. przewidziano badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy. W I połowie 2019 planuje się przeprowadzenie badania satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy oraz ocenę wdrożenia wniosków z wcześniej pozyskanej informacji zwrotnej. W II połowie 2020r. planuje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej nt. głównych efektów LSR na lata 2014-2020.

Rozdział X Zintegrowanie

Komplementarność LSR będzie realizowana na dwóch etapach: na etapie programowania oraz wdrażania strategii. Na etapie programowania komplementarność została zapewniona przy tworzeniu LSR i określaniu zakresu tematycznego. LSR jest spójna z poszczególnymi dokumentami strategicznymi dla obszaru działania LGD na poziomie gmin członkowskich LGD, Województwa Zachodniopomorskiego, RPO WZ 2014-2020 oraz dokumentów strategicznych sporządzanych przez instytucje zajmujące się pomocą społeczną i bezrobociem. Na etapie programowania LSR stwierdzono występowanie komplementarności międzyprogramowej z programami finansowanymi ze środków UE: PROW 2014-2020, INTERREG VA, RPO WZ 2014-2020, PO WER 2014-2020 oraz ze środków krajowych: PFRON, Programy MKiDN, FIO 2014-2020.

TABELA 8 ZGODNOŚĆ CELÓW Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI INNYCH SZCZEBLI

Dokumenty strategiczne dla obszaru LSR	Cele ogólne Lokalnej Strategii Rozwoju LGR Zalew Szczeciński na lata 2014-2020	
	Cel ogólny 1. Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy	Cel ogólny 2. Poprawa wykorzystania walorów turystyczno – rekreacyjnych wzmacniająca związek mieszkańców z miejscem zamieszkania
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku	Cel strategiczny nr 1 „Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania”	Cel strategiczny nr 4 „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami” Cel strategiczny nr 6 „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”

Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku	Obszar priorytetowy II – Rozwój zasobów ludzkich	Obszar priorytetowy I – Rozwój markowych produktów turystycznych regionu Obszar priorytetowy IV – Kształtowanie przestrzeni turystycznej
Strategia Rozwoju Gospodarki Morskiej Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015	Cel strategiczny 8.1 Kształcenie i wychowywanie wysoko wykwalifikowanej kadry dla potrzeb gospodarki morskiej	Cel strategiczny 9.1. Promocja wizerunku województwa zachodniopomorskiego jako obszaru turystyki morskiej Cel strategiczny 9.2. Dostosowanie infrastruktury turystycznej oraz oferty do rosnących wymagań turystów
Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020	Oś priorytetowa VII. Włączenie Społeczne	Oś priorytetowa IX. Infrastruktura Publiczna
Strategia Rozwoju Powiatu Kamieńskiego na lata 2014-2020	Obszar strategiczny nr 1: Rozwój gospodarczy wykorzystujący potencjał zawodowy lokalnej społeczności	Obszar strategiczny nr 2: Wzmacnianie atrakcyjności turystycznej powiatu
Strategia Rozwoju Miasta Świnoujście na lata 2014-2020	Obszar C. Świnoujście atrakcyjne dla inwestorów, szczególnie związanych z gospodarką morską	Obszar B. Świnoujście całorocznym kurortem
Strategia Rozwoju Powiatu Goleniowskiego na lata 2014-2020	II Cel strategiczny – przedsiębiorczość i edukacja	IV Cel strategiczny – promocja Powiatu oraz rozwój turystyki i ochrony środowiska
Strategia Rozwoju Gminy Stepnica do roku 2025	Cel Strategiczny I – rozwój gminnej gospodarki opartej na turystyce	Cel Strategiczny II – jakość życia mieszkańców gminy
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wolin z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku	Priorytet 1 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmacnianiu konkurencyjności regionów	Priorytet 3 – Rozwój lokalny
Strategia Rozwoju Gminy Międzyzdroje na lata 2014-2025	Cel strategiczny II. Międzyzdroje – Gmina atrakcyjna turystycznie	Cel strategiczny I. Międzyzdroje – gmina wysokiej jakości życia Cel strategiczny nr 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu

Źródło: Opracowanie własne

Przywołane tu zapisy jednoznacznie potwierdzają spójność celów zaproponowanych w LSR z wszystkimi analizowanymi programami rozwoju zarówno na szczeblu wojewódzkim jak i lokalnym. Cele szczegółowe w ramach, których realizowane są przedsięwzięcia w sposób spójny i kompleksowy odpowiadają na potrzeby różnych sektorów i partnerów wskazanych w analizie SWOT. Specyfiką beneficjentów operacji dostępnych w ramach LSR będzie możliwość wsparcia z innych osi priorytetowych PO RYBY 2014-2020, przede wszystkim *Osi priorytetowej 1. Rybołówstwo morskie*. Wsparcie to będzie dostępne dla rybaków, armatorów w celu ułatwiania różnicowania działalności i tworzenia miejsc pracy. Środki wsparcia w ramach *celu ogólnego LSR 1. Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy* będą uzupełnieniem innych środków pomocowych możliwych do pozyskania z RPO WZ 2014-2020: *Osi priorytetowej VII. Włączenie społeczne, Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie*, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie. Efektem realizacji wsparcia w ramach RPO WZ 2014-2020 w ramach w/w priorytetu inwestycyjnego będzie wdrożenie i realizacja komplementarnych usług różnych służb publicznych (wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej oraz zawodowej), prowadzących do integracji społecznej oraz do zwiększenia zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Realizacja działań komplementarnych do działań realizowanych w ramach *celu ogólnego LSR 1*, przyczyni się do wzrostu kompetencji społecznych, zawodowych, samodzielności i samoorganizacji w/w grup społecznych. Uzupełnieniem wsparcia dostępnego w ramach *celu ogólnego LSR 1*, będą działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych, realizowane przez PUP w Świnoujściu, PUP w Kamieniu Pomorskim i PUP w Goleniowie – samodzielnie lub we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej. Operacje realizowane ze środków będących w dyspozycji LGD w ramach celu LSR 1, będą również komplementarne do wsparcia dostępnego ze środków krajowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, w szczególności wsparcia indywidualnej

i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym w szczególności osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy). Wspieranie działań urzędów pracy uznawane będzie za jedno z podstawowych elementów działania w ramach Planu Komunikacji LSR skierowanego do osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Z uwagi na realizację LSR również na terenach wiejskich mieszkańcy i lokalni przedsiębiorcy korzystać będą z komplementarnych środków w ramach RLKS PROW 2014-2020 za pośrednictwem LGD „Partnerstwo w rozwoju” (obejmujące gm. Wolin i gm. Międzyzdroje) oraz LGD „Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego” obejmujące gm. Stepnica. Działanie na jednym obszarze trzech podmiotów dysponujących środkami funduszy rolnych i rybackich będzie korzystnie wpływać na zrównoważony rozwój społeczności lokalnej. Komplementarność LSR na etapie wdrażania przyczyni się do rozwoju gmin członkowskich dzięki realizacji operacji w ramach *Celu ogólnego LSR 2. Poprawa wykorzystania walorów turystyczno – rekreacyjnych wzmacniająca związek mieszkańców z miejscem zamieszkania*. Środki wsparcia dostępne będą przede wszystkim beneficjentom należącym do sektora publicznego oraz organizacjom pozarządowym. Zaznaczyć należy, że beneficjenci realizujący operacje w ramach LSR będą mogli pozyskać komplementarne środki wsparcia na działania infrastrukturalne z PROW 2014-2020, działanie *Podstawowe usługi i odnowa wsi* oraz RPO WZ 2014-2020, *Oś priorytetowa III. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu*. Dwie z czterech gmin członkowskich LGD (Swinoujście i Stepnica) będą mogły otrzymać wsparcie na projekty infrastrukturalnego w ramach *ZIT Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego*, RPO WZ 2014-2020. Z uwagi na przygraniczne położenie regionu możliwe będzie również komplementarne wykorzystania środków dostępnych w programach transgranicznych na lata 2014-2020. Programy transgraniczne służą przede wszystkim budowaniu więzi łączących społeczności po obu stronach granicy. W okresie programowania 2007-2013 w ramach Funduszu Małych Projektów programu INTERREG IVA zrealizowano wiele ciekawych polsko-niemieckich przedsięwzięć kulturalnych, wspólnych spotkań, imprez sportowych czy różnorodnych warsztatów. Beneficjentami FMP były przede wszystkim samorządy i jednostki im podległe oraz organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje). W okresie programowania 2014-2020 przewidziano kontynuację działań pomocowych w ramach Programu Współpracy INTERREG VA Niemcy/Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia – Polska. Działanie te będą komplementarne do wsparcia przewidzianego w ramach *celu ogólnego LSR 2. Istotnym elementem w zakresie zapewniania komplementarności jest zwiększanie świadomości jej wagi wśród wnioskodawców i beneficjentów*. W celu zwiększenia efektywności istniejącego systemu instytucjonalnego zapewniono narzędzia wsparcia komplementarności i zintegrowania na etapie wdrożenia LSR. W zakresie kompetencji pracowników biura LGD odpowiedzialnych za doradztwo wprowadzono zakres planowania, stosowania i zapewnianie komplementarności poszczególnych operacji, które będą mogły uzyskać wsparcie ze środków dostępnych w LSR. Pracownicy biura LGD będą zbierać i aktualizować informacje o dostępnych środkach pomocowych komplementarnych do LSR w celu zwiększenia efektywności udzielonego wsparcia. Jednym z zadań biura LGD będzie planowanie i monitorowanie komplementarności.

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

Funkcjonowanie LGD będzie monitorowane i poddawane ewaluacji w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ocena realizacji LSR polegać będzie na badaniu przyczyn rozbieżności pomiędzy zaplanowanymi a rzeczywistymi efektami z jednoczesnym płynnym wprowadzaniem zmian, które mają na celu dostosowanie planu do określonych wymagań, zmieniających się potrzeb obszaru LSR i warunków zewnętrznych. Wprowadzenie systemu monitoringu (oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji) pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów LSR wynikającej ze zmieniających się zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań przez beneficjentów operacji LSR. Zlecenie ewaluacji „na zewnątrz” nie oznacza wcale, że ewaluatorzy izolują się całkowicie od badanej instytucji, jak to ma miejsce w pozytywistycznym paradygmacie badań naukowych. Dobrą praktyką badań jest ciągły dialog i partycypacyjne podejście w relacji badacz – badani⁶⁷. Ryzykiem związanym ze zleceniem badań ewaluacyjnych zewnętrznym podmiotom może być niezajomość przez ewaluatora specyfiki przedmiotu badania, co wymaga większego nakładu czasu na kontakty i współpracę między zamawiającym a wykonawcą. Monitoring ewaluacji będzie prowadzony w trakcie realizacji danej interwencji, której dotyczy. W przypadku ewaluacji kwestia ta jest bardziej skomplikowana – badania są wykonywane zarówno w jej trakcie (ewaluacje bieżące – on-going, mid-term), jak również po jej formalnym zakończeniu (ex-post). Przedstawiona w niniejszym załączniku lista tematów badań ewaluacyjnych może zostać rozszerzona lub zmodyfikowana w razie potrzeby. W ramach zadań ewaluacyjnych wskazano elementy funkcjonowania LGD podlegających ewaluacji, elementy wdrażania LSR podlegających ewaluacji, elementy podlegające monitorowaniu, kryteria, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja on going i ex post funkcjonowania LGD i realizacji LSR, określono czas, sposób i okres objęty pomiarem, określono minimalne wartości wskaźników, których nieosiągnięcie oznaczać będzie nieprawidłową realizację LSR lub funkcjonowanie LGD. Plan ewaluacji znajdujący się w Załączniku do

⁶⁷ J. Górniak, S. Mazur Analiza polityk publicznych i programowanie w obszarze strategii rozwoju, [w:] Górniak J., Mazur S. (red.), Zarządzanie strategiczne rozwojem, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012

LSR posłuży wdrożeniu systematycznych badań realizacji przyjętych celów LSR. Realizacja ewaluacji posłuży do usprawnienia, rozwoju oraz lepszego rozumienia realizowanych przez jednostkę działań. Plan ewaluacji przewiduje realizację Ewaluacji on-going oraz ex-post LSR. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji on-going będą:

- Ocena wyników LSR (tj. produktów i rezultatów) oraz identyfikacja czynników sukcesu lub ryzyk osiągnięcia skwantyfikowanych celów.
- Ocena systemu zarządzania i wdrażania programu – tzn. sprawności przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań oraz identyfikacja barier prawnych i administracyjnych wdrażania LSR.
- Ocena, czy warunki zewnętrzne wdrażania LSR się zmieniły (np. aktualność programu względem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, strategii wspólnotowych, polityk krajowych, kontekstu prawnego, diagnozy potrzeb etc.) i czy w tym kontekście cele LSR pozostają aktualne.
- Ocena wpływu i użyteczności zakończonych działań, tj. ocena zadań zakończonych w ewaluowanym okresie w ramach poszczególnych celów operacyjnych LSR do 2020 roku.

Ewaluacja ex-post zaplanowana została zgodnie z zasadą n+2, na I kwartał 2023 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji ex-post będą:

- Ocena stopnia osiągnięcia celów szczegółowych;
- Wskazanie stopnia zaspokojenia potrzeb w poszczególnych przedsięwzięciach objętych wsparciem LSR;
- Wskazanie potrzeb, które nadal wymagają wsparcia w poszczególnych celach LSR;
- Ocena stopnia osiągnięcia celu głównego LSR.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.1235 ze zmianami) LGD przeprowadziło analizę zapisów LSR pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do przedmiotowej oceny i jej wynikach i wystąpiło do: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie (pismo z 20.11.2015 r.), Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie (pismo z 20.11.2015 r.) i Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie (pismo z 10.12.2015 r.) o wyrażenie opinii o konieczności lub braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2020” opracowywanego przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Szczeciński”. W uzasadnieniu do wniosku podniesiono między innymi, że:

- 1) „... w projekcie LSR określone zostały rodzaje możliwych do realizacji przedsięwzięć, zgodnych z wytycznymi i ogólnymi ramami odniesienia zawartymi w *Programie Operacyjnym Rybactwo i Morze na lata 2014–2020* (...), który to program został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i uzyskał pozytywną opinię GDOŚ i GWIS.”
- 2) „Projekt LSR uwzględnia zapisy *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020* oraz strategii rozwoju gmin tworzących LGD. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego również została poddana procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i uzyskała pozytywną opinię RDOŚ i ZPWIS.”
- 3) „W LSR nie są określone szczegółowe parametry charakteryzujące przyszłe inwestycje (lokalizacja, powierzchnia zabudowy, skala, czas trwania, itp.). LGD nie będzie bowiem realizować projektów a jedynie wybierać do objęcia pomocą finansową projekty (operacje), spośród zawartych we wnioskach o dofinansowanie, które spełnią ogólne ramy działań określone w LSR, a te nie wykraczają poza ramy PO „Rybactwo i Morze” oraz Wojewódzkiej Strategii Rozwoju – dokumentów poddanych już wcześniej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. (...) LSR zawiera zapisy eliminujące z realizacji w ramach LSR inwestycje, które mogą znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 231, poz. 1397). W ramach procedury oceny zgodności operacji z celami LSR i Programem Operacyjnym „Rybactwo i Morze” obowiązującej w LGD (w załączeniu) wprowadzono mechanizm eliminujący z wyboru takie operacje (inwestycje). (...)”
- 4) „W ramach LSR nie przewiduje się realizacji zadań inwestycyjnych, które mogą zagrozić środowisku naturalnemu, a przede wszystkim zdrowiu i życiu mieszkańców”.

W odpowiedzi na ww. pisma Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie (pismo z 1.12.2015r.), Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie (pismo z 25.11.2015r.) oraz Wojewódzki Inspektor Sanitarny (pismo z 11.01.2016r.) jednomyślnie wyrazili opinie o braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej przez LGR „Zalew Szczeciński”.

Wykaz wykorzystanej literatury

W ramach pracy nad LSR analizie poddane została grupa dokumentów: akty prawne i legislacja unijna i krajowa, dokumenty programowe, dokumenty strategiczne, wytyczne, opracowania naukowe oraz ewaluacje i raporty dotyczące przedmiotu działania LGD i wdrożenia LSR:

Akty prawne:

- 1) rozporządzenie (WE) 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320)
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie Wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 22)
- 3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011
- 4) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz. Urz. L 164 z 25.06.2008, str. 19)
- 5) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7)
- 6) dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, późn. zm.)
- 7) ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. z 2015 r. poz. 378) z późn. zm.
- 8) ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2014 r. poz. 1146) z późn. zm.
- 9) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2009 nr 157 poz. 1240 późn. zm.)
- 10) ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1358) z późn. zm.
- 11) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.)
- 12) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4 „Zwiększanie zatrudnienia i spójności terytorialnej”, objętego Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020, (Dz.U. z 2016 r. poz. 1435) z późn. zm.

Dokumenty programowe:

- 1) Program Operacyjny „Rybactwo i Morze” na lata 2014-2020, decyzja KE z dnia nr CCI 2014PL14MFOP001 w sprawie zatwierdzenia Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” na lata 2014-2020
- 2) Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020”, Szczecin 2015, decyzja KE nr CCI 2014PL16M2OP016 przyjmująca niektóre elementy programu operacyjnego "Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020" do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla regionu zachodniopomorskiego w Polsce
- 3) Programowanie perspektywy finansowej 2014 -2020 - Umowa Partnerstwa, decyzja KE nr C(2014) 3517 w sprawie zatwierdzenia niektórych elementów Umowy Partnerstwa na lata 2014–2020
- 4) Polityka Morska Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020, Międzyresortowy zespół do spraw polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej, projekt 2013. Międzyresortowy Zespół ds. Polityki Morskiej Rzeczypospolitej Polskiej powołany zarządzeniem nr 103 Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 września 2008 r. w sprawie powołania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Polityki Morskiej Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 70, poz. 635 z późn. zm.)
- 5) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Strategiczne cele i zalecenia w zakresie polityki transportu morskiego UE do 2018 r., COM (2009) 8
- 6) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Komunikat i plan działania dotyczący utworzenia europejskiego obszaru transportu morskiego bez barier, COM (2009) 10

Dokumenty strategiczne:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku, Szczecin 2010
- 2) Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015. Audyt Turystyczny Województwa Zachodniopomorskiego, Warszawa – Szczecin – Koszalin 2008
- 3) Strategia Rozwoju Gospodarki Morskiej Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, Szczecin 2006
- 4) Strategia Rozwoju Powiatu Kamieńskiego na lata 2014-2020, Kamień Pomorski 2013
- 5) Strategia Rozwoju Powiatu Goleniowskiego na lata 2014-2020, Goleniów 2015
- 6) Strategia Rozwoju Miasta Świnoujście na lata 2014-2024, Świnoujście 2013
- 7) Strategia Rozwoju Gminy Stepnica do roku 2025, Stepnica 2014
- 8) Strategia Rozwoju Gminy Międzyzdroje na lata 2014-2025, Międzyzdroje 2015
- 9) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wolin z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku, Wolin 2004

Wytyczne:

- 1) Wspólne Wytyczne Dyrekcji Generalnych Komisji Europejskiej, AGRI, EMPL, MARE i REGIO, na temat rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji zarządzających programami. Wytyczne dla beneficjentów, Wersja 2: sierpień 2014

- 2) Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce, MIR, Warszawa 2014
- 3) Przewodnik FARNET 1. Rozwój obszarów Unii Europejskiej zależnych od rybactwa – podejście terytorialne. Przewodnik dla Lokalnych Grup Rybackich, Bruksela 2010
- 4) Poradnik dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020. Materiał zredagowany w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie wyników prac Zespołu Roboczego ds. Opracowania Zakresu Lokalnych Strategii Rozwoju przy Grupie tematycznej ds. Podejścia Leader, Wydanie III uzupełnione i zaktualizowane, Warszawa 2015
- 5) Regulamin konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, MRiRW, Warszawa 2015

Raporty i analizy:

- 1) Raport Rybactwo i rybołówstwo na obszarze działania RLGD „Zalew Szczeciński”, obejmującym gminy: Świnoujście, Międzyzdroje, Wolin i Stepnica – raport na potrzeby LSR 2014-2020, MIR na zlecenie LGR Zalew Szczeciński, Szczecin 2015
- 2) Badanie, analiza i ocena aktualnych uwarunkowań i potrzeb rozwojowych obszaru działania LGR „Zalew Szczeciński” w kontekście prac przygotowawczych do opracowania branżowej rybackiej LSR na lata 2015-2022, STREFAPLUS, Warszawa 2014
- 3) Badanie ewaluacyjne końcowe ex-post Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” realizowanej w latach 2010-2015. Raport końcowy, STREFAPLUS, Warszawa 2015
- 4) Badanie ewaluacyjne mid-term Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński”, JWA Centrum Edukacyjne, Lesznowola 2013
- 5) Raport końcowy wykonanie badania ewaluacyjnego umów o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich oraz działań informacyjno-promocyjnych i szkoleniowych Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”, Agrotec Polska sp. z o.o. na zlecenie MRiRW, Warszawa 2013
- 6) Raport z badania wizerunku i rozpoznawalności województwa zachodniopomorskiego wraz z opracowaniem dokumentacji z badań. Konsorcjum Bluehill Sp. z o.o. oraz Quality Watch Sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, Warszawa 2014
- 7) Analiza i ocena osiągniętych efektów projektu pn. „Rewitalizacja Europejskiego Szlaku Kulturowego na obszarze Południowego Bałtyku – Pomorska Droga św. Jakuba” zrealizowanego w latach 2011-2013 oraz określenie kierunków i możliwości zintegrowania działań dla zachowania jego trwałości i rozwoju na obszarze województwa zachodniopomorskiego, a także możliwości wsparcia finansowego w okresie programowania 2014-2020, Agrotec Polska Sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, Warszawa 2014
- 8) Osadczuk A., Zalew Szczeciński: środowiskowe warunki współczesnej sedymentacji lagunowej. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2004
- 9) Miedziński M., Koncentracja ruchu turystycznego w Polsce w latach 2011 i 2012 z uwzględnieniem nadmorskiego regionu turystycznego, Słupskie Prace Geograficzne 10/2013, Słupsk 2013
- 10) Tradycyjne rybołówstwo łodziowe w Regionie Zachodniopomorskim po 1945 roku. Wydawnictwa Naukowe Wydziału Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, Świnoujście 2015
- 11) Analiza stanu infrastruktury w portach rybackich i przystaniach pod kątem dalszych potrzeb inwestycyjnych, Morski Instytut Rybacki - PIB, Gdynia 2013
- 12) Morska Gospodarka Rybna w 2013 r., Morski Instytut Rybacki - PIB, Zakład Ekonomiki Rybackiej, Gdynia 2014
- 13) Ocena wpływu budowy i funkcjonowania terminala LNG w Świnoujściu na życie biologiczne i efektywność rybacką w przyległych akwenach, MIR – PIB w Świnoujściu, Świnoujście 2014
- 14) Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa zachodniopomorskiego dla Regionalnego Programu Operacyjnego 2014 – 2020, Wydział Rozwoju Regionalnego, Biuro Programowania Rozwoju, Szczecin 2013 r.
- 15) Rybołówstwo w Polsce, opracowanie tematyczne, 2011 r., Departament Tematyczny B Polityka Strukturalna i Polityka Spójności
- 16) Rybactwo i rybołówstwo na obszarze działania RLGD „Zalew Szczeciński”, obejmującym gminy : Świnoujście, Międzyzdroje, Wolin i Stepnica – raport na potrzeby LSR 2014-2020, MIR-PIB, Gdynia 2014
- 17) Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2013 dla województwa zachodniopomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Szczecin 2014
- 18) Lirski A., Seremak Bulge J., Śliwiński J. Cieśla M. (red.). Strategia Karp 2020. Staszów 2013.
- 19) Akwakultura 2020 – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach 2014 – 2020, MRiRW, Warszawa 2014
- 20) Rocznik statystyczny gospodarki morskiej 2013 r., Warszawa, Szczecin

Tak jak wykazano na wstępie, w toku partycypacyjnego procesu tworzenia LSR analizie poddano dokumenty różnego rodzaju: dokumenty programowe i strategiczne, ewaluacje, opracowania, raporty, sprawozdania oraz literaturę fachową. Analiza danych będzie kontynuowana na etapie wdrożenia LSR.

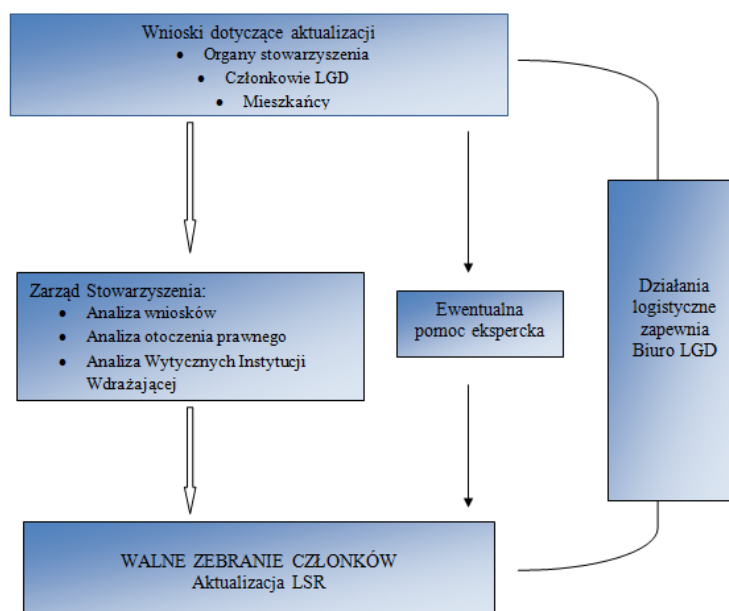
Załączniki

Załącznik 1 - Procedura aktualizacji LSR

Celem procedury jest sformalizowanie procesu dokonywania korekt w LSR, by zapewnić jak najszerszy udział partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru oraz dostosowanie zapisów LSR do wymogów prawnych, aktualizacji danych dotyczących obszaru, korekta zapisów wynikająca z ewaluacji. Proces wdrażania i aktualizacji odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru. Wszystkie działania LGD dotyczące wdrażania

LSR są jawne. LGD monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR. Aktualizacja LSR nie powinna być dokonywana częściej niż raz w roku na Walnym Zebraniu Członków, ale dopuszcza się nadzwyczajne okoliczności wprowadzania dodatkowych korekt. Wsparcie administracyjne związane z aktualizacją LSR zapewnia biuro LGD. Niezależnie od działań inicjowanych przez LGD LSR podlega aktualizacji każdorazowo w celu dostosowania do Wytocznych IZ wydawanymi w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami UE w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Wnioski w sprawie zmian zapisów w LSR mogą zgłaszać: członkowie LGD, organy Stowarzyszenia oraz mieszkańcy obszaru na terenie którego realizowana jest LSR. Zgłaszanie wniosków jest sformalizowane. Przyjmowane jest na formularzu – dostępnym na stronie internetowej oraz w biurze LGD. Wnioski w sprawie aktualizacji LSR rozpatrywane są przez Zarząd LGD nie później niż w kwartale w którym zostały zgłoszone. Zarząd dokonuje potrzebnych analiz do wprowadzania zmian w LSR. Analizy te wykonywane są na bieżąco w ramach ciągłego monitoringu: analizy zgłaszanych do LGD wniosków, analizy otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR oraz analizy uchwał organów Stowarzyszenia wnioskujących o zmiany, korzystając przy tym w razie szczególnie skomplikowanych spraw z zewnętrznego wsparcia eksperckiego. Zmiana LSR w wyniku procedury aktualizacji LSR odbywa się w trybie określonym w Statucie LGD. Schemat procedury aktualizacji LSR przedstawia poniższy rysunek

WYKRES 9 SCHEMAT PROCEDURY AKTUALIZACJI LSR

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik 2 – Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu

Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu

Niniejsze procedury wskazują m.in.: elementy funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji, elementy wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji, elementy, które LGD zamierza monitorować, kryteria, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja funkcjonowania LGD i realizacji LSR oraz czas, sposób i okres objęty pomiarem. Plan ewaluacji posłuży wdrożeniu systematycznych badań wartości oraz cech niniejszej LSR z punktu widzenia przyjętych kryteriów. Realizacja ewaluacji posłuży do usprawnienia, rozwoju oraz lepszego rozumienia realizowanych przez jednostkę działań. Głównym celem ewaluacji będzie ocena rzeczywistych i spodziewanych efektów realizacji zaproponowanej interwencji publicznej. Ewaluacja udzieli odpowiedzi na pytanie: czy zaplanowane działania przyniosły efekty? Plan ewaluacyjny zapewni realizację badań, które posłużą podniesieniu jakości i efektywności działań. Plan zakłada realizację dwóch kompleksowych badań ewaluacyjnych: ewaluacji on-going oraz ewaluacji ex-post.

Ewaluacja on-going LSR

Wyniki badania ewaluacyjnego będą miały dostarczyć informacji dotyczących skuteczności, efektywności oraz trwałości produktów i rezultatów realizacji LSR zgodnie z jej założeniami wynikającymi z zapisów przedmiotowego dokumentu z uwzględnieniem optymalności procesu wdrażania Strategii. Biorąc pod uwagę horyzont ewaluowanego dokumentu – rok 2020 – ewaluacja mid-term LSR powinna również pełnić funkcję weryfikacji i aktualizacji zarówno analizy SWOT, celów, zadań, jak i operacjonalizacji celów wraz z propozycją i prognozą mierników ich osiągnięcia na koniec 2020 roku. Zakłada się, że ewaluacja on-going powinna zostać przeprowadzona w połowie perspektywy planistycznej, a zatem w I kwartale 2018 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji on-going będą:

- 1) Ocena wyników LSR (tj. produktów i rezultatów) oraz identyfikacja czynników sukcesu lub ryzyk osiągnięcia skwantyfikowanych celów.
- 2) Ocena systemu zarządzania i wdrażania programu – tzn. sprawności przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań oraz identyfikacja barier prawnych i administracyjnych wdrażania LSR.
- 3) Ocena, czy warunki zewnętrzne wdrażania Strategii się zmieniły (np. aktualność programu względem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, strategii wspólnotowych, polityk krajowych, kontekstu prawnego, diagnozy potrzeb *etc.*) i czy w tym kontekście cele Strategii pozostają aktualne.
- 4) Ocena wpływu i użyteczności zakończonych działań, tj. ocena zadań zakończonych w ewaluowanym okresie w ramach poszczególnych celów operacyjnych LSR do 2020 roku.

Analizą objęte zostaną poszczególne części składowe Strategii (problemy, cele, produkty, rezultaty, *etc.*) i powiązania między nimi, a ewaluacja zostanie przeprowadzona w oparciu o następujące kryteria: trafność, spójność, efektywność i użyteczność⁶⁸.

Sposób pomiaru i zbierania danych na potrzeby ewaluacji obejmować będzie analizę dokumentacji monitoringowej, analizę desk research – opracowania naukowe, badawcze, strategie horyzontalne, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej; FGI z osobami zaangażowanymi w realizację strategii; CATI/ CAWI z adresatami LSR, matrycę logiczną – obrazującą komplementarność i konflikty pomiędzy poszczególnymi celami i przedsięwzięciami, analiza SWOT, analizę dokumentacji zadań realizowanych w ramach LSR oraz analizę architektury finansowania zadań. Wnioski i opinie wynikające z ewaluacji on-going zostaną uwzględnione w wyniku aktualizacji dokumentu, która powinna zostać przeprowadzona po zakończeniu badania. Sposób realizacji badania najlepiej przedstawić za pomocą tabeli.

⁶⁸ trwałość – analiza obejmuje odpowiedniość i aktualność celów Strategii w odniesieniu do zmieniających się potrzeb, spójność – analiza obejmuje analizę powiązań i ocenę spójności pomiędzy poszczególnymi elementami LSR (analiza związków przyczynowo-skutkowych), skuteczność – badanie obejmuje wszystkie elementy LSR – czy w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów, czy przedsięwzięcia przyporządkowane celom operacyjnym w sposób optymalny realizują misję i wizję rozwoju; Ocena skuteczności działań obejmie również analizę tempa wydatkowanych środków, jak również efekty LSR w kontekście osiągnięcia zaplanowanych wartości docelowych, efektywność – analiza dotyczy procesów i efektów w odniesieniu do zaangażowanych środków, użyteczność – ewaluacja pozwoli ocenić, na ile osiągnięte dzięki realizacji LSR efekty odpowiadają rzeczywistym potrzebom czy wyzwaniom społeczno-gospodarczym oraz oceni nieprzewidziane efekty prowadzonych działań

TABELA 9 SPOSÓB REALIZACJI EWALUACJI ON-GOING

CO ZOSTANIE ZBADANE?	KTO JE WYKONA?	JAK ZOSTANIE WYKONANE?	KIEDY?	OCENA	KRYTERIUM BADAWCZE
ANALIZA REALIZACJI STRATEGII W ZAKRESIE CELÓW (W TYM PRZYPISANYCH IM WSKAŹNIKÓW) ORAZ ZADAŃ					
- W jakim stopniu cele strategii zostały osiągnięte? - W jakim stopniu realizacja celów strategii przybliżyła LGD do przyjętej wizji rozwoju? - Jak silny wpływ na realizację strategii miały czynniki zewnętrzne? - Jakie były największe sukcesy w realizacji strategii? - Jakie były największe niepowodzenia w realizacji strategii? - Czy podobne lub lepsze rezultaty można było osiągnąć przy wykorzystaniu niższych nakładów finansowych? - Czy cele strategii uwzględniają wykorzystanie obecnych potencjałów rozwojowych LGD? - Czy realizacja strategii spełnia oczekiwania adresatów? - Czy wystąpiły pozytywne efekty uboczne realizacji strategii? - Jak należy przededefiniować cele, programy, zadania strategii tak aby strategia była aktualna w stosunku do zmian sytuacji społeczno-gospodarczej i zmian strategicznych kierunków państwa oraz uwarunkowań wewnętrznych polityki LGD?	Zewnętrżny niezależny ekspert	- Analiza dokumentacji monitoringowej; - Analiza desk research – opracowania naukowe, badawcze, strategie horyzontalne, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej; - FGI z osobami zaangażowanymi w realizację strategii.	Czas pomiaru: I kwartał 2018 roku Okres objęty pomiarem: od początku wdrażania Strategii do momentu realizacji ewaluacji	Ocena realizacji celów zostanie przeprowadzona w ujęciu ilościowym (stopień osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika i w ujęciu jakościowym – wskazanie oddziaływania i wpływu mnożnikowego na poszczególne grupy docelowe). Stopień realizacji celów zostanie zbadany poprzez zestawienie zakładanej i osiągniętej wysokości wskaźników monitorowania. Odpowiedzi na pytania udzielone zostaną również na podstawie badań jakościowych. Bazą do ich sformułowania będzie analiza zmian społeczno-gospodarczych otoczenia LGD, danych finansowych oraz opinii podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.	Skuteczność Efektywność Użyteczność Trafność i spójność
OCENA SYSTEMU WDRAŻANIA STRATEGII					
Czy sposób organizacji wdrażania strategii był skuteczny?	Zewnętrżny niezależny	Analiza desk research – opracowania	Czas pomiaru: I kwartał 2018 roku	W ramach odpowiedzi na niniejsze pytania badawcze ocenie podlegać będzie wpływ struktury organizacji wdrażania strategii na	Skuteczność Efektywność

• W jakim stopniu sposób organizacji wdrażania warunkował realizację celów strategii? • Jakie czynniki instytucjonalne miały wpływ na osiąganie celów? • Czy inny sposób organizacji wdrażania pozwoliłby na zwiększenie efektywności procesu realizacji strategii? • Czy inny sposób organizacji wdrażania pozwoliłby na zmniejszenie poniesionych nakładów finansowych na realizację strategii? • Czy sposób organizacji wdrażania umożliwia udział interesariuszy w realizacji celów strategii? • Jakie są ryzyka i bariery dla skutecznej i efektywnej realizacji strategii?	żny ekspert	naukowe, badawcze, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej;	Okres objęty pomiarem: od początku wdrażania Strategii do momentu realizacji ewaluacji	osiągnięcie celów (w tym zakładanej wartości docelowej wskaźników). Procesy organizacyjne zostaną ocenione pod kątem ukierunkowania na realizację zadań oraz zoperacjonalizowanych celów (wskaźników). W celu udzielenia odpowiedzi na niniejsze pytanie wykonawca w pierwszej kolejności przeprowadzi analizę słabych stron i zagrożeń obecnego sposobu organizacji wdrażania, w tym: a) luk w zakresie informacji niezbędnych do sprawnego wdrażania strategii, b) sprawności wymiany informacji między komórkami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych celów strategii, c) obciążeń administracyjnych (dla pracowników) związanych z procesem realizacji strategii, d) potencjału instytucjonalnego (ryzyka i bariery dla skutecznej i efektywnej realizacji strategii).
OCENA SYSTEMU MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII				
• Czy sposób organizacji monitoringu i ewaluacji umożliwia rzetelną ocenę stanu realizacji strategii? • Czy inny sposób organizacji monitoringu umożliwiłby uzyskanie lepszych rezultatów tego procesu?	Zewnę trzny niezależny ekspert	• Analiza desk research – opracowania naukowe, badawcze, dokumenty strategiczne, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej; • FGI z osobami zaangażowanymi	Czas pomiaru: I kwartał 2018 roku Okres objęty pomiarem: od początku wdrażania Strategii do momentu realizacji ewaluacji	Ocenione zostaną: a) stosowane procedury monitoringu, b) sposoby umożliwiające terminowe dostarczanie odpowiedniego zakresu danych m.in. na użytek sprawozdań rocznych, c) źródła oraz metody generowania danych oraz sposoby służące zapewnieniu wysokiej jakości pozyskiwanych danych, d) potrzeby w zakresie dostępu do danych niezbędnych do skutecznej realizacji procesu ewaluacji, e) zasoby ludzkie oraz potencjał instytucjonalny komórek

			mi w realizację strategii.	zaangażowanych w monitorowanie strategii i jej ewaluację.	
OCENA SPOSOBU KOMUNIKACJI STRATEGII					
• Czy zastosowane narzędzia, kanały lub sposoby komunikacji sprzyjają upowszechnianiu wiedzy o strategii? • Czy mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu znają wizję określoną w strategii? • Czy wykorzystanie innych narzędzi, kanałów lub sposobów komunikacji przyniosłoby większe rezultaty?	Zewnętrznego niezależny ekspert	• Analiza dokumentacji monitoringowej; • Analiza desk research – opracowania naukowe, badawcze, dokumenty strategiczne, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej; • FGI z osobami zaangażowanymi w realizację strategii; • CATI/ CAWI z adresatami LSR	Czas pomiaru: I kwartał 2018 roku Okres objęty pomiarem: od początku wdrażania Strategii do momentu realizacji ewaluacji	Upowszechnianie wiedzy o strategii będzie oceniane zgodnie z następującymi kryteriami: a) znajomość misji, wizji i celów strategicznych w następujących grupach docelowych: opinia publiczna (ogół mieszkańców), przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, b) jakie są główne kanały odbioru informacji i instrumenty komunikacji na temat wizji LSR określonej w strategii stosowane przez poszczególne grupy, c) na ile w stosowane przez ww. grupy kanały pozyskiwania informacji i instrumenty komunikacji wpisują się działania komunikacyjne podejmowane przez LGD	Skuteczność Efektywność Użyteczność

Ewaluacja ex-post LSR

Ewaluacja ex-post umożliwi dokonania podsumowania efektów wdrażania LSR. Zbadana zostanie relacja przyczynowo-skutkowa między podjętą interwencją a efektami wywołanymi przez LSR. Oceniony zostanie stopień, w jakim zrealizowane inwestycje przyczyniły się do osiągnięcia celu głównego oraz celów szczegółowych LSR. Biorąc pod uwagę horyzont ewaluowanego dokumentu – rok 2020 ewaluacja ex-post LSR powinna zostać przeprowadzona dwa lata po zakończeniu interwencji zgodnie z zasadą n+2, czyli w I kwartale 2023 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji ex-post będą:

- 1) Ocenę stopnia osiągnięcia celów szczegółowych;
- 2) Wskazanie stopnia zaspokojenia potrzeb w poszczególnych przedsięwzięciach objętych wsparciem LSR;
- 3) Wskazanie potrzeb, które nadal wymagają wsparcia w poszczególnych celach LSR;
- 4) Ocenę stopnia osiągnięcia celu głównego LSR.

Ostatecznym efektem badania będzie zestaw wniosków wskazujących potrzeby LGD, które zaspokojono i które nadal pozostały do zaspokojenia w ramach poszczególnych celów. Wnioski będą wskazywać szczegółowo, jakie typy interwencji powinny być priorytetowe w przyszłości, wraz z uzasadnieniem.

Sposób pomiaru i zbierania danych na potrzeby ewaluacji będzie następujący:

- Analiza dokumentacji monitoringowej;
- Analiza desk research – opracowania naukowe, badawcze, dokumenty strategiczne, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej;
- FGI z osobami zaangażowanymi w realizację strategii;
- CATI/ CAWI z adresatami LSR (mieszkańcy, rybacy, lokali przedsiębiorcy);
- Matryca logiczna – obrazująca komplementarność i konflikty pomiędzy poszczególnymi celami i przedsięwzięciami;
- Analiza SWOT cech LSR;
- Analiza dokumentacji zadań realizowanych w ramach LSR;
- Analiza architektury finansowania zadań.

Wnioski i opinie wynikające z ewaluacji ex-post zostaną uwzględnione w sporządzaniu strategii na kolejny okres programowania. Sposób realizacji badania najlepiej przedstawić za pomocą tabeli:

TABELA 10. SPOSÓB REALIZACJI EWALUACJI EX-POST

Co zostanie zbadane?	Kto je wykona?	Jak zostanie wykonane?	Kiedy?	Ocena	Kryterium badawcze
Ocena realizacji celów					
- W jakim stopniu zostały osiągnięte cele ogólne, szczegółowe oraz wskaźniki w LSR? - Jakie problemy utrudniały realizację przedsięwzięć, LSR? - Jak kształtuje się poziom realizacji budżetu w podziale na przedsięwzięcia LSR? - W jakim stopniu podejmowane przez LGD działania przyczyniły się do jakości i efektywności wdrożonej pomocy (LSR)? - Jakie działania zrealizowane przez LGD zapewniły właściwą jakość realizacji LSR? - Czy wykorzystano wyniki ewaluacji mid-term? Jeśli tak, w jaki sposób?	Zewnętrzny niezależny ekspert	- Analiza dokumentacji monitoringowej; - Analiza desk research – opracowania naukowe, badawcze, dokumenty strategiczne, metoda ta posłuży ocenie zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej; - FGI z osobami zaangażowanymi w realizację strategii; - CATI/ CAWI z adresatami LSR - Matryca logiczna – obrazująca komplementarność i konflikty pomiędzy poszczególnymi celami i przedsięwzięciami; - Analiza SWOT cech LSR; - Analiza dokumentacji zadań realizowanych w ramach LSR.	Czas pomiaru: I kwartał 2023 roku Okres objęty pomiarem: od początku wdrażania Strategii do momentu realizacji ewaluacji	Ocenie poddany zostanie stopień realizacji celów.	Skuteczność Efektywność Trwałość
Ocena rezultatów					
- Czy wydatkowane środki na wdrożoną pomoc przyczyniły się do osiągnięcia założeń zawartych w LSR i w jakim stopniu wpłynęły na osiągnięte rezultaty? - Czy możliwe byłoby osiągnięcie rezultatów LSR bez zewnętrznej pomocy finansowej albo przy wykorzystaniu niższych nakładów?	Zewnętrzny niezależny ekspert	- Analiza dokumentacji monitoringowej; - Analiza desk research – opracowania naukowe, badawcze, strategie horyzontalne, metoda ta posłuży ocenie zmiany	Czas pomiaru: I kwartał 2023 roku Okres objęty pomiarem: od początku	Porównane zostaną nakłady do realizowanych przedsięwzięć.	Efektywność Trwałość Skuteczność Użyteczność

• Czy podejmowane działania partnerskie przez LGD wpłynęły na jakość wdrażania LSR, na rozwój obszaru LGD i w jakim stopniu? • Czy beneficjenci/odbiorcy działań są zadowoleni z udzielonej pomocy? Czy udzielona pomoc przyczyniła się do rozwoju podjętych przez nich działań oraz czy spełnia ich oczekiwania? • Czy przekazana pomoc była/jest dla nich użyteczna? • Jak odbiorcy działań oceniają sposób funkcjonowania oraz działalność LGD? • Czy działalność LGD oraz wdrożona pomoc przynoszą długotrwałe efekty? Jakie, w jakim stopniu i dla kogo? • Jak kształtowało się zainteresowanie środowiska lokalnego działaniami podejmowanymi przez LGD? • Czy przyjęty system komunikacji LGD był skuteczny? • Jakiego rodzaju działania partnerskie podjęto? W jakim celu i z jakimi podmiotami?	sytuacji społeczno-gospodarczej; • FGI z osobami zaangażowanymi w realizację strategii; • Analiza dokumentacji zadań realizowanych w ramach LSR; • Analiza architektury finansowania zadań.	wdrażania Strategii do momentu realizacji ewaluacji

Plan monitoringu

Monitoring jest procesem systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych oraz jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji LSR. Monitoring dotyczy kwestii finansowych i rzeczowych, których celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, jak również ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Elementami podlegające monitoringowi będzie monitoring wydatków środków na poszczególne operacje i działania własne LGD oraz rzeczowa realizacja LSR polegająca na ocenie:

- analizie stopnia osiągania mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników wykonalności celów strategii,
- monitorowaniu operacyjnemu na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami i wizji lokalnych na miejscu realizacji operacji,
- wykorzystaniu partycypacyjnych metod ewaluacji (tj. angażowaniu społeczności lokalnej w proces ewaluacji);

Ze względu na specyfikę monitorowanych zagadnień przewiduje się, że sprawozdanie monitoringowe będzie powstawało co roku (w I kwartale roku następnego) i obejmowało będzie każdy pełen rok zaplanowanej interwencji. Plan monitoringu podsumowuje poniższa tabela:

TABELA 11 SPOSÓB REALIZACJI MONITORINGU

Co zostanie zbadane?	Kto je wykona?	Jak zostanie wykonane?	Kiedy?	Ocena
• Harmonogram ogłaszania konkursów, • Realizacja budżetu LGD, • Analiza stopnia osiągania wskaźników, • Realizacja założonych operacji, • Ocena wykorzystania partycypacyjnego modelu ewaluacji.	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	• dane zebrane z przeprowadzonych konkursów posłużą ocenie efektywności realizowanych działań bieżących biura LGD	Na bieżąco, okres obejmie cały pełen rok sprawozdawczy, raport z monitoringu sporządzany będzie w I kwartale każdego roku	• zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem, • stopień wykorzystania funduszy, • wysokość zakontraktowanych środków, • stopień realizacji wskaźników.

Źródłem danych na potrzeby monitoringu będą dane pozyskiwane od beneficjentów. W celu zapewnienia dostępu do informacji od beneficjentów, należy zobowiązać ich do podpisania oświadczenia. Proponuje się następujący formularz do zbierania danych od beneficjentów:

ANKIETA MONITORUJĄCA WDRAŻANIE PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Beneficjent:	
Nr ewidencyjny wniosku nadany przez LGD:	
Nr ewidencyjny wniosku nadany przez UM:	(proszę uzupełnić zgodnie z umową, wnioskiem o płatność)

Tabela nr 1. (Prosimy o uzupełnienie tabeli zgodnie z danymi zawartymi w umowie przyznania pomocy oraz wniosku o płatność)

Dane dotyczące realizowanego projektu	
Tytuł (wg umowy):	
Cel (wg umowy):	
Data podpisania umowy:	
Data wypłaty środków:	
Wnioskowana kwota:	
koszty całkowite:	
koszty kwalifikowalne:	
koszty niekwalifikowalne:	
Aktualne dane kontaktowe osoby mogącej udzielić informacji o projekcie	
Imię i nazwisko:	
Adres e-mail:	
Telefon/fax:	

Tabela nr 2. (Prosimy o podanie informacji o osiągniętym produkcie i rezultacie oraz o narzędziach ich weryfikacji w odniesieniu do propozycji, które zostały przyporządkowane do projektu zgodnie z przedsięwzięciem i celem szczegółowym LSR)

Aktualizacja celów i wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju			
Produkt projektu		Rezultat projektu	
<u>przyjęty w LSR</u> produkt wg przedsięwzięcia	<u>przyjęty w LSR</u> sposób weryfikacji wskaźnika produktu	<u>przyjęty w LSR</u> rezultat wg celu szczegółowego	<u>przyjęty w LSR</u> sposób weryfikacji wskaźnika rezultatu
<u>osiągnięty</u> produkt	sposób weryfikacji wskaźnika produktu	<u>osiągnięty</u> rezultat	sposób weryfikacji wskaźnika rezultatu
(Prosimy o podanie informacji o osiągniętym produkcie w odniesieniu do w/w propozycji i/lub zaproponowanie innego)	(Prosimy o podanie narzędzi weryfikacji osiągnięcia produktu w odniesieniu do w/w propozycji i/lub zaproponowanie innego)	(Prosimy o podanie informacji o rezultacie w odniesieniu do w/w propozycji i/lub zaproponowanie innego)	(Prosimy o podanie narzędzi weryfikacji osiągnięcia rezultatu w odniesieniu do w/w propozycji i/lub zaproponowanie innego)
Oddziaływanie projektu			
<u>przyjęty w LSR</u> wskaźnik oddziaływania projektu wg celu ogólnego	<u>przyjęty w LSR</u> sposób weryfikacji wskaźnika oddziaływania projektu		
propozycja beneficjenta dot. wskaźnika oddziaływania	propozycja beneficjenta dot. narzędzi pomiaru osiągnięcia wskaźnika oddziaływania		
(Prosimy o podanie propozycji wskaźnika oddziaływania dot. ankietowanego projektu)	(Prosimy o podanie propozycji narzędzi pomiaru wskaźnika oddziaływania dot. ankietowanego projektu)		
miejsowość, data	czytelny podpis osoby do reprezentacji beneficjenta w w/w projekcie		

Załącznik 3 – Plan działania wskazujący harmonogram osiągania wskaźników produktu

CEL OGÓLNY nr1	Kwota budżetu na wskaźnik	Lata	2016-2018			2019-2021			2022 -2023			RAZEM 2016-2023		Poddziałanie/zakres PO RYBY 2014-2020
		Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN	
Cel szczegółowy 1														
Przedsięwzięcie 1.1.1	108 450,00	Liczba godzin szkoleń i warsztatów	0	0%	0,00	32 godz. + 32 godz.	100%	27 069,00				64	27 069,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁶⁹ .
		Liczba uczestników konferencji podsumowującej wyniki badań rynku	0	0%	0,00	40 os.	100%	81 381,00				40	81 381,00	Wspieranie dialogu społecznego i udziału lokalnych społeczności w badaniu zasobów rybołówstwa i zarządzaniu tymi zasobami (§ 8 pkt 1) ⁷⁰ (art. 63 ust. 1 lit. e) ⁷¹
Razem cel szczegółowy 1					0,00			108 450,00			0,00		108 450,00	
Wskaźnik rezultatu 1			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR		
Cel szczegółowy 2														
Przedsięwzięcie 1.2.1	22 000,00	Liczba wydarzeń i akcji promocyjnych	0	0%	0,00	4 szt. + 4 szt.	100%	22 000,00				8	22 000,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁷² .
Przedsięwzięcie 1.2.2	862 461,00	Liczba podmiotów tworzących sieć dostaw i sprzedaży	0	0%	0,00	4 szt. + 2 szt.	100%	862 461,00				6	862 461,00	Podnoszenie wartości produktów sektora rybołówstwa i akwakultury przez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw, obejmującego działalność

⁶⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁷⁰ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm)

⁷¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁷² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

														związaną z produkcją, przetwarzaniem i obrotem produktami sektora rybołówstwa i akwakultury (§ 4.1 pkt 1 lit. a) ⁷³ (art. 63 ust. 1 lit. a) ⁷⁴ .
Razem cel szczegółowy 2					0,00			884 461,00			0,00		884 461,00	
Wskaźnik rezultatu 2			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR		
Cel szczegółowy 3														
Przedsięwzięcie 1.3.1	0,00	Liczba osób, które ukończyły szkolenia i zdobyły certyfikat	0	0%	0,00	0	100%	0,00				0	0,00	a) Różnicowanie działalności lub dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybołówstwa i akwakultury poprzez tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy nie związanych z podstawową działalnością rybacką, lub b) podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury, lub c) Wspieranie uczenia się osób związanych z sektorem rybołówstwa i akwakultury oraz

⁷³ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁷⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

														wymianę przez takie osoby doświadczeń i dobrych praktyk (§ 5.1 pkt 1 lit. a lub b lub c) ⁷⁵ (art. 63 ust. 1 lit. b) ⁷⁶
Przedsięwzięcie 1.3.2	2 111 743,00	Liczba nowych działalności uruchomionych przez rybaków i podmioty gospodarcze sektora rybackiego oraz podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze LSR	5	38%	779 240,00	9	100%	1 332 503,00				14	2 111 743,00	a)Różnicowanie działalności lub dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących pracę związaną z sektorem rybołówstwa i akwakultury przez tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy niezwiązanych z podstawową działalnością rybacką lub b) podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury, (§ 4 pkt 1 lit. a) (§ 5.1 pkt 1 lit. a lub b) (art. 63 ust. 1 lit. b)
Razem cel szczegółowy 3					779 240,00			1 332 503,00			0,00		2 111 743,00	
Wskaźnik rezultatu 3			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR		
Cel szczegółowy 4														

⁷⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm)

⁷⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

Przedsięwzięcie 1.4.1	166 712,00	Liczba powstałych ekspertyz	1 szt.	31%	43 201,05	5	100%	95 579,95				6	138 781,00	Wspieranie dialogu społecznego i udziału lokalnych społeczności w badaniu zasobów rybołówstwa i zarządzaniu tymi zasobami (§ 8 pkt 1) ⁷⁷ (art. 63 ust. 1 lit. e) ⁷⁸ Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁷⁹	
		Liczba uczestników konferencji	0	0%	0,00	40 os. + 40 os.	100%	27 931,00				80	27 931,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁸⁰	
Razem cel szczegółowy 4					43 201,05			123 510,95			0,00		166 712,00		
Wskaźnik rezultatu 4			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR			
Razem cel ogólny						822 441,05			2 448 924,95			0,00		3 271 366,00	
CEL OGÓLNY nr 2	Kwota budżetu na wskaźnik	Lata	2016-2018			2019-2021			2022 -2023			RAZEM 2016-2023		Poddziałanie/zakres Programu	
		Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2															
Przedsięwzięcie 2.1.1	44 000,00	Liczba kampanii promocyjnych Północnego Szlaku Rybackiego	0 szt.	0%	0,00	1 szt.	100%	22 000,00				1	22 000,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁸¹	
		Liczba oznakowanych atrakcji Północnego Szlaku Rybackiego	0 szt.	0%	0,00	6 szt. + 6 szt.	100%	22 000,00				12	22 000,00		

⁷⁷ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁷⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁷⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁸⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁸¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

Przedsięwzięcie 2.1.2	1 349 793,00	Liczba wyznaczonych i zrewitalizowanych szlaków turystycznych	0 szt.	0%	0,00	2 szt. + 2 szt.	100%	33 000,00				4	33 000,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁸²
		Liczba ekologicznych jednostek pływających lub obiektów turystycznych wykorzystujących wodny potencjał Zalewu Szczecińskiego i jezior	6 szt.	48%	637 328,00	2 szt.	100%	679 465,00				8	1 316 793,00	Podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury (§ 5.1 pkt 1 lit. b) ⁸³ (art. 63 ust. 1 lit. b) ⁸⁴
Przedsięwzięcie 2.1.3	398 049,00	Liczba nowych, przebudowanych lub wyremontowanych punktów usługowych lub handlowych	2 szt.	30%	118 303,41	1 szt.	100%	279 745,59				3	398 049,00	Podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury (§ 5.1 pkt 1 lit. b) ⁸⁵ (art. 63 ust. 1 lit. b) ⁸⁶
Przedsięwzięcie 2.1.4	3 388 000,00	Liczba nowych, przebudowanych lub wyremontowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	5 szt.	36%	1 203 665,00	8 szt. + 3 szt.	100%	2 184 335,00				16	3 388 000,00	Tworzenie, rozwój oraz wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, przeznaczonej na użytek publiczny, historycznie lub terytorialnie związanej z działalnością rybacką (§ 7 pkt 1 lit. a) ⁸⁷ (art. 63 ust. 1 lit. d) ⁸⁸
Razem cel szczegółowy 1					1 959 296,40			3 220 545,60			0,00		5 179 842,00	

⁸² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁸³ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁸⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁸⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁸⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁸⁷ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁸⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

Wskaźnik rezultatu 1			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR		
Cel szczegółowy 2														
Przedsięwzięcie 2.2.1	23 575,00	Liczba działań informacyjnych oraz wydarzeń zwiększających poziom świadomości ekologicznej wędkarzy	0 szt.	0%	0,00	4 szt.	100%	23 575,00				4	23 575,00	Wspieranie atutów środowiska wodnego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury przez przeciwdziałanie kłusownictwu (§ 6 pkt 1 lit. a) ⁸⁹ (art. 63 ust. 1 lit. c.) ⁹⁰
Przedsięwzięcie 2.2.2	469 730,00	Liczba sprzętu lub urządzeń do walki z kłusownictwem	3 szt.	75%	376 024,00	1 szt.	100%	93 706,00				4	469 730,00	
Przedsięwzięcie 2.2.3	0,00	Liczba ekspertyz	0 szt.	0%	0,00	0 szt.	100%	0,00				0	0,00	Przywracanie lub zabezpieczanie potencjału produkcyjnego sektora rybołówstwa i akwakultury lub odtwarzanie pierwotnego stanu środowiska obszarów rybackich i obszarów akwakultury, w przypadku jego zniszczenia w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej lub szkody spowodowanej działalnością chronionych gatunków zwierząt. (§ 6 pkt 1 lit. b) ⁹¹ (art. 63 ust. 1 lit. c.) ⁹²
Razem cel szczegółowy 2					376 024,00			117 281,00			0,00		493 305,00	

⁸⁹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁹¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁹² Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

Wskaźnik rezultatu 2			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR		
Cel szczegółowy 3														
Przedsięwzięcie 2.3.1	55 003,00	Liczba działań z zakresu edukacji pro-ekologicznej związanych ze środowiskiem wodnym	0 szt.	0%	0,00	1 szt. + 1 szt.	100%	11 000,00				2	55 003,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64) ⁹³
								44 003,00						
Przedsięwzięcie 2.3.2	357 621,00	Liczba wydarzeń służących zachowaniu, upowszechnianiu oraz promocji rybackiego dziedzictwa kulturowego	9 szt.	46%	148 757,00	6	100%	197 867,00				15	346 624,00	Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego (§ 7 pkt 1 lit. b) ⁹⁴ (art. 63 ust. 1 lit. d) ⁹⁵
			0 szt.	0%	0,00	1 szt.	100%	10 997,00				1	10 997,00	Działania z zakresu współpracy (art. 64)
Razem cel szczegółowy 3					148 757,00			263 867,00			0,00		412 624,00	
Wskaźnik rezultatu 3			tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR	tylko EFS oraz EFRR		tylko EFS oraz EFRR		
Razem cel ogólny					2 484 077,40			3 601 693,60			0,00		6 085 771,00	
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD			36 os.	60%	40 000	24 os.	100%	30 000	0 os.	100%	0	60 os.	70 000	art. 62 ust. 1 lit. d (Koszty bieżące) ⁹⁶
Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD			52 os.	65%	30 000	28 os.	100%	15 000	0 os.	100%	0	80 os.	45 000	art. 62 ust. 1 lit. d (Koszty bieżące) ⁹⁷
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa			100 szt.	50%	15 000	100 szt.	100%	15 000	0 szt.	100%	0	200 szt.	30 000	art. 62 ust. 1 lit. d (Aktywizacja) ⁹⁸
Liczba imprez i spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami			10 szt.	33%	30 000	10 szt.	66%	30 000	10 szt.	100%	30 000	30 szt.	90 000	art. 62 ust. 1 lit. d (Aktywizacja) ⁹⁹

⁹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁹⁴ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁹⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1435 z późn. zm.)

⁹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

⁹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.

Razem LSR		<u>3 306 518,45</u>		<u>6 050 618,55</u>		30 000		9 387 137,00	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PO RYBY									
									51,32%

Załącznik 4 – Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	-	-	-	9 137 137,00		9 137 137,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	-			220 000,00		220 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	-	-	-	1 530 000,00	-	1 530 000,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	-	-	-	120 000,00	-	120 000,00
Razem	-	-	-	11 007 137,00	-	11 007 137,00

Zgodnie z wymogami przepisów wdrożeniowych 50% środków przeznaczonych na realizację LSR (bez kosztów bieżących, aktywizacji i współpracy) przeznaczonych zostanie na projekty tworzące bądź utrzymujące miejsca pracy. Zakłada się tworzenie nowych miejsc pracy w ramach przedsięwzięć:

	SIEĆ DOSTAW I SPRZEDAŻY LOKALNYCH PRODUKTÓW		
1)	1.2.2. RYBNYCH	862 461,00	
2)	1.3.2. PRZEDSIĘBIORCZY RYBAK	2 111 743,00	
3)	2.1.2. WYPOCZYNEK NAD WODĄ	1 316 793,00	
4)	2.1.3. LEPSZE USŁUGI	398 049,00	
		<u>4 689 046,00</u>	0,513185476

Biorąc pod uwagę kwotę 9 137 137,00 zł przeznaczoną na realizację LSR, te cztery przedsięwzięcia absorbują łącznie kwotę 4 689 044,00 zł, tj. 51,32% budżetu. W Załączniku do Regulaminu Rady („Kryteria wyboru operacji”), LGD wprowadziła kryterium premiujące (dodatkowe punkty) dla operacji, których wnioskodawcy zadeklarują udział środków własnych przekraczający intensywność pomocy określoną w PO RYBY 2014-2020. W przypadku realizacji operacji własnych, LGD przewiduje większy udział środków własnych niż wynikający z przepisów wykonawczych do ww. Programu.

1 650 000,00

0,14990274

Koszty bieżące i aktywizacja (po zmianie) stanowią łącznie 1 650 000 zł, tj. 14,99% dostępnych środków. W tabeli ujęto tzw. resztówkę 7 132,24 zł (zaokrągloną do 7 132,00 zł) „dołożoną” przez Zarząd Województwa w pozycji „Wsparcie wdrażania operacji w ramach LSR” (w tabeli powyżej wiersz: „Realizacja LSR”).

Załącznik 5 – Plan komunikacji

Cel ogólny Planu Komunikacji

Celem ogólnym Planu Komunikacji LGD ze społecznością lokalną jest wspieranie realizacji celów LSR poprzez zachęcenie potencjalnych beneficjentów i mieszkańców obszaru LGD do korzystania ze środków wsparcia na rzecz realizacji lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność wskazanego w art. 63 rozporządzenia (WE) 508/2014 i PO RYBY 2014-2020 oraz upowszechnianie efektów wykorzystania funduszy unijnych kierowanych na obszary zależne od rybactwa.

Cele szczegółowe działań informacyjno-promocyjnych

Cel ogólny PK realizowany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- 1) Informowanie i wsparcie beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz doradztwo w procesie realizacji projektów
- 2) Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej z uwzględnieniem jej trójsektorowości, w tym sektora rybackiego w celu efektywnego wdrożenia LSR
- 3) Budowanie pozytywnego wizerunku LSR wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o już zrealizowanych w ramach lokalnej strategii projektach i bezpośrednich korzyściach wynikających z ich realizacji oraz pozyskanie informacji od lokalnej społeczności o skuteczności środków przekazu i działań komunikacyjnych oraz kierunków realizacji LSR

Realizacja celu ogólnego PK wynika z obowiązku nałożonego na LGD zgodnie z art. 34 ust. 1 rozporządzenia (WE) 1303/2013 do zadań LGD należy rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych do opracowywania i wdrażania operacji, w tym rozwijania ich zdolności zarządzania projektami. W tym zakresie zadaniem LGD będzie rozpowszechnianie informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w LGD wśród potencjalnych beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o pomoc finansową w zakresie określonym w LSR. Planowane działania mają wzbudzić zainteresowanie oraz zachęcić potencjalnych beneficjentów do aplikowania o środki, zwiększając liczbę zrealizowanych projektów finansowanych ze środków dostępnych w LSR, a przez to wzmocnić konkurencyjność i atrakcyjność Lokalnej Grupy Działania i zrealizować cele przyjęte w LSR. Celem działań informacyjno-promocyjnych będzie również oddziaływanie na postawy społeczne, związane z terenami zależnymi od rybactwa i budowanie pozytywnego wizerunku tego terenu jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. **Cele PK zostały wypracowane partycypacyjnie przez członków LGD podczas szkolenia zorganizowanego w dniach 6-8 maja 2015 r. w Wiselce (warsztaty zatytułowane: „Komunikacji społeczna – istotny warunek zapewnienia jakości zarządzania planem strategicznym i skutecznej aktywizacji lokalnej społeczności w procesie planowania strategicznego – warsztaty strategiczne”).** Przesłanką do wyboru celów szczegółowych PK była analiza wniosków wynikających z badań ewaluacyjnych LSR 2007-2013, oceny własnej efektywności i skuteczności realizowanych działań informacyjno-promocyjnych i doradczych w okresie programowania 2007-2013¹⁰⁰. Realizowane działania PK skierowane są do przedstawicieli sektora prywatnego, sektora publicznego i społeczeństwa obywatelskiego oraz do przedstawicieli sektora rybackiego. Realizowane działania obejmują koszty produkcji i upowszechniania materiałów opracowanych specjalnie po to, by spełnić określone potrzeby różnych grup docelowych LSR, i sporządzonych w formie pisemnej, audiowizualnej i elektronicznej. Plan Komunikacji obejmuje również koszty przygotowania i organizacji wydarzeń i spotkań mających na celu upowszechnianie informacji lub poznawanie opinii różnych stron, których dotyczy LSR. W celu zapewnienia wymiernej oceny efektów i skuteczności prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych LGD planuje realizację badań opinii publicznej (poziom wiedzy na temat działań LSR) oraz ankiet poszkoleniowych (ocena jakości prowadzonych szkoleń i świadczonego doradztwa). Cel ogólny i cele szczegółowe zostaną osiągnięte poprzez intensywne, różnorodne i długofalowe działania informacyjno-

¹⁰⁰ Zobacz. Badanie ewaluacyjne końcowe ex-post Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich Lokalnej Grupy Rybackiej „Zalew Szczeciński” realizowanej w latach 2010-2015. Raport końcowy, STREFAPLUS, Warszawa 2015

promocyjne, których ważnym elementem będą kampanie: **promocyjno-wizerunkowe**, skierowane do mediów, ogółu mieszkańców oraz dotychczasowych i potencjalnych beneficjentów oraz **informacyjne i doradcze** – adresowane do konkretnych grup potencjalnych beneficjentów. W kolejnych fazach promocji LSR będzie podkreślana aktywność instytucji i przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków poprzez informowanie o liczbie wniosków i zrealizowanych inwestycjach ze środków Unii Europejskiej. Dla podkreślenia znaczenia funduszy będących w dyspozycji LGD pokazane będą mocne strony ich wdrażania, w tym dokonane porównania LGD z wynikami innych grup. Rozwój LGD podkreślany będzie również poprzez upowszechnianie licznych przykładów zrealizowanych lub realizowanych projektów oraz wynikających z nich korzyści dla różnych grup docelowych wraz z podawaniem do publicznej wiadomości wykazu beneficjentów, tytułów projektów i przyznanych im kwot dofinansowania. Treść komunikatów dostosowana będzie do prowadzonych działań promocyjnych: **informacyjne** – w ramach Kampanii Informacyjnej (KI) – tj. treści pozbawione emocji, czyli czysto fachowe i informacyjne – narzędzia: biuletyn, ulotki, dokumenty programowe, **wizerunkowe** – reklama na materiałach promocyjnych spójna z Systemem Identyfikacji Wizualnej, promująca styl, elegancję i profesjonalizm oraz **perswazyjne** – wszelkie reklamy w telewizji lokalnej, radiowe, prasowe, na plakatach. Pełny komunikat emitowany podczas rozmowy w radio, wywiadu w telewizji, czy w postaci wręczonej ulotki powinien zawierać poniższe elementy składowe – treści: jednoznaczne oznaczenia organizatorów (czytelne logo lub nazwa LGD, Unii Europejskiej, PO RYBY 2014-2020, odniesienie do strony internetowej LGD i SW wskazanie głównych grup docelowych z przykładowymi, możliwymi do realizacji projektami.

Grupy docelowe działań PK

W procesie komunikacji wyróżnić należy trzy podstawowe poziomy: wnioskodawcy i potencjalni beneficjenci środków dostępnych w LSR, grupy osób defaworyzowanych oraz ogół mieszkańców obszaru LSR. Z szerokiej grupy ogółu mieszkańców wyodrębnione zostaną podgrupy: rybacy, armatorzy statku rybackiego, przetwórcy, przedsiębiorcy, mieszkańcy obszaru LSR oraz przedstawiciele zidentyfikowanych grup defaworyzowanych (Opis grup zidentyfikowanych jako grupy defaworyzowane znajduje się w *Rozdziale I LSR. Charakterystyka LGD*). **Beneficjenci (wnioskodawcy)** – ta grupa dzielić się będzie na dwie części – potencjalnych beneficjentów (potencjalnych projektodawców) oraz beneficjentów (projektodawców), którzy już realizują projekty dofinansowane ze środków dostępnych w LSR: *Komunikat najbardziej rozbudowany i specjalistyczny, a jednocześnie istotnie aktywizujący, motywujący, pobudzający do działania*. **Potencjalni beneficjenci środka Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność (w tym koszty bieżące i aktywizacja)** – to do nich kierowana będzie większość działań komunikacyjnych. Informacja kierowana do tych grup powinna mieć przede wszystkim charakter motywujący do składania wniosków. **Ogół mieszkańców obszaru LSR** – w nim kumulują się efekty komunikacyjne działań i zachowań wszystkich grup interesariuszy środków wsparcia dostępnych w LSR. Wizerunek LGD w oczach społeczeństwa, wspierany przez media, decyduje o pozytywnym lub nieprzychylnym klimacie społecznym wokół środków dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020, który skierowany jest przede wszystkim do rybaków, ale również do mieszkańców, przedsiębiorców, samorządów i organizacji pozarządowych z terenów zależnych od rybactwa. Ponadto działania komunikacyjne adresowane będą również do: mediów lokalnych, partnerów społecznych i gospodarczych, instytucji zaangażowanych we wdrażanie LSR, decydentów i liderów lokalnych oraz środowisk opiniotwórczych (artyści, kościoły i związki wyznaniowe, sportowcy, branża reklamowa itp.).

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

Planowana ewaluacja Planu Komunikacji oraz sprawozdawczość z prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych. Ocena realizacji poszczególnych działań będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki szczegółowo opisane w Planie Komunikacji. Ocena efektywności działań Planu Komunikacji opierać będzie się na ocenie poszczególnych działań realizowanych w ramach Planu, dokonywanych m. in. za pomocą pre-testingu, badań ilościowych i jakościowych oraz analizy opinii zamieszczanych w mediach, opinii przedstawianych na spotkaniach z wnioskodawcami oraz ankiet satysfakcji zbieranych po realizacji szkoleń, warsztatów itp. **Opis wniosków/ opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych, sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR.** W PK przewidziane są działania mające na

celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających informacji i doradztwa (pracownicy biura LGD), przykładowo w zakresie komunikacji interpersonalnej bądź zmian w przepisach dotyczących zasad wsparcia. Informacje zbierane będą podczas działań informacyjnych o zasadach i efektach LSR skierowane do potencjalnych wnioskodawców oraz mieszkańców. Pozyskane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura.

W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego pojawienia się sytuacji niesatysfakcjonującej akceptacji społecznej wdrożone zostaną następujące środki zaradcze:

ZAGROŻENIE	ŚRODKI ZARADCZE
Różnorodność adresatów komunikatów (grupy docelowe Planu Komunikacji), co może prowadzić do trudności w komunikacji	Wprowadzenie jasnych zasad podziału pomiędzy działaniami typowo promocyjnymi i aktywizującymi LGD a informacyjnymi i doradczymi realizowanymi przez biuro LGD bądź podmioty działające na rzecz LGD.
Brak zaufania do instytucji wdrażającej LSR (LGD oraz Samorząd Województwa) i przekonanie o ich niedostępności	Spotkania informacyjne dla beneficjentów. Okresowe spotkania LGD z Samorządem Województwa
Wykorzystywanie kwestii funduszy do celów politycznych	Wzajemna kontrola członków stowarzyszenia, w tym JST zaangażowanych w realizację LSR
Brak zrozumienia przekazu przez mieszkańców, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów	Formułowanie komunikatów w sposób spójny i przejrzysty. Okresowa analiza czytelności i przejrzystości przekazywanych informacji za pomocą dostępnych narzędzi (analiza indeks czytelność (mglistości) FOG) i opinie adresatów przekazu (badania ankietowe).

Wyniki działań realizowanych w ramach Planu Komunikacji będą upubliczniane za pomocą internetowych środków przekazu. Raporty i zestawienia będą na bieżąco pojawiały się na stronie internetowej LGD jak również na stronach poszczególnych gmin członkowskich LGD. **Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR wyniesie 120 000 zł.**

TABELA 12 ZAKŁADANE WSKAŹNIKI W OPARCIU O PLANOWANY BUDŻET PLANU KOMUNIKACJI (FINANSOWANYCH W RAMACH PODDZIAŁANIA KOSZTY BIEŻĄCE I AKTYWIZACJI) ORAZ PLANOWANE EFEKTY DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Zakładane wskaźniki działań komunikacyjnych	Budżet na działania komunikacyjne w ramach LSR (w zł)	Planowane efekty działań komunikacyjnych
Od II poł. 2016r. do II poł. 2020r.	Informowanie i wsparcie beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz doradztwo w procesie realizacji projektów. Budowanie pozytywnego wizerunku LSR wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania.	Kampania informacyjna	- potencjalni wnioskodawcy w szczególności rybacy i grupy defaworyzowane, które uzyskają wsparcie w ramach LSR (rybacy poniżej 35-tego i powyżej 55-tego roku życia, osoby niepełnosprawne i ich rodziny)	- spotkania sektorowe w każdej z gmin członkowskich LGD - informacje zamieszczone na stronie www. LGD - konsultacje i doradztwo świadczone przez pracowników biura - punkty konsultacyjne w gminach członkowskich - ogłoszenie na tablicy informacyjnej, - ogłoszenia w prasie lokalnej - ulotka informacyjna wręczana na spotkaniu - ogłoszenie w PUP, OPS, OWES w zakresie działań skierowanych do grup defaworyzowanych	- liczba spotkań/ liczba uczestników spotkań - liczba godzin doradztwa - liczba ogłoszeń na tablicy informacyjnej LGD - liczba ogłoszeń na stronach www i portalach społ. - liczba artykułów w prasie lokalnej - liczba ogłoszeń na tablicach w instytucjach publicznych, w tym w PUP, OPS, OWES w zakresie działań skierowanych do grup defaworyzowanych	20 000	Pomoc przy złożeniu wniosku do LGD, udzielenie informacji o dalszej procedurze udzielania wsparcia i jego rozliczenia. <i>Dotarcie z informacją do grup defaworyzowanych.</i> Poszerzenie wiedzy wszystkich mieszkańców obszaru nt. dostępnych środków wsparcia. 10 spotkań informacyjnych z przyszłymi wnioskodawcami 300 konsultacji udzielonych wnioskodawcom i beneficjentom

Od II poł. 2016r. do II poł. 2020r.	Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej z uwzględnieniem jej trójsektorowości, w celu efektywnego wdrożenia środków dostępnych w LSR	Szkolenia, spotkania, wyjazdy studyjne,	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności grupy defaworyzowane LGD	- wizyta studyjna (wyjazd integracyjny) - spotkania informacyjne i szkoleniowe - realizacja wydarzeń promocyjnych związanych z obszarem LSR - szkolenia dla członków organizacji pozarządowych - newsletter dla członków LGD i osób zainteresowanych	- liczba spotkań - liczba wydań biuletynu (newsletter) LGD - liczba wyjazdów studyjnych	20 000	Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej, wymiana informacji pomiędzy zaangażowanymi podmiotami. 5 spotkań informacyjno-szkoleniowych 2 wizyty studyjne 10 wydań newslettera
29 –ty czerwiec 2017, 2018, 2019, 2020 roku	Spotkania integracyjne rybaków i ich rodzin podczas Dni Rybaka każdego roku organizowanych w innej miejscowości (Świnoujście, Lubin, Wolin, Stepnica) ze szczególnym uwzględnieniem rybaków którzy odeszli na emeryturę, stracili pracę lub zostali dotknięci niepełnosprawnością)	Festyny, spotkania, wyjazdy studyjne,	Rybaczy i ich rodziny, w szczególności grupy defaworyzowane LGD (rybaczy poniżej 35-tego i powyżej 55-tego roku życia, osoby niepełnosprawne)	- spotkanie integracyjno-informacyjne	- liczba spotkań	40 000	Integracja i aktywizacja środowiska rybackiego, wymiana informacji pomiędzy zaangażowanymi podmiotami. 4 spotkania integracyjne

Od I poł. 2017r. do II poł. 2020r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy)	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków.	- wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR - mieszkańcy obszaru LSR	- ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców - ankieta zamieszczona na stronie internetowej LGD	- ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów)	5 000	- zwrot ankiet od beneficjentów na poziomie min. 25%
Od I poł. 2020r. do II poł. 2021r.	Poinformowanie ogółu mieszkańców o efektach wdrożenia LSR	Kampania informacyjna	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	- artykuły w prasie lokalnej - spoty w lokalnym radiu i telewizji - eventy i imprezy - zabawy i edukacja dzieci - ulotki - plakaty	- liczba artykułów w prasie - liczba imprez - liczba ulotek - liczba ankiet na stronach internetowych gmin	35 000	Wzrost liczby osób poinformowanych o efektach LSR. Zwrot ankiet na poziomie 1 % mieszkańców LGD.